

Rådmannens grunnlag
økonomiplan 2019-2022
Narvik kommune

1 Rådmannens innledning	2
2 Organisering	6
2.1 Politisk struktur	6
2.2 Administrativ struktur	6
3 Styringssystem	7
3.1 Styringssystemet	7
3.2 Kommuneplanen	7
4 Kommunereformen	10
5 Økonomi	11
5.1 Sentrale utfordringer	11
5.2 Omstillingsbehov	11
5.3 Økonomiske rammebetingelser for budsjett og økonomiplan	17
5.3.1 Sentrale rammebetingelser	17
5.3.2 Satsingsområder - føringer fra statsbudsjettet	18
5.3.3 Satsingsområder med sektorspesifikke forhold og øremerkede tilskudd	18
6 Investeringsbudsjettet 2019-2022	24
7 Gjennomgang av sektorene	26
7.1 Felles gjennomgående utfordringer for sektorene	26
7.2 Tilskudd eksterne tjenester	27
7.4 Næringsutvikling	28
7.4.1 Næringsfondet	28
7.4.2 Infrastrukturfondet	31
7.5 Sektor politisk	32
7.6 Sektor Administrasjon	32
7.7 Sektor grunnskole	34
7.8 Sektor barnehage	38
7.9 Sektor kultur	41
7.10 Området helse og omsorg	44
7.11 Sektor hjemmetjeneste	48
7.12 Sektor omsorgsinstitusjon	50
7.13 Sektor Utviklingshemmede	52
7.14 Sektor Helse og miljø	54
7.15 Sektor Sosial og flyktning	58
7.16 Sektor Areal og samfunnsutvikling	62
7.17 Sektor Veg og park	63
7.18 Sektor Eiendom	65
8 Målområde - Organisasjon	69
Vedlegg	74

1 Rådmannens innledning

Krevende tider - krevende budsjett

Vi viser til befolkningsframskrivninger og statistikk som nylig har blitt presentert for bystyret. Denne statistikken viser en vedvarende langvarig negativ utvikling i folketallet og alderssammensetningen i Narvik. Dette er for såvidt ikke et problem bare Narvik sliter med, men - Narvik sliter likevel med de følgene dette gir. I budsjettarbeidet i år møtte vi resultatene av denne utviklingen for fullt. Vi må legge frem budsjetter med positive resultater. Det er meget krevende da vi opplever redusert folketall samtidig som vi blir stadig eldre. I klartekst betyr det at våre inntekter relativt sett blir redusert samtidig som våre driftsutgifter øker. Det har vært meget krevende å komme i mål uten å måtte gjennomføre for smertefulle kutt.

Vi må ha med oss at 2019 bare er et "mellomår" på en måte, da vi blir en ny kommune fra og med 2020. Det betyr at 2019 ikke er året for de store reformer og forandringer. Det kommer for fullt i 2020 når den nye kommunen er satt. Da må vi bestemme hvordan vi mest mulig rasjonelt og effektivt kan drive den nye kommunen slik at tilbudene til innbyggerne kan opprettholdes på dagens nivå, eller aller helst utvikles og forbedres.

For 2019 og detaljene rundt hva den demografiske utviklingen innebærer for overføringene fra Staten, samt hvor mye våre lønns- og pensjonskostnader øker, og hvor mye økte renter utgjør i budsjettene - redegjøres dette for senere i budsjettdokumentet. Rådmannens poeng med å innlede slik i presentasjonen av neste års budsjetter er å skape en forståelse for at om ikke vi alle i fellesskap; kommunen - da både administrasjonen og bystyret, næringsliv og innbyggere, tar tak i dette - gjør grep for å snu utviklingen, så vil normalsituasjonen i årene som kommer fortsatt være å diskutere og bestemme hvor kutt skal gjennomføres, hvilke barnehager og hvilke skoler som skal legges ned. Dette er en situasjon vi alle ønsker å unngå.

Hvis vi ikke vil ha det slik fremover må alle bidra der vi kan, hvor vi alle må tenke på og gjøre det vi kan for å endre utviklingen mht. bl.a. vekst i innbyggertall og arbeidsplasser. Herunder aller helst lønnsomme virksomheter med arbeidsplasser som er attraktive for unge mennesker som da velger å flytte hit og etablere familie. Politikk og ledelse er det muliges kunst, det er utrolig hva man kan få til med riktig fokus. Narvik, Nye Narvik kommune, hele Ofoten eller Narvikregionen har flere naturgitte fortrinn og mange muligheter. Det handler om å ta disse i bruk gjennom å legge til rette for utvikling og vekst, hvor man fokuserer på muligheter heller enn begrensninger og utfordringer.

Bystyret har allerede tatt grep, da det i høst ble vedtatt at kommunen skal være positiv til nye tiltak og saker. Det betyr at vi skal strekke oss så langt vi kan i forhold til å innstille positivt i den hensikt å skape mest mulig aktivitet og utvikling. Det betyr slett ikke at vi skal si ja til alt av henvendelser og søknader mv. Vi skal ikke tenke så mye på hva man har gjort tidligere, men heller se på mulighetene når henvendelser og søknader skal behandles - selvsagt innenfor rammene av hva som er tillatt. Om man innstiller negativt skal det finnes tungtveiende grunner til dette. Dette skyldes det vi har beskrevet her: Vi trenger ny aktivitet,

vi må ha flere i arbeid, og vi må få til tilflytting av unge mennesker i arbeidsfør alder, som både gir oss høyere overføringer fra staten og høyere skatteinngang. Vi må rett og slett bli flere innbyggere, mange års negativ trend med reduksjon i folketallet i regionen må snus. Det er fristende for rådmannen å ytre tilsvarende oppfordringen som statsministeren nylig gjorde; Vi må få flere barn! I Narvik og Ofoten må vi legge forholdene til rette slik at flere yngre mennesker i produktiv alder flytter hit.

I dette perspektivet er også bolyst svært sentralt; gode skoler og et godt barnehagetilbud der folk bor, et attraktivt sentrum med urbane kvaliteter og tilbud, samt gode idretts- og fritidstilbud er forhold som vektlegges når folk avgjør hvor de ønsker å bosette seg. At stedet, byen, kommunen og regionen har et godt rykte - blir fremsnakket av egne innbyggere, tilreisende og naboer er også viktig. Dette er faktorer som kan spille en rolle når mennesker avgjør om man skal flytte til et nytt sted. Her kan alle i kommunen bidra og det koster heller ingenting - gir ingen direkte budsjetteffekt - annet enn positivitet på sikt.

Fra 1974 og frem til i dag så har folketallet i Ofoten blitt redusert med 4.067 personer fra 29.826 til 25.759. Vi må i fellesskap få snudd denne trenden. Rådmannens løsning er at vi må legge til rette for nye arbeidsplasser og nye næringer - samtidig som vi gjør vårt beste for å utvikle de arbeidsplasser og næringer vi er så heldige å ha i regionen. På samme tid må vi gjøre hva vi kan for å skape økt bolyst, gjøre det så trivelig og hyggelig som mulig her, og ha så mange tilbud til våre innbyggere og besøkende som våre økonomiske rammer tillater. Så enkelt - samtidig så utfordrende.

Store investeringer

I en slik krevende situasjon som er blitt beskrevet skal vi samtidig jobbe med å realisere investeringer i nye skolebygg, ny brannstasjon og et helsehus samlokalisert ved det nye sykehuset. Disse byggeprosjektene jobber vi nå med å beregne kostnadene på. I budsjettene legger vi derfor opp til en behandling av rammene for disse prosjektene, siden vi på det nåværende tidspunkt ikke eksakt kan si hva vi foreslår av størrelser og innhold i de forskjellige prosjektene. Dette kommer vi tilbake til når hvert enkelt prosjekt kommer til realisering.

Kommunesammenslåing

Arbeidet med kommunesammenslåingen er også krevende da det er mange oppgaver som skal løses parallelt med at vi skal drive vår egen kommune best mulig. Selv om vi har en egen prosjektledelse som leder dette arbeidet så faller mye av det praktiske arbeidet på våre egne ansatte, på de samme folkene som til daglig er travelt opptatt med å drive vår egen kommune. Dette arbeidet pågår nå, gjennom hele 2019 og langt inn i 2020. At vi blir en noe større kommune er positivt og åpner for mange nye muligheter, samtidig blir det krevende da en enda større del av arbeidet med å snu den uheldige demografiske utviklingen vi opplever faller direkte på Nye Narvik kommune. Det at vi blir en ny større kommunen forsterker bare viktigheten av det arbeidet vi må gjøre for å snu utviklingen.

Nye muligheter

Men man skal slett ikke svartmale situasjonen, det finnes mange positive elementer som vi også ser. Vi får snart åpnet den nye Hålogalandsbrua, og det er fantastisk. Tenk at da blir Bjerkvik bare 11 minutters kjøring unna sentrum, som er noe nærmere enn hva Håkvik er. Alt nord og vest for sentrum blir da 20 minutter nærmere enn hva det er i dag. Dette gir oss muligheter i hele regionen som vi må utnytte så godt vi kan. Staten bygger nytt sykehus på Furumoen. Samtidig satser Forsvaret tungt i vår region, og det satses friskt innen reiselivet, spesielt i Narvikfjellet og med bygging av cruisekai med skikkelige fasiliteter for besøkende nærmere sentrum. Det jobbes godt med å få ny aktivitet inn i Torvhallen, samt hva dagens Teknisk kvartal skal brukes til når det nå etterhvert blir frigjort for ny aktivitet. Vi ser også at vi har en del spennende byggeaktivitet i Malmporten Handelspark og at det er planer for ny forretningsaktivitet andre plasser i kommunen. I tillegg jobber vi godt sammen med universitetet og næringslivet med å gjøre Narvik til en Smart City.

Alt dette er meget bra. Vi må bare legge til rette for og støtte opp om dette arbeidet så godt vi kan slik at det blir flest mulig arbeidsplasser innen disse områdene og i beslektede næringer, samt utnytte de muligheter for spin-off som måtte by seg.

Omorganisering

Vi er midt inne i en prosess med omorganisering av ledelsen av Narvik kommune. Vi går fra det som kalles "to-nivåmodellen" til en mer sektorinndelt ledelse. Lars Norman Andersen er blitt assisterende rådmann/kommunalsjef med ansvar for utviklingsarbeid, forvaltning og det som tradisjonelt kalles teknisk sektor. Heidi Eriksen Laksaa er kommunalsjef med ansvar for Helse og omsorg, Randi Randal er kommunalsjef for familie og oppvekst samt at vi utvider ledelsen med en kommunalsjef for virksomhetsstyring og internkontroll som har sektoransvar for administrative enheter. Dette er en ny stilling som spesielt skal styrke de interne tjenestene som bistår oss alle, en funksjon som skal sørge for mer effektiv oppfølging av vedtak som fattes, og en mer effektiv og målrettet drift av kommunen.

Ingen enheter skal være direkte underlagt rådmannen. Rådmannen skal utøve ledelse og utviklingsarbeid spesielt sammen med assisterende rådmann, samt jobbe tett med politisk ledelse. Rådmannen skal ha ansvaret for eierskap og eierstyring av de enheter kommunen eier og derigjennom disponerer over. I tillegg vil enhetslederne for HR og Økonomi trekkes nærmere ledelsen og delta på ledermøtene fremover. Enhetene/funksjonene HR, IT og Innkjøp skal styrkes og gis en mer klar og tydelig rolle i hele organisasjonen.

Hovedhensikten med denne nye organiseringen er at vi ønsker å drive mer effektivt, få gjennomført mer enn hva vi maktet når vi var mer glissent bemannet i ledelsen. Vi skal jobbe raskere og mer rasjonelt enn hva vi maktet i en periode nå. Utviklingsarbeid skal gjennomføres og følges opp, bystyrevedtak skal effektueres raskere, arealeffektivisering med påfølgende avhending av bygningsmasse vi har faset ut skal gjennomføres. Sykefraværet skal følges opp på en helt annen måte og med langt større fokus enn hva man har maktet slik vi tidligere var organisert og bemannet. I arealeffektivisering og redusert sykefravær ligger det store besparelser som vil kunne frigjøre handlingsrom vi trenger for å kunne gjennomføre det utviklingsarbeidet, og de byggeprosjektene vi ønsker å få utført.

Økonomisk handlingsrom vil også kunne gjøre situasjonen lettere og mer givende for engasjerte og hardt arbeidende ansatte som strever med begrensede muligheter når rammene man må drifte innenfor blir for stramme. Narvik kommune er heldig som har mange dyktige ansatte som står på hver dag for å levere gode tilbud og tjenester til våre innbyggere. De fortjener at vi klarer å skaffe oss noe bedre rammer for driften av kommunen. Ved å lese avisen og streife innom ymse sosiale medier kan man av og til få inntrykk av at det meste er dårlige greier, men det er slett ikke tilfelle. Narvik kommune leverer mange godt tjenester og tilbud på de aller fleste fagområdene. Men så er det også slik, at om vi klarer å få til litt bedre økonomiske resultater, så vil vi kunne tilby enda litt bedre tjenester og bruke litt mer på vedlikehold av våre bygg, eiendommer, veger, osv..

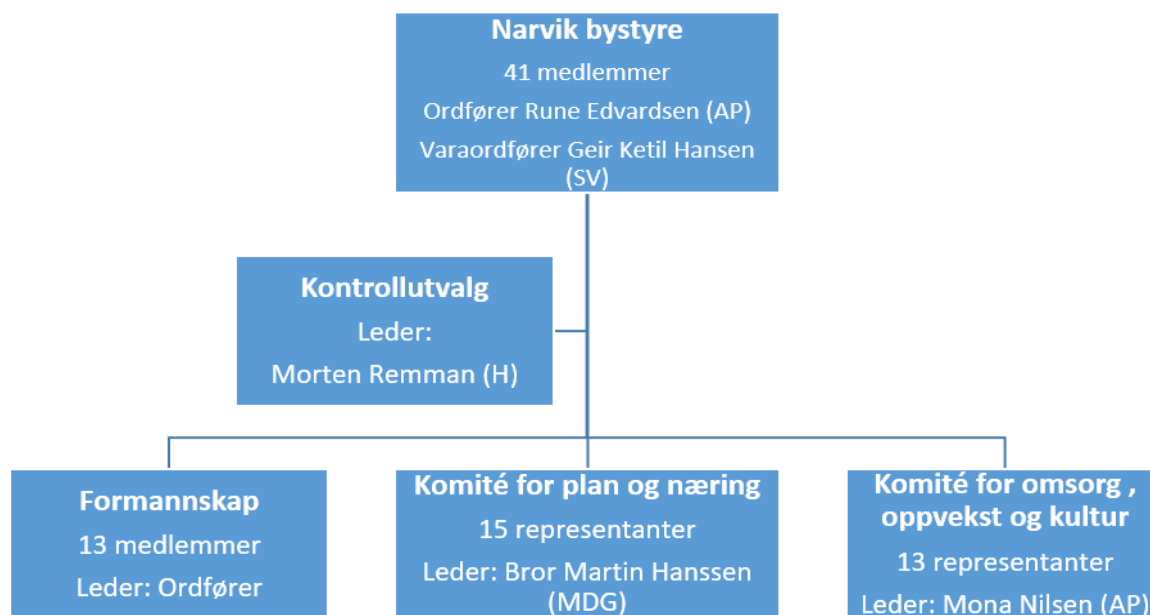
Lars Skjønnås
Rådmann

2 Organisering

2.1 Politisk struktur

Narvik kommune styres etter formannskapsmodellen. Dette er hovedmodell i kommuneloven og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholdsvis representasjon i kommunestyret.

Politisk organisering 2015-2019

2.2 Administrativ struktur

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder og er ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. Rådmannens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i delegeringsreglementet som er vedtatt av bystyret.

Etter budsjettvedtak i 2017 er antall kommunalsjefer økt fra 3 til 4 og ansvarsområdet skal i større grad enn tidligere fordeles etter sektor.

Enhetsledere på fullmaktsnivå 2 er ansvarlig for sine virksomheter innen rammen av de fullmakter som er delegert fra rådmannen. Enhetsledere har myndighet til å sikre enhetenes drift for faglige, økonomiske, personalmessige og organisatoriske forhold.

Rådmann

Assisterende rådmann
Utvikling, forvaltning
og teknisk

Kommunalsjef
Familie og oppvekst

Kommunalsjef
Helse og omsorg

Kommunalsjef
Virksomhetsstyring og
internkontroll

3 Styringssystem

Narvik kommune har mål- og resultatstyring som styringsmodell (helhetlig virksomhetsstyring). Gjennom plan- og styringsprosessene planlegges og gjennomføres aktiviteter som skal sikre kvalitet i tjenestene og forvaltningen.

3.1 Styringssystemet

Narvik kommunes styringssystem skal ivareta både folkevalgtes ansvar for strategisk ledelse, samt administrasjonens ansvar for å iverksette politiske vedtak og styringssignaler.

Styringssystemet i Narvik kommune består av to hovedelementer:

- Kommunens plansystem (styringsdokumenter)
- Ledelsesprosesser knyttet til årshjulet (styringsprosesser)

Plansystemet

Det kommunale plansystemet er bygget opp på følgende måte:

Kommuneplanen

Økonomiplan (Budsjett for 4-årsperioden)

Strategidokumenter

Virksomhetsplaner

Lederavtaler

3.2 Kommuneplanen

De siste fire årene har Narvik kommune gjennomført sin planstrategi. Bystyret har de siste årene revidert kommunens planverk, slik at dette i dag fremstår som oppdatert.

Fellestrekk i kommunens planer og vedtak er å:

- Tilpasse tjenestene etter innbyggernes behov og kommunens ressurser
- Sikre gode rammevilkår og oppvekstvilkår for barn og unge
- Økt satsning på digitalisering

- Økt fokus på miljø og bærekraft
- Tilrettelegging for næringsliv og sikre arbeidsplasser
- Utbygging og utvikling i aksen: Narvikhalvøya – Øyjord – Bjerkvik.
- Bærekraftig kommuneøkonomi
- Fortetting i sentrum og bærekraftig sentrumsutvikling

Tilpasse tjenestene etter innbyggernes behov og kommunens ressurser

Demografien i kommunen gir særlig utfordringer sett i sammenheng med tjenestetilbudene. Det er først og fremst gruppen fra 67-80 år som øker i planperioden og disse mottar erfaringsmessig ikke stort omfang av tjenester. Gruppen 80-89 har en moderat vekst og 90+ stagnerer. Tallene for barn synker i planperioden og det gir utfordringer i tilpasninger for denne sektoren med bakgrunn i dagens struktur. Nedgang i aldersgruppen yrkesaktive gir en lav forsørgerbrøk som å sikt kan gi oss utfordringer dersom vi ikke endrer tjenestetilbudene.

I 2018 har kommunen lagt om oppfølging av ansatte som er sykmeldt. Dette skal gi en positiv effektiv i planperioden.

Barn og unge

En god barndom varer livet ut – og i generasjoner. Barn og unges oppvekstsvilkår er sentrale i denne sammenheng gjennom forebygging av utenforskap og marginalisering og for å fremme deltakelse og inkludering. Det prioriteres å opprettholde samme nivå på helsesøstertjenesten til tross for nedgang i yngste aldersgrupper.

Skolen er en viktig arena for en god oppvekst. I budsjett- og økonomiplanperioden legges det opp til betydelige investeringer med bygging av ny ungdomsskole og løsning for barneskole i sentrum. Samtidig må man ta innover seg at det blir færre elever. Dette medfører økt fokus for strukturelle endringer innenfor sektor skole de kommende årene for å sikre tilstrekkelig med arealoptimalisering.

Barn og unges folkehelse er et satsningsområdet. Et variert aktivitetstilbud med fortsatt fokus på lavterskeltilbud, samt investering i ny flerbruks- og turnhall vil være viktig prioriterte områder i budsjett - og økonomiplanperioden.

Økt satsning på digitalisering

I budsjett - og økonomiplanen legges det opp til økt digitalisering av tjenesteproduksjonen, endringer av arbeidsprosesser og digital omstilling. Dette handler om noe mer enn bare teknologi. Det handler om å evne å utnytte potensialet i teknologien gjennom endret organisering og endrede arbeidsprosesser. Digitalisering skal bidra til bedre og mer effektive kommunale tjenester overfor innbyggerne og næringsliv. Økt bruk og satsning på bruk av velferdsteknologi innenfor helse- og omsorgstjenestene, utvikle Smart City-konsept i samarbeid med lokalt næringsliv og universitet er viktig fokusområder i denne planperioden for sikre gode tjenester og en bærekraftig økonomi.

Miljø og bærekraft

Implementeringen av FNs bærekraftsmål i planlegging og drift står sentral i planperioden. Grønn omstilling med fokus på reduksjon av klimagassutslippene, energiomlegging og energieffektivisering gjennom planlegging og lokalisering av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester ligger til grunn i planperioden.

Bedre luftkvaliteten gjennom målrettede tiltak og sikre at flere benytter andre transportmidler enn privatbil vil være viktige fokusområder i denne planperioden. Arbeidet med Bypakke Narvik og kollektivsatsing vil stå sentralt. Det vil også sikre mobilitet gjennom egne gå- og sykkelstrategier.

Tilrettelegging for næringsliv og sikre arbeidsplasser

Budsjett- og økonomiplanen legger opp til et økt fokus og satsing på kommunens prioriterte områder innenfor næringslivsutvikling. Fra og med juni 2018 er Futurum 100% eid av Narvik Kommune. Dette betyr en tydeligere og mer målrettet næringslivssatsing, samt mer aktivt eierskap.

Utbygging og utvikling i akseområdet: Narvikhalvøya – Øyjord – Bjerkvik

En viktig strategi for kommunen er utviklingen av akseområdet Narvikhalvøya- Øyjord og Bjerkvik. I økonomiplanperioden legges det opp til en satsing på utvikling av Bjerkvik sentrum. Utbyggingen av Narvikfjellet gir nye muligheter for bolyst og økt aktivitet. Denne satsingen bør gi et økt fokus og prioritering av disse områdene over andre områder i kommunen.

Fortetting i Narvik sentrum og bærekraftig sentrumsutvikling

Kommuneplanen legger tydelig mål om sentrumsutvikling. Bærekraftig sentrumsutvikling med fokus på mobilitet, fortetting og et levende sentrum vil være viktig for økt bolyst. Et attraktiv sentrum vil kunne gi handelsnæringen positive ringvirkninger, ikke bare lokalt, men også som regionalt handelssentrum. I planperioden legges det opp til en betydelig satsing på Narvik sentrum gjennom prosjektet *“Narvik som regionsenter”* hvor det jobbes med bærekraftig byutvikling og regionsenterutvikling. Målet er å skape attraktive byrom med fokus på bolyst, innovasjon og verdiskapning.

Bærekraftig kommuneøkonomi

Det overordnede målet er å sørge for at kommunen har en sunn og bærekraftig økonomi som sikrer innbyggerne et godt og mangfoldig tjenestetilbud, ikke bare i 2019, men også i

fremtiden. Det er derfor viktig at en har et lengre perspektiv når en legger strategier for den økonomiske utviklingen i kommunen. Investerings tiltak som gir langsiktige konsekvenser, både for økonomi og driftsform, er en viktig del av dette sammen med driftstiltak av varig karakter.

4 Kommunereformen

I perioden 2014–2017 er totalt 119 kommuner vedtatt slått sammen til 47 nye kommuner. Fem av de nye kommunene trådte i kraft i 2017 og 2018, mens 109 kommuner nå gjennomfører sammenslåingsprosesser for å danne nye kommuner fra 2020. Det vil da være 356 kommuner i Norge.

Narvik kommune blir i 2020 en ny og større kommune, slått sammen med Ballangen kommune og Tysfjord kommune. Tysfjord kommune deles i to. Østre del av Tysfjord vil bli slått sammen med Narvik og Ballangen og sørsiden med Hamarøy kommune.

Kommuner som slår seg sammen får et engangstilskudd ved kommunesammenslåing. Tilskuddet utbetales når sammenslåingen er vedtatt. Regjeringen foreslår å fortsette med inndelingstilskuddet, som gir kompensasjon for tap av basistilskudd og nedgang i distriktstilskudd. Full kompensasjon gis i 15 år, deretter trappes det ned over fem år.

Kommunereformen skal bidra til:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Økonomiske virkemidler

Staten bevilger engangstilskudd til kommunesammenslåing. Dette vil for Narvik, Ballangen og Tysfjord utgjøre kr 35,9 mill., som ble utbetalt i 2017 og ytterligere kr 20 mill. som utbetales i 2020. I tillegg vil den nye kommunen etter søknad kunne motta særskilte tilskuddsmidler til reformarbeidet. Narvik, Ballangen og Tysfjord mottok i 2017 kr 4 mill. til arbeidet med digitalisering.

Koordinering av planer og planarbeid

I perioden frem til 2020 vil de tre kommunenes arbeid med kommuneplan, økonomiplan og tema/handlingsplaner koordineres. Planene gir føringer for investeringer i formålsbygg og annen infrastruktur. Dette kan medføre at noen av planene og planprosessene som er varslet i denne økonomiplanen kan bli endret i tråd med behovet for koordinering med de øvrige kommunene. Fellesnemnda vil behandle saker om hvilke planer som krever felles koordinering og organiseringen av planarbeidet.

Rammene for Økonomiplanen 2019-2022

De økonomiske rammene for Narvik kommune i denne økonomiplanen 2019-2022 og rådmannens prioriteringer knyttet til drifts- og investeringsbudsjettet må hensynta konsekvenser ved kommunesammenslåing.

Fellesnemnda har ansvar for å vurdere saker som kan ha økonomiske og arealpolitiske konsekvenser for den sammenslåtte kommunen. Fellesnemnda har et spesielt ansvar for å vurdere saker med økonomiske konsekvenser og forberede budsjett for 2019 og økonomiplan fram mot 2020. Fra 2019 skal også fellesnemnda føre skyggebudsjett.

I løpet av prosessen vil ansatte i Narvik kommune bistå med kompetanse inn i prosessen på flere områder, Det er for tidlig i prosessen å si noe om hvordan dette eventuelt vil påvirke kommunens egen drift.

5 Økonomi

Økonomisk handlingsrom er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. En bærekraftig økonomi sikres gjennom god økonomistyring og handlingsregler for driftsbudsjett, investeringsbudsjett og finansforvaltning.

Narvik kommune har en anstrengt økonomi og har de siste årene levert marginale driftsresultater.

5.1 Sentrale utfordringer

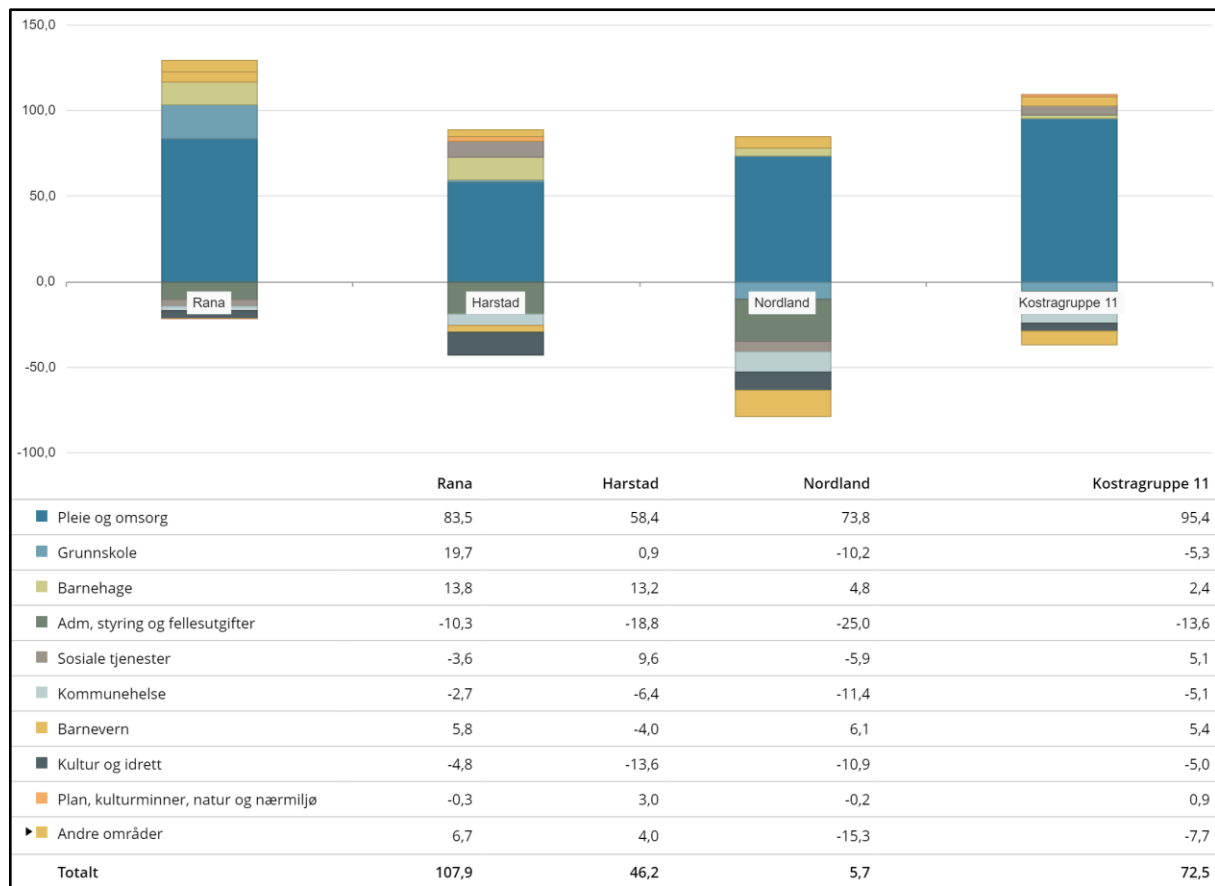
- Narvik kommune har nedgang i innbyggertallet og en dreining i demografi med færre yngre i barnehage og grunnskolealder og flere eldre.
- Kommunen har flere store investeringsbehov i økonomiplanperioden, og må forberede seg på å bruke ytterligere en større andel av inntektene til renter og avdrag.
- Det forventes at rentenivået i Norge vil øke i tiden fremover, og en oppjustering av nivået kan få store konsekvenser for kommunes økonomiske balanse.
- I statsbudsjettet for 2018 ble det vedtatt endringer i eiendomsskatteloven for verk og bruk ved at produksjonsinstallasjoner og utstyr fritas fra eiendomsskatt. Dette har gitt Narvik kommunes lavere disponible inntekter i økonomiplanperioden med virkning fra 2019.
- KOSTRA. Narvik kommune har over flere år hatt et kostnadsnivå, særlig innen pleie og omsorg, som er høyere enn tildelte rammer og høyere enn sammenlignbare kommuner
- Vedlikeholdsetterslep på eiendomsmassen er stort og økende

5.2 Omstillingsbehov

1. Kommunen må arealeffektivisere og selge frigjorte arealer for å finansiere nye investeringer.
2. Reduksjon i arealbruk må bidra til effektivisering av tjenestene (stordriftsfordeler med reduserte driftskostnader).
3. KOSTRA. Kommunen må tilpasse ressursbruk på sentrale tjenesteområder slik at de harmoniserer med kommunens økonomiske rammebetingelser.
4. Demografi. Staten justerer overføringer til kommunen for definerte reduserte behov og følgelig må kommunen gjøre de samme tilpasninger i sitt tjenestetilbud
5. Kommunereformen- Tysfjord, Ballangen og Narvik har i sine økonomiplaner redegjort for omstillingsbehov innen egne rammer. Fellesnemda og de tre kommunene må ved behandling av de 3 kommunens økonomiplaner for 2019-2022 etablere felles føringer for den økonomiske politikken. Dette må drøftes nærmere både i fellesnemnda og i de tre kommunestyrene med utgangspunkt i samordningsgevinster samt

realismekravet i kommuneloven for budsjettering av inntekter og utgifter. Felles føringer må i 2019 legges både for drifts- og investeringsrammer.

Økonomisk omstillingsbehov

omstillingsbehov

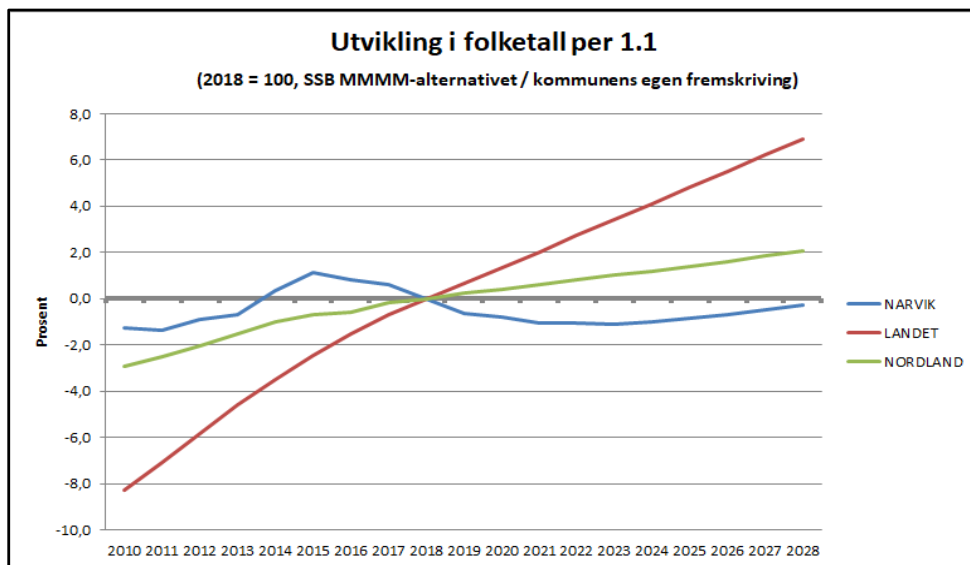
De økonomiske rammebetingelsene vil være styrende for det tjenestetilbudet som kommunen kan tilby innbyggerne.

Narvik er en middelinntektskommune. I KOSTRA er Narvik plassert i kommunegruppe 11, dvs. mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter. Samlet beregnet utgiftsbehov i inntektssystemet er på ca. 0,2 prosent under landsgjennomsnittet i 2017.

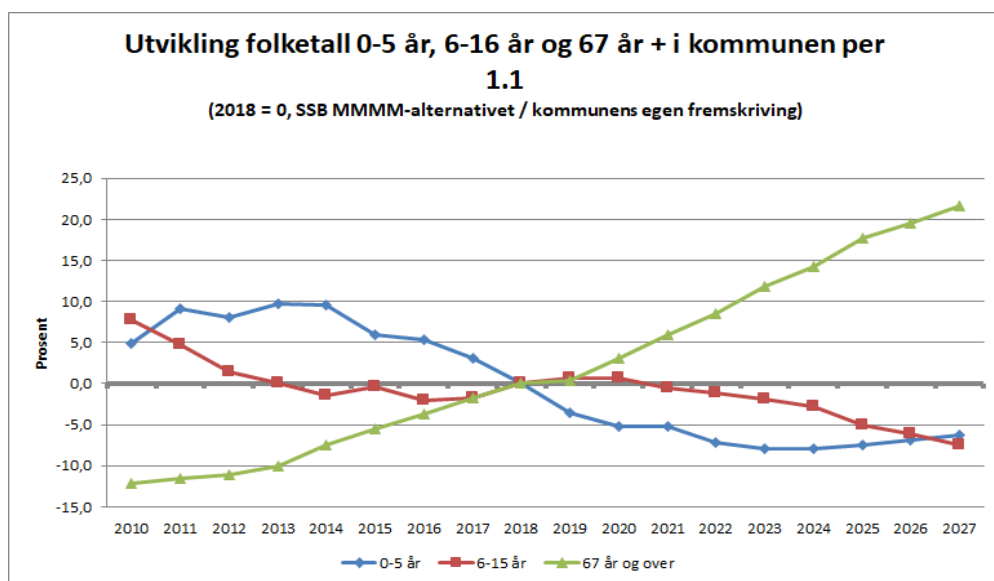
KOSTRA viser at Narvik kommune på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet har merutgifter sammenlignet Rana, Harstad, snitt for Nordland og Kostragr.11. Etter justering for ulikt utgiftsbehov (ulik demografi) har Narvik kommune innsparingspotensial sammenlignet med Rana på kr 107,9 mill., Harstad kr 46,2 mill., Nordland kr 5,7 mill. og kostragr.11 kr 72,5 mill.

I tillegg til KOSTRA - må demografi og demografiske endringer legges til grunn for arbeidet med omstilling i Narvik kommune. Innbyggertallet og demografi gir direkte utslag på nivå og utvikling av kommunens frie inntekter (skatt og rammeoverføring). Utviklingen får også

betydning for behov og etterspørsel etter kommunale tjenester og må tas høyde for i dimensjonering av tjenester i økonomiplanen.

Tabellen viser prognosen for befolkningsutvikling i Narvik de neste 10 år. Vi ser at vi kan forvente en reduksjon i innbyggertallet i perioden.

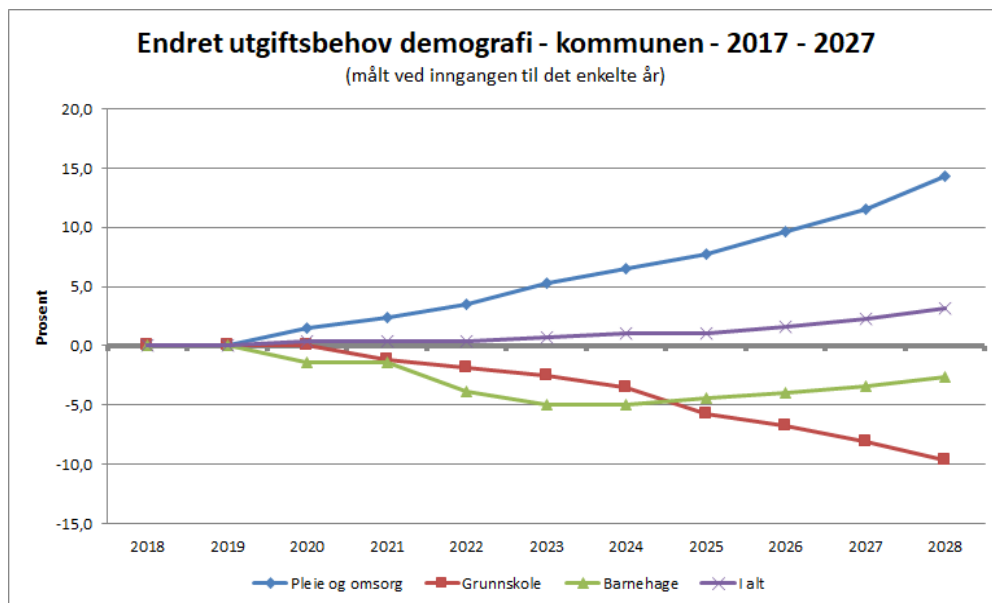

Det vil være en reduksjon i behovet for barnehageplasser i årene fremover og en nedgang i barnetallet i grunnskolen. Vi får en vekst i antall «yngre eldre» og gruppen 80-89 år. Antall 90 + er stabil. Den største nedgangen er i aldersgruppene 19-20 år og 23-29 år.

Befolkningsfremskriving per 1.1 - standard er SSB - MMMM alternativet						endring	endring %
	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	2018-2022	2018-2022
0-1 år	378	365	355	354	354	-24	-6 %
2-5 år	780	752	742	743	721	-59	-8 %
6-15 år	2 065	2 079	2 080	2 054	2 041	-24	-1 %
16-18 år	624	596	573	591	600	-24	-4 %
19-20 år	477	453	445	405	397	-80	-17 %
21-22 år	493	495	478	462	457	-36	-7 %
23-29 år	1 910	1 823	1 768	1 732	1 676	-234	-12 %
30-34 år	1 133	1 198	1 196	1 213	1 244	111	10 %
35-49 år	3 307	3 242	3 247	3 211	3 228	-79	-2 %
50-66 år	4 256	4 287	4 289	4 275	4 233	-23	-1 %
67-79 år	2 184	2 206	2 269	2 352	2 431	247	11 %
80-89 år	808	803	822	835	833	25	3 %
90 år og eldre	223	217	222	218	225	2	1 %
Sum innbyggere	18 638	18 516	18 486	18 445	18 440	-198	-1 %

Rammetilskuddet til kommunene er en sum av innbyggertilskudd, inntektsutjevning (skatt) og utgiftsutjevning. Utgiftsutjevningen skal omfordele midler mellom tungdrevne og lettdrevne kommuner. De yngste og eldste aldersgruppene gir større overføringer basert på høyere utgiftsbehov. Samlet sett gir den demografiske utviklingen endringer i behov som påvirker overføring fra staten til kommunen, og følgelig må kommunen gjøre de samme tilpasninger i sitt tjenestetilbud.

Nedgang i innbyggertall parallelt med demografiske endringer gir Narvik kommune reduserte inntekter på kr 7 millioner i 2019 fra 2018. Frem mot 2028 vil kommunen få gradvis lavere overføring til barnehage og grunnskolesektoren og økte overføringer for de eldste.

Kommunebarometeret

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	318	6	317	339	370	299	332	352	316
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	217	10	350	352	379	319	346	362	325
Grunnskole				209	223	246	267	232	170
Pleie og omsorg	189	334	386	375	401	374	386	396	388
Barnevern				32	29	48	125	79	103
Barnehage	166	185	175	110	228	162	190	202	169
Helse		349	377	238	266	329	328	345	302
Sosial	229	219	246	232	345	268	231	205	190
Kultur	214	270	339	362	297	302	315	256	241
Økonomi			378	290	200	143	144	351	332
Kostnadsnivå				339	317	298	322	323	323
Miljø og ressurser	204	86	42	70	50	84	35	25	25
Saksbehandling				167	274	298	271	216	191
Vann, avløp og renovasjon				116	273	279	302	362	337

Matrisen viser rangeringen på Kommunebarometeret for de ulike tjenester for Narvik kommune i perioden 2010 til 2018. Fargene illustrerer hvor en ligger på skalaen – grønt er veldig bra – rødt er tilsvarende dårlig.

I de senere år har Kommunebarometeret utviklet seg til å bli en sentral kunnskapsbase for status og sammenligning av de kommunale tjenestene i Norge.

Narvik har siden kommunebarometeret ble etablert hatt en svakere plassering enn normalen. Vi løfter oss likevel 36 plasser mellom 2017 og 2018.

“Kommunebarometeret er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære av andre. Narvik er helt i toppsjiktet innen miljø og ressurser. Kommunen har ingen andre plasseringer på Topp 100-lista i de ulike sektorene. Kommunen har sine svakeste plasseringer innen pleie og omsorg (388. plass), vann, avløp og renovasjon (337. plass) og økonomi (332. plass). Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Narvik på en 316. plass. Nøkkeltallene er langt svakere enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.”

Det vises til vedlegg med utfyllende forklaringer til plasseringene for Narvik kommune for de ulike sektorene.

Overordnede økonomiske strategier

Finansielle måltall er viktige verktøy i den langsiktige styringen av kommunens økonomi. Narvik kommune har i flere år hatt langsiktige strategier og måltall for å sikre kommunens økonomiske stilling.

Økonomiske måltall

Netto driftsresultat på 3%

Gjeldsgrad på maksimum 70%.

Disposisjonsfondet på minimum 5% av disponible midler

Økningen i lånegjeld gjør kommunen mer utsatt for økning i lånerenten. Rådmannen anbefaler at det vedtas ny handlingsregel

Kapitalutgifter (renter og avdrag) skal ikke overstige 8% av de frie disponible inntektene

Netto driftsresultat

Kommunens netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene måler hvor mye som er igjen til å dekke framtidige utgifter eller investeringer. Narvik kommune har store uløste investeringsbehov og må øke egenfinansiering av investeringene.

Langsiktig mål for netto driftsresultat

Narvik kommune skal ha en forsvarlig økonomiforvaltning som legger til rette for framtiden. Det operative, langsiktige målet har vært å ha et netto driftsresultat på 3 prosent. Fordi momskompensasjon av investeringer fra og med 2014 ikke lenger føres i driftsregnskapet, har teknisk beregningsutvalg endret denne anbefalingen til 1,75 prosent. For Narvik kommune, som er en kommune med befolkningsnedgang, men med et stort vedlikeholdsetterslep med tilhørende investeringsbehov, må netto driftsresultat holdes høyere enn dette.

Netto driftsresultat i rådmannens forslag

I dagens situasjon, med lave inntekter, høye investeringer og økende rente- og avdragsutgifter, er målet om 3 prosent netto driftsresultat krevende å nå. Det er i økonomiplanperioden budsjettert med snitt 0,7%.

En bærekraftig gjeldsvekst

Kommunens økte lånegjeld følger av vedlikeholdsetterslep. Narvik kommune har i dag en økende gjeld og lav vekst i frie inntekter i årene framover.

Lånene som kommunen må betjene ved hjelp av frie inntekter, øker fra kr 835 mill i 2018 til kr 1,2 mrd. i 2022. Årsak til økt lånegjeld er et høyt investeringsnivå og lav egenfinansiering av investeringer.

Narvik kommunes gjeldsgrad (lånegjeld i % av disponible inntekter) øker i økonomiplanperioden fra 61% til 82%. Parallelt øker renteutgiftene. Samlet innebærer dette at kapitalutgiftene (renter og avdrag) øker fra 5% til 7,5% i perioden. Rådmannen anbefaler at det fastsettes mål om at kapitalutgifter ikke skal overstige 8% av disponible inntekter.

Målsetting om disposisjonsfond

Størrelsen på disposisjonsfondet er uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift, og er et uttrykk for kommunens økonomiske handlefrihet. Rådmannen foreslår at kommunen har en målsetning om at disposisjonsfondet over tid bør utgjøre 5% prosent av driftsinntektene. Dette er også i tråd med riksrevisjonen anbefaling.

Det er risiko for at kommunene med en kombinasjon av høy gjeld og lite økonomisk handlingsrom ikke vil klare å håndtere gjelden på kort og lang sikt uten at det får konsekvenser for tjenestetilbudet for nåværende og framtidige innbyggere.

5.3 Økonomiske rammebetingelser for budsjett og økonomiplan

5.3.1 Sentrale rammebetingelser

Rammetilskudd

Økonomiplan 2019-2022 bygger på beregninger for Narvik kommune basert på statsbudsjettet for 2019.

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på ca. 2,6 mrd. kr., dette tilsvarer en realvekst på 0,7 %. Inntekstveksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2018 slik det ble anslått i RNB 2018. Hele veksten i frie inntekter i 2019 gis til kommunene. Dette skyldes at kommunene anslås å få økte demografiutgifter i 2019. Fylkeskommunene ventes å få noe reduserte demografiutgifter de nærmeste årene, som følge av nedgang i aldersgruppen 16-18 år.

Årlig pris- og lønnsvekst i kommunesektoren i prosent for 2019, deflator, er beregnet til 2,8 %. Det er anslått en lønnsvekst i kommunene på 3,25 %, som utgjør 2/3 i deflator.

Narvik kommune får en nominell vekst på 2,2%. Snittet for landet er beregnet til 2,9% og for Nordland 2,8%. En ulik vekst mellom kommunene kan i all hovedsak forklares med utvikling og endring i befolkningen, endringer i skjønnstilskuddet og endringer i inntektssystemet. For Narvik kommune innebærer dette en realnedgang på -0,6%.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer enn lønnsveksten fanges ikke dette opp av deflatoren
- Demografikostnader

Skatt

Skatt på alminnelig inntekt fra personlige skattytere deles mellom staten, kommuner og fylkeskommuner. Fordelingen bestemmes ved at det fastsettes maksimalsatser på skattørene for kommuner og fylkeskommuner. I Kommuneproposisjonen 2019 ble det varslet at den kommunale skattøren skal fastsettes ut fra mål om at skatteinntektene for kommunesektoren skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene. Det foreslås at den kommunale skattøren for 2019 reduseres med 0,25 prosentpoeng til 11,55 prosent. Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2019 bygger bl.a. på 1,3 % sysselsettingsvekst og 3,25 % lønnsvekst fra 2018 til 2019. Gitt omfordelingseffektene som ligger i inntektsutjevningen, og ettersom Narvik kommune har skatteinntekter på under 90 % av landsgjennomsnittet, er det utviklingen nasjonalt som har størst betydning for budsjettåret 2019 og økonomiplanen 2019-2022.

5.3.2 Satsingsområder - føringer fra statsbudsjettet

Tall er omregnet til anslått bevilgning til Narvik kommune

- Økt inntektsgrense for gratis kjernetid i barnehage fra 1. august 2018, helårseffekt, 47,1 mill. kr. NK 160 000
- Gratis kjernetid i barnehage for 2-åringer fra familier med lav inntekt fra 1. august 2019, 47,7 mill. kr. NK 160 000
- Økt foreldrebetaling i barnehage med 110 kr. pr. mnd. fra januar 2018, helårseffekt, - 21,9 mill. kr. NK 74 000
- Økt foreldrebetaling i barnehage med 50 kr. pr. mnd. fra 1. august 2019, -65,8 mill. kr. NK 224 000
- Skjønnskudd, engangsbevilgning i 2018 til retaksering ifm. endring i eiendomsskatt, - 74,5 mill. kr. NK 253 000
- Kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialiserte behandling av rusavhengighet, 185 mill. kr. NK 629 000
- Takstoppgjør for allmennleger i 2018, helårseffekt, 100 mill. kr. NK 340 000
- Opptrappingsplan rusfeltet. Det foreslås 281 mill. kr. til Opptrappingsplanen for rusfeltet, hvorav 200 mill. kr. gjennom styrking av kommunenes frie inntekter. NK 680 000
- Regjeringen foreslår 100 mill. kr. til opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering som en del av kommunenes frie inntekter. NK 340 000
- 200 mill. kr. tidlig innsats i barnehage og skole. NK 680 000
- Boligsosialt kompetansetilskudd, 15,6 mill. kr. NK 53 000
- Tilskudd til boligsosialt arbeid, 8,9 mill. kr. NK 30 000

5.3.3 Satsingsområder med sektorspesifikke forhold og øremerkede tilskudd

- Toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester
- På bakgrunn av utgiftsveksten de siste årene foreslår regjeringen en moderat endring av ordningen i 2019. Innslagspunktet prisjusteres, og økes med kr. 50 000 utover dette. Det nye innslagspunktet blir da kr. 1 320 000.
- Psykologer i kommunene
- Fra 1. januar 2020 har regjeringen lovfestet at alle kommuner skal ha psykologkompetanse. Frem til lovplikten trer i kraft vil kommuner som rekrutterer psykolog kunne motta et årlig tilskudd per psykologårsverk.
- Regjeringen foreslår 50 millioner kroner til å styrke rekrutteringstilskuddet for kommuner som ansetter psykolog
- Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens
- Regjeringen foreslår å legge til rette for å opprette 450 nye plasser med forhøyet tilskuddssats i 2019, tilsvarende om lag 50 millioner kroner.
- Fastleger i kommunene
- Det settes av 25 mill. kr. til styrking av rekruttering og stabiliteten til allmennlegetjenesten, til sammen 39. mill. kr. i 2019. Det skal kunne gis tilskudd både til nyopprettede avtalehjemler, faste stillinger og eksisterende hjemler/stillinger hvor det er rekrutteringsutfordringer
- Investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser For 2019 foreslår regjeringen 130 mill. kr. og en tilsagnsramme på 2 612,6 mill. kr. for å legge til rette for om lag 1500 heldøgns omsorgsplasser. 50 % av tilsagnsrammen skal i 2019 gå til ren netto tilvekst.

Hovedoversikter økonomiske tall

Budsjettforutsetninger driftsbudsjettet- Budsjettskjema 1A

Budsjettet er basert på den kommunale deflatoren, som beregnet i statsbudsjettet for 2018. Det innebærer lønnsvekst og prisvekst på varer og tjenester på 2,6%. For perioden 2018-2021 er beløpene oppgitt i faste 2018 priser (dvs at beløpene ikke er pris- og lønnsjustert).

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	53 261	56 839	59 075	59 075	59 075	59 075
Andre salgs- og leieinntekter	73 882	55 393	53 863	53 863	53 863	53 863
Overføringer med krav til motytelse	219 054	133 310	125 336	124 085	124 085	124 085
Rammetilskudd	498 897	481 516	493 000	493 000	493 000	493 000
Andre statlige overføringer	85 840	39 844	30 141	27 173	25 692	24 211
Andre overføringer	55 877	38 278	39 615	39 615	39 615	39 615
Skatt på inntekt og formue	485 017	535 324	543 000	543 000	543 000	543 000
Eiendomsskatt	110 716	112 770	114 128	118 392	115 911	113 430
Andre direkte og indirekte skatter	25 784	-	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	1 608 329	1 453 274	1 458 158	1 458 204	1 454 242	1 450 279

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Lønnsutgifter	828 023	796 919	780 583	769 560	766 550	764 114
Sosiale utgifter	156 049	191 847	194 043	191 125	190 291	189 725
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	194 812	151 897	158 915	158 565	155 815	155 215
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	187 384	168 013	169 072	168 872	170 372	167 372
Overføringer	145 122	90 378	97 307	96 688	96 429	96 169
Avskrivninger	34 622	32 604	33 034	33 034	33 034	33 034
Fordelte utgifter	- 28 747	- 25 448	- 21 351	- 21 351	- 21 351	- 21 351
Sum driftsutgifter	1 517 267	1 406 211	1 411 603	1 396 492	1 391 139	1 384 276
Brutto driftsresultat	91 062	47 063	46 555	61 712	63 102	66 003
Finansinntekter						
<i>Renteinntekter og utbytte</i>	<i>7 395</i>	<i>13 813</i>	<i>13 657</i>	<i>14 657</i>	<i>14 657</i>	<i>14 657</i>
Sum eksterne finansinntekter	7 395	13 813	13 657	14 657	14 657	14 657
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	27 522	29 727	36 638	44 038	50 572	51 137
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmid)	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	37 400	42 104	45 004	47 664	51 164	58 015
Utlån	-	-	-	-	-	-
Sum eksterne finansutgifter	64 922	71 831	81 642	91 702	101 736	109 152
Resultat eksterne finanstransaksjoner	- 57 527	- 58 018	- 67 984	- 77 044	- 87 078	- 94 494
Motpost avskrivninger	34 622	32 604	33 034	33 034	33 034	33 034
Netto driftsresultat	68 158	21 649	11 605	17 702	9 058	4 542
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	19 079	-	-	-	-	-
Bruk av bundne fond	8 837	877	1 902	1 902	1 902	1 902
Sum bruk av avsetninger	27 915	877	1 902	1 902	1 902	1 902
Overført til investeringsregnskapet	-	13 352	5 157	5 157	5 157	5 157
Avsatt til disposisjonsfond	19 579	8 855	8 023	14 120	5 476	960
Avsatt til bundne fond	53 569	319	327	327	327	327
Sum avsetninger	73 148	22 526	13 506	19 603	10 960	6 444
Mer/mindreforbruk	22 925	-	-	-	-	-

Eiendomsskatt

Det er lagt til grunn følgende inntekt fra eiendomsskatt:

	2018	2019	2020	2021	2022
Verk og bruk	72 210 000	69 728 621	68 885 321	66 404 321	63 923 321
Bolig, fritidsbolig, næring	43 018 000	43 519 000	48 069 231	48 069 231	48 069 231
Sum	115 228 000	113 247 621	116 954 552	114 473 552	111 992 552

I rådmannens forslag ligger promillesats 4,5 for bolig, og fritidsbolig i økonomiplanperioden 2019-2022. Regjeringen foreslår at maksimal skattesats for bolig- og fritidsbolig reduseres fra 7 til 5 promille fra 2020.

I statsbudsjettet 2018 ble det vedtatt store endringer i eiendomsskatteloven knyttet til verk og bruk ved at produksjonsinstallasjoner og utstyr ble fritatt fra eiendomsskatt. I statsbudsjettet for 2019 har regjeringen anslått kommunens skattebortfall som følge av avviklingen. Det er uklart om regjeringen med dette mener at kompensasjonen i 2019 skal være begrenset til 71 mill, også i det tilfelle kommunenes faktiske inntektsreduksjon viser seg å være høyere enn 71 millioner kroner. Rådmannen har i sitt budsjettgrunnlag anslått en kompensasjon på 1 mill. Årlig tap for kommunen er beregnet til kr 2,5 årlig over 7 år.

Gebyrer og brukerbetalinger

Brukerbetalinger i forhold til sykehjemsopphold, oppholdsbetaling i barnehager m.m. reguleres i henhold de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og statsbudsjett. Narvik kommune yter også tjenester og service uten at dette er pålagt ved lov. Fordi kommunen i praksis er i en monopolsituasjon må disse virksomhetenes drift følge ordinære forvaltningsmessige prinsipper.

Selvkostområdene følger de føringer som er gitt i "Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester". Selvkostområdene omfatter vann, avløp, renovasjon, feiing, plan- og byggesak samt skolefritidsordningen. For gebyrer og brukerbetalinger som er prissatt ved selvkostkalkyler foretar kommunen etterkalkulasjoner (selvkostregnskap). Dette medfører at inntektene ikke overstiger kommunens selvkost. Eventuelle overskudd eller underskudd i selvkostregnskapene føres mot respektive selvkostfond.

Endringer i gebyr og brukerbetalinger som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator.

Pensjonsutgifter

Kommunen har tre pensjonsordninger: Fellesordningen (KLP), Lærerordning (Statens pensjonskasse) og sykepleierordningen (KLP). Tabellen nedenfor viser utviklingen av pensjonssatser (likviditetsmessig) i % fra 2013 til 2018 (arbeidsgivers andel).

Ordning	2015	2016	2017	2018	2019
Fellesordning KLP	23	22	22	21	22
Lærerordning SPK	11,31	11,31	11,31	11,31	11,31
Sykepleierordning KLP	21,9	21,9	21,9	21	21,9

Historiske data er basert på opprinnelig budsjett, ikke endelige utbetalinger.

Det kan pekes på tre faktorer som påvirker pensjonssatsen: grunnlagsrenten, forventet

lønnsvest og G-regulering. I tillegg kommer uføregrad og sykefravær.

Rente-og avdragsforutsetninger

Kommunens låneportefølje pr 31.12.18 vil se slik ut:

	2018
Narvik Vann	572 827
Narvik havn	153 125
START lån	298 400
Narvik kommune	1 016 430
Sum kommune-konsern	2 040 781

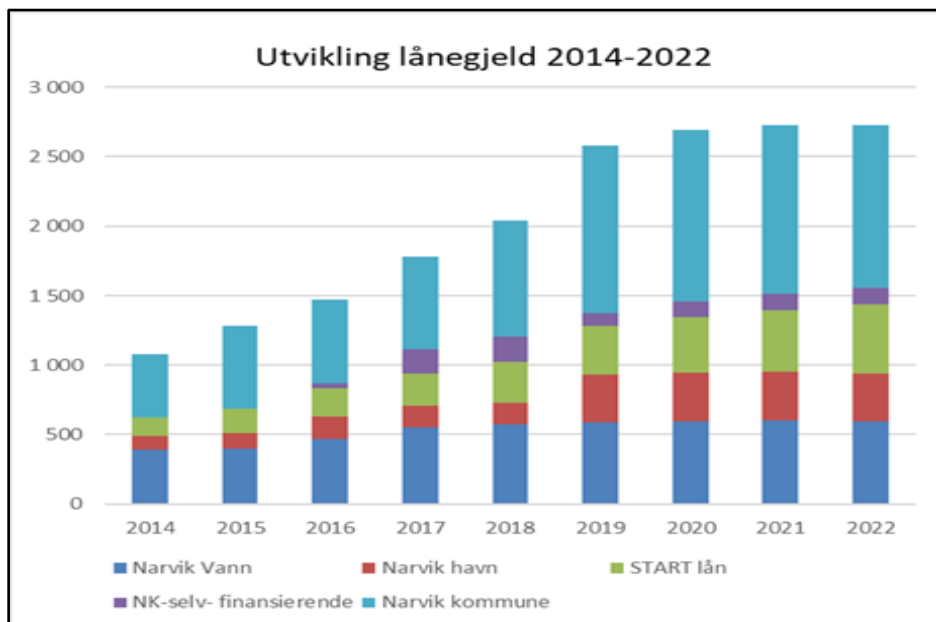
NK-selvfinansierende er lån tatt opp som finansieres av husleie eller som er forskuttert med spillemidler og MVA-kompensasjon. Tall i hele tusen

Forventet utvikling lånegjeld i økonomiplanperioden

	2018	2019	2020	2021	2022
Narvik Vann	572 827	588 637	597 684	603 071	591 923
Narvik havn	153 125	345 925	345 925	345 925	345 925
START lån	298 400	348 400	398 400	448 400	498 400
Narvik kommune	1 016 430	1 300 276	1 349 279	1 333 156	1 293 931
Sum kommune-konsern	2 040 781	2 583 238	2 691 288	2 730 552	2 730 180

Tall i hele millioner kroner

Forventet utvikling lånegjeld i økonomiplanperioden

Det vises til eget kapittel om investeringene i økonomiplanperioden for detaljer.

Det er tatt forutsetninger om utviklingen i gjelden i Narvik Havn KF og Narvik Vann KF som

kan avvike fra foretakenes egne prognoser. Det vises til foretakenes økonomiplaner for nærmere informasjon.

Fastrente

Narvik kommune har for øyeblikket følgende fastrenteposisjoner over 1 år:

Motpart	Beløp	Rente	Startdato	Forfallsdato
Danske Bank	70 000 000	1,72%	des 17	des 20
DNB	90 000 000	0,977%	juni 16	juni 21
	160 000 000			

Rente i dette tilfellet refereres til Nibor, og reell rente må ta høyde for kredittmarginen som vi betaler utover Nibor på våre lån med flytende rente.

I tillegg regner vi inn renteavtalen mot Infrastruktur- og næringsfondet (LKAB) som en del av rentebindingen. Dette tilsvarer omlag 31 mill kroner.

Fastrenteandelen, målt ved rentebindinger 1 år eller over, er pr utgangen av året vil sikres innen 25% i forbindelse med låneopptak for 2018.

Lån til VAR-sektoren og START-lån har en annen type rentesikring, og holdes utenfor. Det samme gjelder lån som er selvfinansierende.

Utvikling i rente og avdrag i økonomiplanperioden

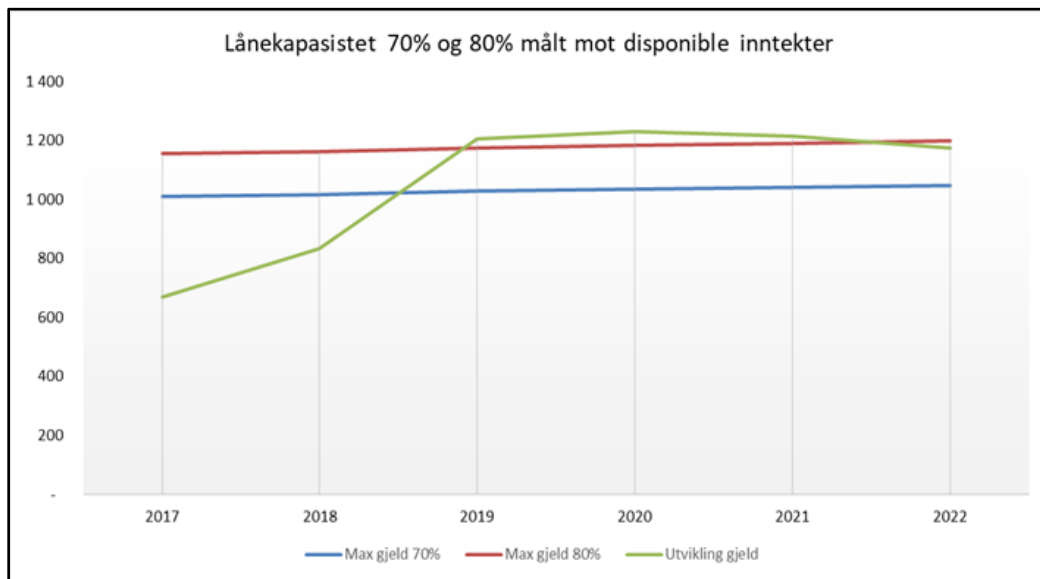
Norges Bank-anslag hentet fra Pengepolitisk rapport 3/18						
ÅR	NB anslag styringsrente	NB anslag påslag i pengemarkedet	NB anslag 3 mnd Nibor	FRA Markedet, (NIBOR 3 mnd)	Kommune margin- påslag på Nibor	Budsjettet lånerente på lange lån
2019	1,04	0,40	1,44	1,50	0,60	2,04
2020	1,49	0,40	1,89	1,81	0,60	2,49
2021	1,92	0,40	2,32	2,03	0,60	2,92
2022	X	X	X	2,24	0,60	2,84

Det er forutsatt en lånemargin i forhold til Nibor på +0,60%, eller 60 basispunkter. Det er i budsjettet tatt høyde for en "flytende" snittrente på 1,81% for året 2019. Gjennomsnittlig rentesats er 1,99% i økonomiplanperioden.

Det vil være avvik mellom økning av renter, avdrag og gjeld i planperioden. Dette kommer av at renter belastes investeringsregnskapet i byggeperioden, og at første avdrag betales året etter at bygget er tatt i bruk. Renter belastes regnskapet fra bygget tas i bruk.

Renter og avdrag i tilknytning til gjeld tilhørende Narvik Vann belastes regnskapet i Narvik kommune, men dekkes av en overføring fra selvkostregnskapet til Narvik Vann KF. I tillegg kommer utgifter til formidlingslån som i sin helhet kompenseres gjennom brukerbetaling.

Lånekapasitet

Lånekapasiteten er et måltall som viser hvor stor gjeld man kan ha i forhold til budsjetterte brutto inntekter. 70% er en grense som ofte blir brukt av Finansdepartementet og Riksrevisjonen, og er avledet av gjeldsgrad. Det at man ser gjeld i forhold til inntekter indikerer at gjeldsnivået har sammenheng med betjeningsevnen og inntektsnivået.

For Narvik kommune sin del vil en økning av måltallet fra 70% til 80% innebære en gjeldsøkning på omlag 150 mill kroner og en økning av rente- og avdragsbelastningen med omlag 7,5 mill kroner årlig.

Gjeldsgraden i kommunesektoren har økt markert de siste 10 årene. Det er imidlertid store variasjoner mellom kommunene. Gjeldsgraden defineres som netto lånegjeld i forhold til samlede driftsinntekter. Finansdepartementet har gjort undersøkelser (Kom.prop 2015, kapittel 12.5) som viser at om man tar bort lån til selvkost, eller som på annen måte er selvfinansierende, så har en gjennomsnittskommune en gjeldsgrad i størrelsesorden 60% av driftsinntektene. De kommunevise variasjonene kan være påvirket av en rekke faktorer, og nærmere vurderinger av hva som er et fornuftig gjeldsnivå må foretas i hvert enkelt tilfelle. F.eks. vil forventet befolkningsutvikling, inntektsnivå samt forventet utvikling framover, økonomisk handlingsrom m.m. være noen momenter som kan ha betydning for investeringsbehovet og for evnen til å betjene gjelden. Det bør også ses nærmere på hva slags type gjeld kommunene har, f.eks. om den er knyttet til utleieboliger der leieinntektene dekker rentene.

Det vanligste gjeldsnivået blant kommunene var på 68 prosent av inntektene.

Som det fremkommer over, så handler det om å ha en gjeldsbelastning over tid som ikke svekker kommunens økonomiske handlingsrom. Narvik kommune står foran en periode med store investeringsbehov, og må forberede seg på å bruke en større andel av inntektene til renter og avdrag.

Finansforvaltningen/likviditet

Narvik kommune har en anstrengt likviditetsmessig situasjon. Negativ likviditet indikerer at kommune har brukt mer penger enn det som er kommet av inntekt. Narvik kommune betaler årlig større beløp til i premieinnbetaling pensjon til forsikringsselskapene enn hva som reelt bokføres i regnskapet. Differansen mellom kommunens pensjonskostnad og premieinnbetaling fremkommer i kommunens driftsregnskap som et "overskudd", premieavvik. Dette er faktisk betalte utgifter som finansieres med trekk på kassekreditt, men som ikke er belastet regnskapet. Positivt premieavvik kan derfor ikke benyttes til finansiering av nye driftstiltak.

Premieavvik

I regnskapet til kommuner utgiftsføres årets pensjonspremier. I tillegg beregnes årets premieavvik, som er lik differansen mellom pensjonspremien som betales inn til pensjonsordningene, og årets regnskapsmessig beregnede netto pensjonskostnad. Årets premieavvik føres til utgift eller inntekt avhengig av fortegnet på premieavviket. Dersom årets premie er høyere enn beregnet kostnad, skal premieavviket inntektsføres (og vice versa). Ordningen med å korrigere for premieavviket ble opprettet i 2002 som følge av store påslag i beregnet og avkrevd pensjonspremie. Økningen i pensjonspremien kom etter en periode med stor lønnsøkning, fallende renter og fallende avkastning på aksjer. Den brå økningen i pensjonspremie førte til at kommunene måtte foreta drastiske kutt fra ett år til et annet, hvilket er uheldig i forhold til kontinuitet og forutsigbarhet i tjenestenivået.

Kommunaldepartementet innførte ordningen med premieavvik for å sikre en jevnere og mer forutsigbar pensjonskostnad for kommunene, slik at kommunene kunne tilpasse seg økte pensjonskostnader over en viss periode. Dette vil kunne gi både mer rettferdige og mer gjennomarbeidede kutt i tjenestenivået. Regnskapsreglene sier at kommunene enten kan amortisere over 1 år eller over 7 år (15 år frem til 2012 og 10 år frem til 2014). Det er dog ikke noe i veien for at en kommune tilpasser driften over en kortere periode, for eksempel inneværende budsjettperiode.

6 Investeringsbudsjettet 2019-2022

Sektor	titlak	2018	totalt øk.plan 2019-2022	dagens inv.prosjekt 2017-2022
Idrettsbygg	kunstgress, idrettsbane, idrettens hus	kr 23 079 000	kr 7 576 000	kr 59 397 520
Skole	Skistua skole, Ny u.skole	kr 47 442 000	kr 291 500 000	kr 358 661 415
Barnehage	mindre utbedringer	kr 231 595	kr -	kr 231 595
Omsorg	Helsehus, omsorgsbolig Bjerkvik/ABS	kr 2 100 000	kr 46 000 000	kr 48 100 000
Administrasjonsbygg	Narvik rådhus	kr 1 500 000	kr 3 000 000	kr 180 000 000
Kulturbygg	kino	kr 1 000 000	kr 8 000 000	kr 9 000 000
Øvrige bygg	Ny brannstasjon, kirkelig	kr 35 000 000	kr 93 000 000	kr 133 054 500
Veg og park	Tunell, Frydenlundsforb., oppgradering veg	kr 17 129 000	kr 29 000 000	kr 74 023 316
IKT-utstyr		kr 8 150 400	kr 600 000	kr 13 744 942
Totalt		kr 135 631 995	kr 478 676 000	kr 876 213 288

Investeringer som inngår følger av investeringsstrategien i planperioden 2017-2022 samt nye investeringsbehov i revidert økonomiplan 2018-2021 og 2019-2022.

Deler av bevilget beløp i 2018 er flyttet over til 2019. Det kan føre til at perioden 2019-2022 fremstår som høyere enn tidligere annonsert. Dette vil bli justert i saldering 2 investeringer 2018. Selvfinansierende investeringer innenfor VAR-området fremmes i økonomiplanen til Narvik Vann KF. Beløp i tabellen oppgir nettokostnad (ex MVA) av investeringene. Investeringskjema 2A vil bli utarbeidet med MVA inkludert.

Idrettsbygg

I økonomiplanperioden 2019-2022 er det satt av kr. 7,5 mill til idrettsbygg. I hovedsak er investeringene knyttet til svømmedelen av Idrettens Hus. Friidrettsbanen og kunstgress Narvik stadion ferdigstilles 2018. Hallfasiliteter ved den nye ungdomsskolen ligger i budsjettet til skolen.

Skole

Utbygging av ny ungdomsskole antas å være ferdig i slutten av 2022. Det er i 2018 gjort investeringer i 2 modulbygg. Det er beregnet salg i perioden for modulbygg ved ungdomsskolen, og antatt salgsoppgjør inngår i finansiering ny ungdomsskole som gir investeringsramme på kr 300 mill.

Barneskole i sentrum jobbes det med å finne løsning på. Investeringsbehovet er ukjent, men barneskole må finansieres med oppgjør fra salg av kommunal eiendom som fases ut samt av utbytte. Dessuten må en mer rasjonell driftsstruktur på ny barneskole bidra til investeringsfinansieringen.

I 2018 er det gjennomført investeringer knyttet til Skistua skole med utbedring av fasader.

Omsorg

Helsehus er antatt å koste kr 100 mill. avhengig av innhold. Av dette er kommunal finansiering kr 40 mill., resten er statlige tilskudd. Det er i tillegg lagt finansiering på kr 8 mill i investering til nye sykehjemsplasser Ellas Minne/ABS. Det er antatt tilskudd fra husbanken for fullfinansiering av prosjektene utover kommunens låneopptak.

Narvik kino

Investering er justert til kr 9 mill. i henhold til seneste estimat av nødvendig oppgradering.

Brannstasjon m.v.

Investeringer i ny brannstasjon, verksted/kontor og lager for Ofoten Brann IKS, Narvik kommune Veg og park samt Narvik Vann KF er videreført i øk.planperioden 2019-2022 med totalt lånebeløp på kr 123 mill kroner inkl. kjøp av Teknologiveien.

Veg og Park

Det er videreført bevilgninger for infrastruktur, herunder tunnel til nytt sykehus og helsehus på Furumoen og kommunale veger.

Investeringene over er satt opp i forhold til når låneopptaket forventes gjennomført. Det vil kunne avvike en del i forhold til realisert fremdrift. På byggeprosjekter vil byggelånsrenter

kostnadsføres i investeringsregnskapet, mens avdragsbetalingen vil starte året etter at bygget er ferdigstilt, og i takt med avskrivningene. Totalt vil investeringene som ferdigstilles i løpet av perioden 2018-2022 øke kommunens finansomkostninger med 27,5 millioner kroner. Det vil derfor være helt avgjørende at investeringene medfører reduksjon i arealbruk (reduisert antall kvm) samt bidrar til effektivisering av tjenestene (reduerte driftskostnader).

7 Gjennomgang av sektorene

7.1 Felles gjennomgående utfordringer for sektorene

Narvik kommunes sentrale oppgave er å være samfunnsbygger og en attraktiv og konkurransedyktig tjenesteleverandør, forvalter og arbeidsgiver. Dette ansvaret ivaretas gjennom delegering av ansvar og myndighet fra bystyret, via rådmannen til enhetslederne. Ambisjonen for økonomiplanen er å tilrettelegge for et tjenestetilbud som ivaretar lovkrav og tilfredsstiller brukernes behov. Den overordnede målsettingen er å utvikle gode tjenester med fokus på kvalitet, tilgjengelighet og brukermedvirkning.

Utviklingstrekk gjør at kommunen har store utfordringer, både økonomisk og personellmessig. Sektorene yter tjenester som er svært ulike, men hvor det likevel er behov for samordning og koordinering for å oppnå best mulig tjenestekvalitet og brukertilfredshet.

Demografiske endringer gir en økning i antall eldre, og en økning i befolkningen som lever med kroniske sykdommer. Bedre behandlingsmetoder fører til at flere lever lengre, og som i mange år vil være avhengig av å få bistand fra helse- og omsorgstjenestene. Det er også en utvikling med stadig flere kompliserte og sammensatte diagnoser som følge av økt alder, som krever større kompetanse å håndtere.

Antallet innbyggere i de yngste aldersgruppene i barnehage og grunnskolealder reduseres i økonomiplanperioden. Kommunens frie inntekter reduseres i 2019 og hele planperioden som følge av dette. Skolesektoren har utfordringer med å opprettholde dagens vedtatte kvalitet både med hensyn til grunnbemanning og ift. spesialundervisning.

Skjema 1B drift

Budsjettskjema 1 B	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
POLITISK	7 328	6 235	6 977	6 977	6 977	6 977
ADMINISTRASJON	61 645	63 412	70 954	70 954	70 954	70 954
FELLES	- 31 100	- 43 774	- 41 852	- 43 310	- 46 099	- 50 981
BARNEHAGER	137 910	141 252	146 813	144 501	144 426	144 352
GRUNNSKOLE	191 214	198 482	191 235	190 329	190 179	190 031
KULTUR	22 483	24 073	23 017	23 017	23 017	23 017
OMSORGSINSTITUSJONER	167 662	172 178	185 518	183 288	183 288	183 288
HJEMMETJENESTEN	184 530	185 557	175 994	174 219	173 148	172 660
UH-TJENESTEN	84 129	82 272	79 178	79 178	79 178	79 178
SOSIAL- OG INTEGRERINGSTJENESTEN	54 606	51 897	52 995	50 614	49 419	48 223
HELSETJENESTER OG MILJØ	110 899	118 644	116 348	112 750	112 676	112 601
AREAL OG SAMFUNNSUTVIKLING	6 488	8 606	6 879	6 879	6 879	6 879
VEG OG PARK	19 983	20 676	22 864	23 364	23 364	23 364
EIENDOM	63 780	61 639	64 087	64 387	64 387	64 387
TOTALT	1 080 570	1 090 824	1 100 680	1 086 819	1 081 466	1 074 604

7.2 Tilskudd eksterne tjenester

Rådmannen foreslår følgende tilskudd og kjøp fra eksterne områder for 2019.

Narvik kirkelige fellesråd

Rammen 2019 er kompensert for lønns- og prisstigning på 2,8%. Budsjettert overføring for 2019 utgjør etter tiltak kr 11 841 431. Investeringsbudsjettet videreføres i 2019 med bevilgning og restramme fra vedtatt beløp i 2016.

KomRev Nord IKS

Rammen for 2017 er korrigert for lønns- og prisstigning på 2,8%. Budsjettert overføring til KomRev Nord iks fra Narvik kommune for 2019 utgjør kr 1 789 900.

Kontrollutvalgsservice

Det er satt av et beløp på kr 337 513 for å dekke sekretariatsfunksjonen for Narvik kontrollutvalg som utføres av Hålogaland Revisjon. Beløpet er prisjustert fra 2017 med 2,8%. Tjenestekjøpet er vanskelig å prissette, da kommunene faktureres etter medgått tid.

PPT

Tilskudd for 2019 er korrigert for pris og lønnsvekst 2,8 %, og er beregnet til kr 4 592 000.

Ofoten Brann IKS

Tilskudd korrigert for lønns og prisvekst 2,8% og justert for vedtak 2018 er beregnet til kr 24 361 394 for 2019.

Frivillighetssentralen

Kommunalt tilskudd for 2017 er korrigert for deflator på 2,8%. Samlet tilskudd for 2019 utgjør kr 625 000.

7.4 Næringsutvikling

Ofoten og Narvik Kommune står midt i en demografisk, med tilhørende økonomisk, utfordring. Det må derfor jobbes aktivt med sikring av eksisterende og etablering av nye arbeidsplasser, både offentlige og private. Dette er helt avgjørende for regionens og byens utvikling.

Dette arbeidet er gitt stort politisk fokus og i oktober 2017 vedtok bystyret en ny utviklingsstruktur, spesielt gjennom å kjøpe seg opp til 100 % eierskap i Futurum. Videre har man rullert og vedtatt en ny Strategisk Næringsplan for Narvik samt forslag til tilhørende handlingsplan som kommer til behandling i bystyret den 25.10.18. Da er det også av avgjørende betydning at kommunens næringsfond dimensjoneres i samsvar med utfordringen og at disponering av fondet skjer i samsvar med valgt struktur, vedtatt strategisk næringsplan og tilhørende handlingsplan.

Narvik kommune eier nå Futurum, med dette er Futurum å anse for å være Narvik kommunes næringsavdeling. Ballangen kommune har også inngått avtale med Futurum slik at de skal gjøre tilsvarende jobb for Ballangen. Og det er innledet dialog med Tysfjord kommune om å gjøre noe a la det samme arbeidet for denne siden av Tysfjorden. Futurum er bemannet og finansiert hovedsakelig gjennom næringsfondet.

Narvikgården er rigget for videre utvikling og klargjøring av næringsarealer, samt videre sentrums- og byutvikling – spesielt i Torvhallen og Teknisk kvartal (Europaparken). Narvikgården er bemannet og selvfinansiert.

Narvik Havn er klar for utskipning av malm på Fagernes og videre utvikling med cruisekai / flerbrukskai nærmere sentrum – med tilhørende servicefasiliteter. Narvik Havn er bemannet og selvfinansiert.

Næringslivets Hus er etablert der Futurum og Narvikgården er samlokalisert med bl.a. Sintef, Innovasjon Norge og Narvikregionen Næringsforening. Her er det også satt av plass til å avvikle temaforedrag og næringskafeer - samt arbeidsplasser / kontorer for gründere / oppstartsbedrifter. Narvik kommune har store forhåpninger til at denne kraftsamlingen av utviklingsmiljøene skal gi en positiv effekt, og håper at flere kjenner sin besøkelsestid og samler seg rundt dette miljøet slik at man oppnår synergier og bedret samhandling og samarbeid.

Arbeidet som nå skal gjøres er forankret i Strategisk Næringsplan med tilhørende handlingsplaner. Strukturen, planene og verktøyene på plass. Gjennom disponeringen av næringsfondet for 2019 legges det opp til at arbeidene som skal utføres også blir finansiert. Alt ligger derved til rette for jobben som må gjøres. Nå må det leveres resultater.

7.4.1 Næringsfondet

Futurum har i år for første gang blitt bedt om å innstille til bruk av næringsfondet. Deretter er saken behandlet og kvalitetssikret av rådmannen.

For å kunne få gjennomført tiltakene i Strategisk Næringsplan er fondets ramme blitt noe

utvidet, styrket fra kr 7.535.000,- til kr 8.170.900,- ved at avkastningen fra infrastruktur- og næringsfondet som er en følge av LKAB-avtalen av 2009 er flyttet inn som en del av de samlede fondsmidlene til næringsarbeid. Hensikten er å skaffe flere arbeidsplasser, og derigjennom få til tilflytting og forhåpentligvis kunne få en større andel av befolkningen over i lønnet arbeid. Dette er kanskje spesielt viktig med tanke på at vi blir en ny og noe større kommune fra og med 2020.

Næringsfondet har i perioden 2015 – 2018 hatt en total uforandret årlig ramme på kr 7,5 mill., finansiert av konsesjonsavgifter. En økt satsing på næringsutvikling må innebære at økonomiske rammer økes. I 2018 og 2019 vil Narvik Kommune til sammen motta anslagsvis kr 2,5 mill. fra det nye Havbruksfondet. Ideelt sett skulle disse midlene blitt tilført næringsfondet. Men i 2018 må dette dessverre inngå som et bidrag til å redusere negativt driftsresultat. Hvordan en eventuell innbetaling i 2019 fra Havbruksfondet skal behandles i forhold til næringsfondet vurderes når vi ser hvordan den økonomiske situasjonen er på dette tidspunkt.

Futurum

Futurum ble fra 1. juni då. heleid av Narvik Kommune. Det endrer en del på selskapets aktivitetsplattform og medfører at bl.a. daglig leder ikke i samme grad som tidligere kan arbeide med eksternfinansierte prosjekter. Derfor økes tjenestekjøpet fra Futurum noe mer en lønns- og prisstigningen. Med samme leveranse som i dag (anslagsvis 3 årsverk) utgjør dette kr 4,3 mill. for 2019. Rådmannen innstiller på kr 4,0 mill. I tillegg kommer 0,5 mill. som er kommunens finansieringsdel av Utviklingsprogram Narvik II.

Visit Narvik

Visit Narvik har søkt kommunen om en årlig markedsavtale på kr. 750.000,- i tillegg til tjenestekjøpsavtale til turistkontoret på kr 1.000.000,-.

Reiseliv er et av satsingsområdene i Strategisk Næringsplan og søknaden er således helt i samsvar med planen. I forslag til handlingsplanen er ett av tiltakene:

Visit Narvik – Revitalisere og utvikle et bærekraftig destinasjonsselskap med langsiktige planer, med god økonomi og kompetansepersoneell.

Ansvarlig for tiltaket er Futurum med Visit Narvik som medvirkende.

Rådmannen foreslår at Visit Narvik innvilges kr. 500.000 med tillegg av kr. 1,0 mill. til drift av Turistkontoret for 2019 og at selskapets generelle økonomiske situasjon inngår som del av tiltaket til handlingsplanen.

Ofoten Regionråd

Rådmannen ser ikke at Regionrådets sin virksomhet kan defineres utelukkende som næringsutvikling og finner det naturlig om deler av det innmeldte behovet for kr 979.000,- i driftstilskudd for 2019 blir dekket på annet vis. Alternativt kan man ta ned aktivitetsnivået og møtefrekvensen en del da det for tiden også er mye arbeid med kommunesammenslåingen. Det jobbes mye parallelt med liknende saker i Fellesnemda og rådmannen mener man må eventuelt vurdere å finne måter og inkludere Evenes og Gratangen i en del av dette arbeid.

Rådmannen er kjent med at det jobbes med en mulig sammenslåing med Sør-Troms Regionråd fra og med 01.01.2020. Det antas at det i denne sammenheng også er tenkt en

rasjonalisering og samordning av ressursene. Et nedtrekk i aktivitetsnivået og møtefrekvensen kan derfor også ses på som en start på en slik nødvendig samordning med Sør-Troms Regionråd.

Alternativt kan man søke å samordne arbeidsoppgaver og virksomhet med Fellesnemda og/eller Futurum for derigjennom å få finansiert det ønskede aktivitetsnivået. Kanskje det kan inngås avtale om at Ofoten Regionråd gis oppgaver i forbindelse med å få lagt offentlige arbeidsplasser til Ofoten?

Ut i fra et næringsperspektiv, der man har behov for å frigjøre ressurser slik at handlingsplanene kan bli gjennomført, foreslås det derfor at det i 2019 innvilges kr 500.000,- i tilskudd fra næringsfondet til driften av Ofoten Regionråd.

Generelt

Der det ikke finnes søknader om finansiering fra næringsfondet er det heller ikke innstilt på at det skal gis tilskudd. Tilskudd til Norges Korforbund er finansiert gjennom sektor kultur og er derfor på nivå med 2018.

Når det gjelder Kystsoneplanen så er det søkt om ekstern finansiering. Om denne ikke kommer på plass må hele eller deler av restbeløpet på 600.000,- dekkes over næringsfondet.

Næringsfondet 2019

Rådmannen foreslår følgende disponering av Næringsfondet for 2019:

Formål	Vedtatt i bystyret				innstilling
	2015	2016	2017	2018	2019
Næringsutviklingsoppgaver internt og eksternt	4 500 000	3 900 000	4 300 000	500 000	500 000
Futurum				3 600 000	4 000 000
Turistkontoret	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Ofoten Regionråd	836 000	860 000	885 077	909 000	500 000
Visit Narvik - markedsarbeid			200 000		500 000
Kommunalt næringsutviklingsarbeid/lobbying					0
Næringsutvikling/lobbying	150 000	300 000	200 000	200 000	200 000
Utredning næring/andre forhold		300 000			0
Miljøfyrtårn	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Tilskudd					0
Stiftelsen Vinterfestuka	450 000	450 000	460 000	460 000	400 000
Narviksenteret	450 000	250 000	250 000	250 000	0
Sykehusalliansen		150 000			0
Gründerfond		90 000	30 000	30 000	30 000
Storyline, slaget om Narvik		0	0	200 000	0
Europar			100 000		0
LVK- Landsforeningen for vasskraftkommuner			195 000	200 100	200 100
Skogøys venner				20 000	0
Narvik kulturhus		60 000			0
Gjennomføring handlingsplan strategisk næringsplan					790 800
Korforbundet				100 000	0
Sum utbetalinger	7 436 000	7 410 000	7 670 077	7 519 100	8 170 900
Inntekter	-7 535 000	-7 535 000	-7 535 000	-7 535 000	-8 170 900
Udisponert 2018			-210 000	0	-15 900
LKAB infrastruktur & næringsfond					-620 000
Statkraft				-5 576 000	-5 576 000
Nordkraft				-1 959 000	-1 959 000
Sum konsesjonsavgifter	-7 535 000	-7 535 000	-7 535 000	-7 535 000	-8 170 900
Havbruksfondet					0
Udisponert på næringsfondet	0	0	-210 000	-15 900	0

7.4.2 Infrastrukturfondet

Narvik kommunes fond for infrastruktur og næringsutvikling er etablert i medhold av bystyret sak 28/09 hvor LKAB ved inngått avtale med Narvik kommune er forpliktet til å yte et kontantbidrag (engangssum) til Narvik kommune.

Fondskapital er: Kr 32 105 410 avsatt på bundet driftskonto. Avkastning er: Renter og annen avkastning av fondskapitalen.

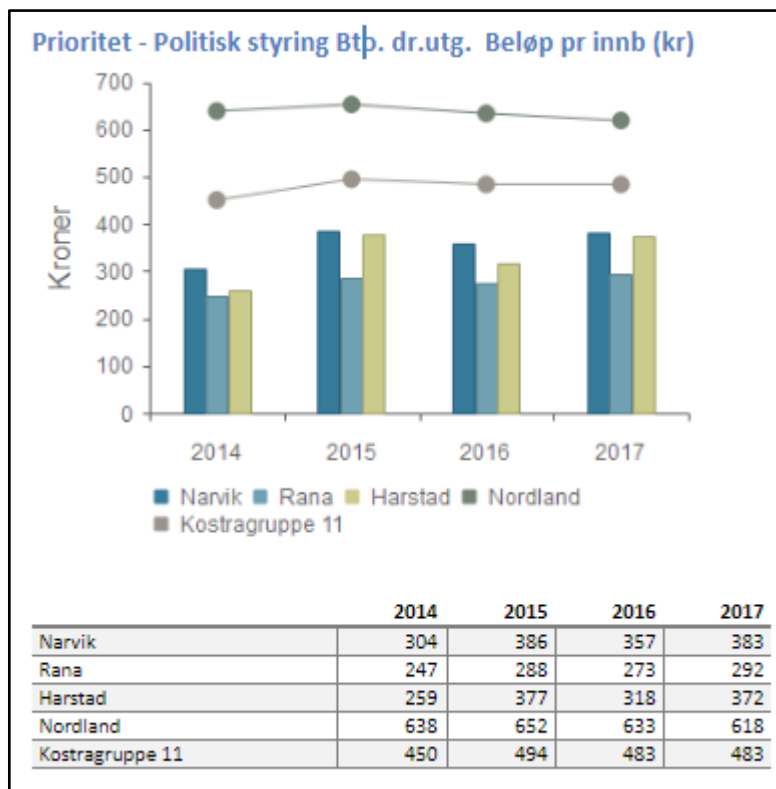
Etter en helhetsvurdering, i lys av Narvik kommunes anstrengte likviditetssituasjon, bestemte rådmannen i 2011 at fondet skulle plasseres innenfor kommunens hovedbankavtale og tilføres avkastning tilsvarende kommunens rentebesparelse. Fondets avkastning er dermed knyttet til 3 måneders Nibor rente + 0,70%-poeng. En slik transaksjon er å regne for risikofri for

fondet, og avkastningen fremstår dermed som veldig god. Renten fastsettes i forbindelse med budsjettarbeidet, og gir kommunen tilgang til en rimelig rentesikring, samtidig som at fondet får en forutsigbar avkastning for påfølgende år. Renten for 2018 er satt til 1,5%.

Avkastningen for 2019 beregnes til å være kr 620 000. Infrastrukturfondet foreslås disponert som en del av Næringsfondet.

7.5 Sektor politisk

KOSTRA-analysen viser at Narvik kommune har en høyere kostnad for politisk styring målt pr innbygger, enn Harstad, Rana og Ringerike, men lavere enn snittet for Nordland og kostragruppe 11.

Mål og tiltak i planperioden for sektor politisk

Det er ikke foreslått endringer i bevilgning i økonomiplanperioden i rådmannens grunnlag

7.6 Sektor Administrasjon

Innledning og mål

Sektoren består av rådmannsteam og støtteenhetene fag og forvaltning, økonomi, HR, IT-drift og utvikling samt samfunnskontakt og service.

Nøkkeltall

Fra kommunebarometeret fremkommer at Narvik kommune innen administrasjon ligger 10 kroner over landsgjennomsnittet, målt per innbygger. I henhold til kommunens eget målekort, der vi sammenligner regnskapstall med kommunegruppe 11, ligger vi 2 % lavere enn de øvrige kommuner.

Kostra-indikator	Narvik 2016	Narvik 2017	Rana	Harstad	Nordland	Kostra- gruppe 11
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb(B) **)	4 949	4 993	4 101	4 650	5 771	5 283
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb(B) **)	374	401	310	395	541	469
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb(B) **)	120	120	69	158	197	177
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb(B) **)	3 762	3 817	3 350	3 256	4 354	3 953
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb(B) **)	282	274	173	409	418	376
Brutto driftsutgifter til funksjon 180 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb(B) **)	-110	14	66	44	144	142
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg(B)	4,9 %	3,6 %	6,0 %	5,7 %	7,6 %	6,5 %
Utgiftsbehov - Adm. styring og fellesutgifter	0,955	0,955	0,942	0,942	1,142	1,030

Status og utfordringer

For 2019 vil arbeidet i sektoren være preget av den pågående kommunesammenslåingsprosessen. Den midlertidige stopp i arbeidet i 2018 gir enda strengere krav til prioritering av ressurser i 2019. Prioritert er å sikre ivaretagelse av basisoppgaver i 2019. Utviklingsprosesser-prosjekter vil fremover skje som del av kommunesammenslåingsarbeidet. Parallelt med dette er det viktig å ha fortsatt fokus på reduksjon i sykefravær, et kontinuerlig forbedringsarbeid, virksomhetsstyring og internkontroll. Rådmannen har derfor fom 2019 styrket dette arbeidet med tre nye controllerstillinger som finansieres ved omfordeling av rammen til sektoren. Det er kritisk å sikre bemanningen i sentrale stillinger videre, spesielt gjelder det innen HR-området.

Sentrale satsingsområder

Arbeidet igangsatt i tidligere økonomiplanperiode videreføres i 2019 og da i hovedsak som en del av kommunesammenslåingsprosessen. De mest sentrale vil være:

- Utvikling av en ny felles arbeidsgiverpolitikk fem 2020. Sentralt i dette vil være utvikling av medarbeiderskap og ledelse.
- Det systematiske sykefraværarbeidet prioriteres høyt i 2019 og følges opp som del av rådmannens internkontroll og virksomhetsstyring. Det tilsettes egen kommunalsjef med særlig ansvar for virksomhetsstyring og internkontroll.
- Utvikling av en kompetanse- og rekrutteringsstrategi er prioritert og vil utvikles i samarbeid med de to andre kommunene.
- Fortsatt satsning på velferdsteknologi. Det er prioritert en ressurs som arbeider med dette på heltid sammen med allerede nedsatt gruppe. I samme periode prioriteres videre utbygging av det trådløse nettverket, spesielt innen omsorg, barnehage og der det mangler på skoler. I 2019 legges det opp til å nå målene i IKT-planen innen oppvekstsektorene mht. antall chromebooks i skoler/barnehager.
- Med utgangspunkt i erfaringer fra digitaliseringsarbeidet hittil, er det fokus på nye områder for å effektivisere arbeidsflyt/ -prosesser.
- Ny innkjøpspolitikk vedtas i 2018 og arbeid med nye oppdaterte rammeavtaler for Nye Narvik vil ha fokus i 2019.
- Videreføring av inngåtte § 28-samarbeidsavtaler som berører flere av tjenestene innen denne sektoren.
- Fokus på informasjonssikkerhet og innføring av GDPR (nye innstrammede regler for personvern)
- Digitale løsninger til innbyggerne gjennom fullelektroniske skjema og robotisering

- Robotisering av arbeidsoppgaver som ikke krever menneskelig kontroll
- I 2018 Q4 utlyses konkurranse for nytt sykesignalanlegg for institusjonene i Narvik. Dette vil ivareta dagens krav til effektiv, ressursbesparende og sikker alarmhåndtering. Innføring vil skje fra Q1 2019.

Mål og tiltak i planperioden for sektor administrasjon

Sektor administrasjon	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		12 602	12 140	12 190	12 190	49 123
Meldte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, meldt		12 602	12 140	12 190	12 190	49 123
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		763	763	763	763	3 052
Valgte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, valgte		763	763	763	763	3 052
Bevilget ramme	60 836	66 017	191 448	191 448	191 448	640 361

Controllerstillinger er finansiert i 2019 ved omprioritering av ressurser innen sektoren. Finansiering av ny kommunalsjef legges inn som valgt tiltak (110-19-A).

En del viktige tiltak har ikke fått plass i rådmannens budsjett:

Fag- og forvaltning har synliggjort behov for styrking av Tildelingskontoret med midler til kreft- og demenskoordinator og øke kapasitet koordinerende enhet (KE). Kommunen øker sin portefølje av startlån og det anbefales større kapasitet til saksbehandling. Det er meldt utfordringer, dvs behov for to årsverk knyttet til ivaretagelse av systemeierskap for det nye oppvekstadministrative systemet og kommunes sakarkivsystem samt utfordringer vedr videreføring av avtalen med Arkiv i Nordland. Disse tiltakene er det ikke funnet rom for i 2019. For planperioden må kapasitet i Ballangen og Tysfjord tas med i videre vurderinger.

7.7 Sektor grunnskole

Innledning og mål

Narvikskolen skal være helsefremmende og ivareta hele mennesket i et livslangt læringsperspektiv. Elevenes læringsmiljø er sentralt i vårt arbeid. Et godt læringsmiljø fører til elever som er motivert, mestrer og trives. Det legges hovedvekt på de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving, og regning og at opplæringen er tilpasset den enkelte elevs behov. Narvikskolen skal være en lærende organisasjon som prioriterer skoleutvikling og utvikling av sterke fagmiljøer.

Nøkkeltall:

Oversikt over antall barn i grunnskolealder i Narvik kommune					
Enhet / skoleår	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Ankenes skole	400	403	423	458	482
Beisfjord skole	91	93	96	103	101
Bjerkvik skole	193	179	173	163	159
Narvik ungdomsskole	382	373	355	363	362
Håkvik skole	173	162	162	153	151
Skistua skole	269	261	265	273	260
Skjomen skole	33	35	42	46	37
Frydenlund skole	393	395	389	396	403
Narvik montessoriskole	81	84	78	78	91
Rombak montessoriskole	27	25	28	31	27
Totalt antall barn i skole	2 042	2 010	2 011	2 064	2 073
Totalt i kommunale grunnskoler	1 934	1 901	1 905	1 955	1 955

Som tabellen nedenfor viser, er den prosentvise andelen av utgifter knyttet til skolesektoren den laveste av de kommunene som vi sammenlikner oss med. Dette skyldes i all hovedsak at Narvik kommune har en demografisk utvikling som betyr at skolesektoren bør ligge lavere enn andre kommuner da andelen eldre øker, mens andelen barn i grunnskolealder synker.

KOSTRA-indikator	Narvik 2016	Narvik 2017	Rana 2017	Harstad 2017	Nordland 2017	KG11 2017
Netto driftsutgifter grunnskolesektor i prosent av samlede netto driftsutgifter	20,1 %	19,8 %	21,6 %	23,1 %	21,7 %	23,4 %
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskolesektor, pr elev	119 037	119 946	108 997	121 990	136 816	129 435
Andel elever i grunnskolen som mottar spesialundervisning	7,7 %	7,2 %	7,4 %	6,2 %	9,6 %	8,6 %
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn	11,5	12	13,5	12	10,9	12,1
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	41,7	41,4	40,7	40,2	41,3	40,9
Lærertetthet i ordinær undervisning	15,6	15,5	16,4	15,5	13,9	Ikke oppitt

Videre kan man ut fra KOSTRA se at gjennomsnittlig kostnad per barn er vesentlig høyere enn i Rana kommune, mens Harstad kommune har marginalt høyere kostnad per barn enn Narvik. Årsaken til at Rana kommune er mer effektiv enn Narvik, er at de har gjennomført flere endringer i skolestruktur, noe som gir rom for en høyere lærertetthet. Dette kommer frem av både gjennomsnittlig gruppestørrelse og lærertetthet i ordinær undervisning. Andelen barn som mottar spesialundervisning fortsetter å reduseres, men Harstad kommune har en lavere andel enn Narvik kommune. For utfyllende KOSTRA-analyse vises det til vedlegget til økonomiplanen.

Status og utfordringer

Lærertetthet og organisering

Våre data (GSI- grunnskolens informasjonssystem) viser at flere av skolene i kommunen har god lærertetthet i forhold til sammenlignbare skoler. Fra et læringsperspektiv er dette bra, men fra et økonomisk perspektiv gjør dette at skolene våre er mindre kostnadseffektive enn ønskelig. Så lenge vi har mange enheter og relativt små klasser vil Narvikskolen har god lærertetthet sett mot lærernormen.

I tabellen nedenfor vises gruppestørrelse 2 som er basis for lærernormen. Kravet for skoleåret 2019/20 er at gruppestørrelse 2 på småskoletrinnet (1.-4. trinn) skal være 15, mens den skal være 20 for mellomtrinnet (5.-7. trinn) og ungdomstrinnet (8.-10. trinn).

Gruppestørrelse 2, basert på GSI for 2017/18				Krav til stillinger ut fra gruppestørrelse 2			
Enhet (ansv)	1.-4. tr	5.-7. tr	8.-10. tr	1.-4. tr	5.-7. tr	8.-10. tr	Totalt
215 Ankenes	21,5	24,5	20,9	3,4	1,2	0,5	5,1
217 Beisfjord	14,9	13,4		0	-1,1		-1,1
218 Bjerkvik	9,9	14,9	14,4	-1,6	-1,1	-1,3	-4
220 Narvik ungdomsskole			15,2			-7,4	-7,4
221 Håkvik skole	13,5	15,1		-0,6	-1,2		-1,8
224 Skistua skole	15,4	15,8		0,3	-1,4		-1,1
225 Skjomen skole	12,3	8,3	9,6	-0,3	-0,8	-0,9	-2
227 Frydenlund skole	14,3	13,2		-0,7	-4,4		-5,1
Totalt pr trinn				0,5	-8,8	-9,1	-17,4

Tabellen ovenfor viser at Narvikskolen totalt sett har 17,4 årsverk pedagoger mer enn det som er nødvendig for å tilfredsstille lærernormen. Dette potensialet som ligger i skolesektoren er ikke mulig å realisere gjennom dagens struktur. Rådmannen har gjennomført administrative tiltak i skolesektoren for å sette Ankenes skole i stand til å innfri lærernormen gjennom nedtrekk på Narvik ungdomsskole, Skistua skole og Frydenlund skole. Disse nedtrekkene kan gi utslag i redusert kvalitet på undervisningen på de enhetene som blir berørte.

Spesialundervisning

En stor andel av undervisningen i Narvik kommune gis som spesialundervisning. Kommunen må se nærmere på spesialundervisning sett opp mot ordinær undervisning. Utgangspunktet må være at flest mulig elever får dekket sine opplæringsbehov innenfor den ordinære tilpasset opplæringen og at færrest mulig elever skal ha behov for spesialundervisning.

Med fallende elevtall og få muligheter for styrkede budsjetter, må skolene revurdere satsingen om at spesialundervisning skjer i klasserommet, og i større grad vurdere spesialundervisning i grupper og på tvers av klassetrinn. Dette vil øke økonomisk effektivitet, men det vil også gå på bekostning av kvaliteten, samt elevenes sosiale utbytte.

Tidlig innsats

Regjeringens satsing på tidlig innsats 1.-4. trinn ble i 2018 avvirket, og midlene ble innlemmet i den nye lærernormen som omfatter alle trinn i grunnskolen. Narvik kommune sin andel av disse øremerkede midlene tilsvarer midlene som Narvik kommune mottok i forbindelse med tidlig innsats på 1.-4. trinn. For Narvikskolen betyr dette at ressursene holdes konstant, men at de nå skal fordeles på hele elevmassen.

Skolestruktur og skolebygg

Skolestrukturen for Narvik kommune ble fastsatt gjennom bystyrevedtak i 2017. Ungdomsskolene Framnes og Parken er slått sammen til Narvik ungdomsskole og er fra 1. januar 2018 samlokalisert på Framnes. Nye lokaler til denne skolen vil etter foreløpig plan stå ferdig til skoleåret 2020/21. Det utredes ny barneskole etter de alternativ som tidligere er vedtatt av bystyret. Kommunens skolebygg er i all hovedsak eldre bygg som preges av at det over år ikke er funnet rom for å prioritere vedlikehold. Skistua skole er kommunens nyeste skole og ble tatt i bruk i 1997. Det er nødvendig at skolebyggene oppgraderes og at de gjøres i stand til å møte elevens fremtidige behov. Tilsyn fra miljørettet helsevern understøtter behovet for oppgraderinger i samtlige skoler. Det vises også til kommunens målsetting om å være helsefremmende. Rammene for kommende økonomiplanperiode viser at det eneste muligheten for å skape handlingsrom for å gjennomføre nødvendige investeringer samt opprettholde nødvendig kvalitet i undervisning er å samle aktivitet og

redusere bygningsmassen/erstatte med nybygg.

Idrettens Hus har vært stengt over lengre tid. Svømmeopplæringen har derfor vært av et begrenset/minimalt omfang og har påført kommunen ekstra kostnader da vi har brukt bassengene ved Alleen, Bjerkvik og Ballangen. Idrettens Hus forventes åpnet november 2018.

IKT

I 2017 vedtok kommunen en IKT-strategiplan for skole. For at skolesektoren skal være i stand til å gjennomføre planen innenfor planlagt tidsrom, må skolesektoren benytte omtrent kr 2,2 millioner i 2019 på IT-investeringer. Da vil alle ansatte, 50 % av elever på barnetrinnet og 100% av elevene på ungdomstrinnet ha tilgang på Chromebooks.

Høsten 2018 ble det anskaffet nytt oppvekstadministrativt system for Narvik kommune. 2019 vil i stor grad gå med til å sikre effektiv bruk av systemet og til automatisering/digitalisering av arbeidsprosesser.

Mål og tiltak i planperioden for sektor Grunnskole

Sektor grunnskole	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		18 089	15 717	15 006	14 413	63 225
Meldte nedtrekk		- 5 778	- 7 839	- 7 989	- 7 923	- 29 529
Netto, meldt		12 311	7 878	7 017	6 490	33 696
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		6 393	7 637	7 637	7 386	29 053
Valgte nedtrekk		- 5 778	- 7 839	- 7 989	- 7 923	- 29 529
Netto, valgte		615	202	352	537	476
Bevilget ramme	192 469	191 235	190 483	190 333	190 148	762 199

Inklusive overføringer mellom skolene (administrative endringer) har sektoren meldt utfordringer for kr 12,3 mill for 2019. Dette inkluderer behovet for innkjøp av IT-utstyr for at skolene skal kunne gjennomføre IKT-strategiplanen innen 2019 som vedtatt. Utfordringer eksklusive administrative endringer utgjør kr 11,7 millioner netto. Det er primært utfordringer meldt tilknyttet spesialundervisning og særskilt norskundervisning.

I rådmannens forslag til ramme er det kun lagt til grunn at sektoren får videreført en deflatorjustert ramme. Innmeldte utfordringer viser at det vil bli svært krevende for sektoren å løse disse uten tilførsel av ressurser. Konsekvensen er at det vil påvirke nivået på lovpålagte tjenester og kvaliteten. I hovedsak dreier det seg om ressurser til spesialundervisning for nye elever som er innmeldt og særskilt norskopplæring. Det har ikke vært mulig å finne ytterligere tiltak innen sektoren for å løse de innmeldte utfordringer. Dette må sees i sammenheng med et administrativt tiltak om omfordeling av ressurser fra Skistua, Frydenlund og Narvik ungdomsskoler for å oppfylle lærernormen på Ankenes skole. Konkret innebærer det en reduksjon i rammen til Narvik ungdomsskole med kr 1,5 mill, Skistua med kr 0,3 mill og Frydenlund med kr 0,6 mill. Konsekvensen av det administrative tiltaket er redusert kvalitet gjennom færre lærere til styrking av grunnressurs, som igjen medfører mindre rom for tidlig intervensjon ved behov. I neste omgang kan det bety en økning i behovet for

spesialundervisning som igjen forsterker presset på kommuneøkonomien ved flere enkeltvedtak om spesialundervisning. Det er også lagt til grunn at det kom neste høst vil bli færre timer til delingsfag som feks naturfag/mat og helse/praktisk estetiske fag. Reduksjon i elevtallet i de kommende årene, innretningen på rammeoverføringen fra staten og konsekvensen av at det ikke er rom for økte bevilgninger til skolesektoren, understreker behovet for å samle aktivitet (få mer robuste gruppestørrelser) for å sikre de lovpålagte tjenester og opprettholde kvaliteten i skolen. Dette må skje i kombinasjon med mer arealeffektiv drift.

For utfyllende forklaringer og beskrivelser av konsekvenser for utfordringer og nedtrekk, vises det til listen over ikke valgte tiltak.

7.8 Sektor barnehage

Innledning og mål

For barnehageåret 2018/2019 har Narvik 22 barnehager. Av disse er en privat familiebarnehage, 9 kommunale barnehager og 13 private barnehager. Enhet spesialpedagogisk team inngår i sektoren.

Det er forventet at det per utgangen av november 2018 er 890 barn i barnehagene i Narvik, herunder 376 i kommunale barnehager og 514 i private barnehager. Basert på antall barn i kommunen pr september 2018 fra SSB har Narvik 91,6 % dekning. Dette er det samme som i 2017, og en oppgang fra 2015 og 2016.

Mål fra kommunedelplan for oppvekst 2012-2025

Narvik-barnehagene skal ha fokus på læring, trivsel, folkehelse og lek gitt under trygge rammer. Alle barn skal få muligheten til å utfolde seg og utvikle gode ferdigheter og grunnleggende kunnskaper.

Strategiene fra kommunedelplan for oppvekst 2012-2025 (oppsummert)

Narvik kommune skal ha full barnehagedekning, der tilbudet gis i varierte og trygge barnehager. Det skal gjennomføres brukerundersøkelser. Barnehagene skal fremme felles utviklingsarbeid knyttet til kvalitet og kompetanse i sektoren, sikre god integrering av barn, og ha et godt samarbeid med hjemmet. Narvik kommune skal videreutvikle rollen som barnehagemyndighet.

Nøkkeltall

KOSTRA-indikator	Narvik 2016	Narvik 2017	Rana 2017	Harstad 2017	Nordland 2017	KG11 2017
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	140 935	152 032	138 404	138 986	147 807	149 382
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	51	50	50	48	52	52
Korrigerte brutto driftsutgifter per korrigert oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	64	64	58	61	62	64
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, kommunale barnehager	12 406	12 547	12 836	13 170	12 002	12 628
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	81,7 %	86,8 %	87,9 %	90,8 %	86,0 %	82,5 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	96,9 %	97,6 %	98,2 %	99,3 %	97,8 %	97,8 %
Utgiftsbehov - barnehage	0,920	0,917	0,875	0,952	0,902	0,917

Enhetskostnader i barnehagesektoren måles i korrigerte brutto driftskostnader per korrigerte oppholdstime (korrigert for alder). Utgiften per korrigerte oppholdstime i kommunale barnehager i 2017 var 50 kroner. Det er likt med Rana kommune, høyere enn Harstad kommune og lavere enn Nordland og Kostragruppe 11.

Korrigerte oppholdstimer per ordinært årsverk i barnehagen er det mest brukte nøkkeltallet for produktivitet. Det uttrykker bemanningsfaktoren. I kommunale barnehager i Narvik var det i snitt 12.547 timer per årsverk i 2017. Det er 81 timer mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, og 289 mindre enn Rana kommune, samt 623 mindre enn Harstad kommune. Det er dårligst blant kommunene vi sammenligner med, men noe bedre enn gjennomsnittet i Nordland.

Enhetskostnadene og oppholdstid pr årsverk gir ikke et helt korrekt bilde av produktiviteten i Narvik-barnehagene. Oppholdstimer beregnes ut fra det antall barn som er i barnehagene pr 15. desember hvert år. Narvik kommune har i de siste årene hatt et eget opptak av barn i januar. Dette opptaket har blitt gjennomført uten å ta inn ekstra bemanning. Produktiviteten er dermed høyere enn det fremkommer her.

En av årsaken til at produktiviteten har falt er at kommunen har opplevd fallende barnetall over en periode. Kommunen har søkt å motvirke dette ved å stenge avdelinger midlertidig, men det er vanskelig å nå en optimal fordeling mellom ansatte og antall barn på de enkelte barnehagene. Dette er et av problemene med relativt små enheter og avdelingsinndeling; noe av fleksibiliteten og stordriftsfordelene forsvinner.

Status og utfordringer

Det har vært et viktig mål for kommunen å gi barnehageplass til de som har behov for det. Helt siden 2011 og innføring av rettighetsbestemmelsen har Narvik kommune holdt seg innenfor lovens krav.

Ved hovedopptak i 2018 har kommunen gitt tilbud til alle barn med rett til plass, og i tillegg de fleste som har ønsket plass i løpet av 2018. Nedgang i antall barn gjør at dette er mulig, og flere foresatte får innfridd sine ønsker om barnehageplass.

Prognoser for hovedopptak i 2019 tilsier at kommunen har flere barnehageplasser enn forventet søkere. De langsiktige prognosene fra SSB har endret seg vesentlig fra fjorårets. Det var tidligere forventet en økning av antall barn fram mot 2026, noe som ikke framkommer på de nyeste prognosene.

Norm for grunnbemanning

Fra 1. august 2019 må barnehagene innfri ny nasjonal norm for grunnbemanning. Narvik kommune har allerede vedtatt tilsvarende norm, og ivaretar derfor kravet uten ekstra tiltak.

Skjerpet pedagognorm

Fra 1. august 2018 må barnehagene innfri ny pedagognorm, med minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år.

Skjerpingen krever flere pedagoger i barnehagene. Det betyr at flere av de ansatte må være utdannet barnehagelærer, eller tilsvarende, uten at man trenger en økning i antall voksne.

Satsingsområder

Ny forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft august 2017. Den nye rammeplanen tydeliggjør barnehageeiers ansvar, herunder at barnehageeier har juridisk ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet.

Den nye rammeplanen stiller tydeligere krav til barnehagens arbeid for et godt omsorgs- og læringsmiljø og for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing. Den tydeliggjør tilbudet til de yngste barna, og definerer barnehagens ansvar for barn med særlige behov. Den store satsingen som i dag er på kompetanseheving og tilrettelegging for faglig påfyll skal videreføres.

Det er fokus på lærende virksomhet i Narvik-barnehagene. For tiden benyttes følgende metoder:

- Steg for steg, et program for utvikling av barns sosiale kompetanse og forebygger mobbing og vold.
- Læringsmiljø og pedagogisk analyse (LP), en strategi for systematisk og varig forbedringsarbeid i barnehagen. Alle kommunale barnehager, samt noen private barnehager er med i dette prosjektet, i tillegg til Ballangen. Veiledning av barnehagene gjøres av spesialpedagogisk team og PPT, med støtte fra senter for praksisrettet utdanningsforskning ved Høgskolen i innlandet. Finansiering gjøres av midler fra fylkesmannen i Nordland, KS og noe egenfinansiering.
- Styrking av norskspråklig opplæring for minoritetsspråklige barn. Veiledning av spesialpedagogisk team.
- Fysiske aktiviteter/kosthold – nettverk for helsefremmende barnehager
- Deltakelse i Grønt flagg.
- Lean. Alle de kommunale barnehagene og spesialpedagogisk team benytter lean i HMS-arbeid og drift av enhetene.

Spesialpedagogisk tilbud

Gjennomgang av kostratall har identifisert en mulighet for effektivisering/innsparing på området spesialpedagogisk tilbud. Erfaringer (drift og økonomi) fra andre kommuner brukes som utgangspunkt for å finne "riktig" nivå i Narvik kommune.

Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. Modellen skal derfor benyttes av ansatte på helsestasjon, barnehage, skole, skolehelsetjeneste, barnevern, habilitering og alle andre tjenester med samme målgruppe. 2019 blir året der modellen implementeres i Narvik kommune.

Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR)

Narvik kommune er en TIBIR-kommune. TIBIR er et program for forebygging og behandling av atferdsproblemer hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået.

Strategisk kompetanseteam

Det er laget en plan for kompetanseutvikling på barnehage- og skolesektor. Dette kommer etter at RKK Ofoten legges ned per 01.01.19. Fylkesmannen har gitt føringer om midler knyttet til barnehagebasert kompetanseutvikling.

Det utarbeides en regional kompetanseplan for sektoren i samarbeid med Tysfjord, Ballangen, Evenes og Narvik.

Mål og tiltak i planperioden for sektor Barnehage

Sektor barnehage	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		-	-	-	-	-
Meldte nedtrekk		- 1 076	- 2 216	- 2 290	- 2 364	- 7 945
Netto, meldt		- 1 076	- 2 216	- 2 290	- 2 364	- 7 945
<i>Rådmannens grunnlag</i>						
Valgte utfordringer		-	-	-	-	-
Valgte nedtrekk		- 1 076	- 2 216	- 2 290	- 2 364	- 7 945
Netto, valgte		- 1 076	- 2 216	- 2 290	- 2 364	- 7 945
Bevilget ramme	141 259	146 803	145 663	145 589	145 515	583 571

Barnehagesektoren får reduserte rammer som en følge av nedgang i antall barn i barnehagealder (se 112-19-B) og forventede utgifter i sektoren gjennom redusert antall bosatte (se 112-19-A).

For utfyllende forklaringer og beskrivelser av konsekvenser for utfordringer og nedtrekk, vises det til listen over valgte tiltak.

7.9 Sektor kultur

Innledning og mål

Sektoren består av biblioteket, kulturskolen og allmenn kultur. Idrett er fordelt mellom enhet Eiendomsforvaltning som har ansvar for drift av anlegg og fordeling av treningstider i anleggene og Kulturenheten som har ansvar for kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, spillemidler samt samhandling med Narvik Idrettsråd hvor det ble inngått samarbeidsavtale om rollefordeling og hvordan utvikle idrettsfeltet.

Nøkkeltall

Kostra-indikator	Narvik 2016	Narvik 2017	Rana	Harstad	Nordland	Kostra- gruppe 11
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	1 807	1 830	2 090	2 560	2 416	2 100
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter(B)	3,1 %	3,1 %	3,8 %	4,5 %	3,7 %	3,4 %
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år(B)	615	546	1 177	2 081	1 077	589
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger(B)	88	79	183	317	165	96
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger(B)	281	244	142	675	455	278
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger(B)	240	242	259	262	277	293
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger(B)	70	91	127	75	189	158
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger(B)	634	549	445	632	488	378
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger(B)	83	207	451	138	277	334
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år(B)	1 777	1 769	1 672	1 512	2 962	3 323
Netto driftsutgifter til kunstformidling per innbygger(B)	155	154	268	198	125	40
Netto driftsutgifter til museer per innbygger(B)	58	60	66	87	114	80
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker(B)	23 105	23 553	19 418	12 788	22 504	18 781
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al(B)	10,3 %	9,2 %	11,0 %	19,1 %	16,0 %	22,2 %
Besøk i folkebibliotek per innbygger(B)	6,8	7,8	5,2	4,4	5,6	4,9
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger(B)	2,8	2,5	2,7	2,6	2,6	3,2
Omløpshastighet barnebøker i folkebibliotek	1,7	1,5	1,2	1,4	0,6	0,9

Status og utfordringer

Bibliotek er det området som har fått det største løftet inne sektoren de siste årene. Det er svært viktig å ta ut effekten av investeringen i det nye bygget gjennom å øke tilbudet og tilgjengeligheten. Bibliotek er en ikke-kommersiell tjeneste som appellerer til alle aldersgrupper og innbyggere med ulik kulturell bakgrunn. Særlig viktig er det å treffe barn og unge. Biblioteket som en arena for aktivitet har vært en suksess og vil videreutvikles. Mange ønsker å legge arrangementer til biblioteket. Biblioteket er et lavterskeltilbud. Målgruppen er alle som bor i landet og bibliotekloven nevner spesielt alle som har vansker med å bruke biblioteket. En viktig samfunnsoppgave er derfor å tilby assistanse til mennesker som mangler kompetanse på for eksempel nye medier eller teknologi, og som trenger hjelp til å bruke digitale tjenester. Biblioteket er også en viktig arena for innvandrere og flyktninger. Her møter de norsk kultur og tradisjon. Biblioteket er derfor en viktig brikke for en vellykket inkludering i det norske samfunnet. Biblioteket er en fysisk møteplass i kommunen, og den nye revideringen av folkebibliotekloven presiserer denne funksjonen. Biblioteket som møteplass krever god fysisk tilgjengelighet og brukerorientert åpningstid, noe vi har fått på plass etter flyttingen.

Narvik kulturskole mangler tilbud på fagfeltene utenom musikk og dans. Erfaringer fra andre kommuner tilsier at en må etablere tilbud innen andre fagfelt med samme kompetansekrav som musikk og dans, men samtidig er det også klart at etableringen av tilbud innen bildefag og teater ikke krever store stillingsressurser. Danseseksjonens behov for et ekstra danselokale er stort og dagens løsning fører til lave elevtall og dårlige rekruttering. Dette betyr at driftskostnadene blir høyere pr elev. Det er innen dans, kunst, og dramafagene man kan undervise i større grupper.

Narvik kommune er vertskap for et videregående skoletilbud innen musikk og dette er viktig for kommunens oppvekstmiljø og kulturliv. Dersom en ønsker å sikre og bevare dette tilbudet bør det fundamenteres i kulturskolen undervisningstilbud. Kulturskolen bør da gi tilbud på samtlige instrumenter som det skal gis tilbud på i videregående skole. Narvik Videregående skole har over tid vært kulturskolens viktigste samarbeidspartner for kompetansebygging i fagområdet musikk og utgangspunktet for videre samvirke og synergi er svært godt. For

skoleåret 2018/19 kjøper vi ressurser fra Narvik VGS tilsvarende 75% i gitar og sang. Kulturskolen mangler tilbud til barn i førskolealderen og ei organisert spesialavdeling med tilbud til barn og unge med spesielle behov/funksjonshemming. Det er også behov for å gi gratistilbud til enkelte grupper.

Satsingsområder

Kommuneplanens samfunnsdel har bl.a. som ambisjon å sikre samdrift av fellesfunksjoner mellom Narviksenteret, biblioteket og turistinformasjonen. Kulturutviklingen i Narvik skal være:

- Nyskapende og gi sterke opplevelser for alle
- Engasjerende for barn, unge og eldre
- Identitetsskapende
- Drivkraft for å gjøre Narvik attraktivt som reisemål
- Bygd på samarbeid
- Internasjonalt orientert og flerkulturell
- Fokus på folkehelseperspektivet

I 2016 vedtok KS å ta inn kulturfeltet i sitt område. Det er vedtatt et felles kulturprosjekt i samarbeid med Norsk kulturskoleråd som skal bidra til å sette kulturskolene, og kulturfeltet generelt, inn i en helhetlig kommunal og fylkeskommunal tjenesteproduksjon. Prosjektet skal bidra til bevisstgjøring av kultur som interessepolitisk område i KS, regionalt og nasjonalt. Dette betyr at kulturfeltet får et bedre fokus i samfunnsutviklingen. Etter endt prosjektperiode er målene at:

- Kommunalt og fylkeskommunalt eierskap innen kulturfeltet er tydeliggjort i kommunale og fylkeskommunale plan- og strategidokumenter.
- Kulturlivet i kommuner og fylkeskommuner er en tydelig premissleverandør på arenaer hvor nasjonal kulturpolitikk utvikles.
- Kommunenes og fylkeskommunenes behov på kulturområdet er tydeliggjort i KS
- Kulturfagenes egenart er satt på dagsorden i utviklingen av kommunenes og fylkeskommunenes helhetlige tjenesteproduksjon

Kulturplanen for Narvik legges frem til behandling høst 2018 og noen av utfordringene er rettet mot strategiene i den. I tillegg kommer regjeringen med ny kulturmelding høsten 2018 som vil legge føringer. Det vil også bli endringer når flere oppgaver skal ut i regionene og lokalt. Kommunesammenslåingen i 2020 vil også få innvirkning på kulturutviklingen og de vil fokuseres på å bruke kultur som spydspiss i det arbeidet.

Mål og tiltak i planperioden for sektor Kultur

Sektor kultur	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		3 699	3 049	3 049	3 049	12 846
Meldte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, meldt		3 699	3 049	3 049	3 049	12 846
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		-	-	-	-	-
Valgte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, valgte		-	-	-	-	-
Bevilget ramme		23 017	23 017	23 017	23 017	92 068

I rådmannens grunnlag for 2018 ble det satt igang arbeid som ser på mulighet for bedre samordning av kulturfeltet med mål å få mest mulig ut av tilgjengelige ressurser (280-18-A). Dette vedtaket gir økonomisk effekt fra 2019 på kr 700 000. Tiltaket omfatter også evaluering av Narvik kulturhus m.h.t. organisering, bruk, innhold m.v.

7.10 Området helse og omsorg

Innledning

Området består av 11 enheter samlet i 4 sektorer; institusjonsomsorg, hjemmetjenester, UH-tjeneste og helse/miljø. Tjenestespekteret er alt fra helsefremming, forebygging, rehabilitering, habilitering, aktivisering, behandling, akuttmedisin, tilsyn og oppfølging, pleie og omsorg i hjemmet og ved institusjon, praktisk bistand, omsorgslønn, brukerstyrt personlig assistanse og avlastning for en rekke ulike målgrupper og personer i ulike aldre.

Mål og utfordringer

Området helse og omsorg vil få store utfordringer fremover i forhold til å dekke behovene for tjenester som befolkningsutviklingen tilsier. Behovet for hjelp og tjenester har økt for alle aldersgrupper, men det vil være økningen i andelen eldre og relativt sett færre i yrkesaktiv alder som på sikt vil gi størst konsekvenser. Kommunen bruker mer midler på pleie og omsorg allerede enn gjennomsnittet av de kommunene vi sammenlikner oss med. Dette ser i hovedsak ut til å være knyttet til sektor hjemmetjenester som omfatter flere enheter, samt deler av institusjonsomsorgen. Det pågår arbeid for å utvikle driften i enkelte enheter. Det er viktig for å lage et best mulig grunnlag for fremtiden, og for at sammenslåingen med Ballangen og Tysfjord kommune fra 2020 skal være mest mulig vellykket.

Ut fra dagens status synes de største utfordringene fremover å være:

- Økning i antall eldre med behov for ulike tjenester (stagnasjon i de eldste eldre i planperioden).
- Økning i utfordringer blant barn og unge med behov for ulike tjenester, men nedgang i størrelsen på barnekullene.
- For lite ressurser satt av til forebygging.
- Flere oppgaver som overføres kommunen med mangelfull finansiering.

- Reduksjon i antall i yrkesaktiv alder og utfordringer med rekruttering av kvalifisert personell.
- Lavere kompetansenivå blant ansatte enn gjennomsnitt i landet.
- Høyt fravær blant ansatte gir utfordringer for kontinuiteten i tjenestene.
- Behov for mer samhandling, koordinering og organisering av tjenester på tvers av fagområder, enheter og forvaltningsnivå
- Behov for større fokus på brukernes (og pårørendes) egne mål og vurdering av behov for hjelp.
- Mangel på systematisk styring, kvalitetsforbedring, og gjennomføring av brukerundersøkelser.
- Behov for å kartlegge/analysere hvorfor kommunen har høye kostnader på helse- og omsorgstjenester.
- Behov for å utvikle egen virksomhet før sammenslåing av kommuner fra 2020.

Strategier

Utfordringene vil kreve nye arbeidsmåter, ny teknologi og endringer knyttet til tjenesteyting og fordeling av oppgaver. Strategiene skal bidra til at kommunen når sine delmål:

- Økt fokus på tiltak som kan gis tidlig, som har forebyggende, helsefremmende, rehabiliterende og/eller habiliterende effekt
- Tjenesteutvikling og utøvelse skal være basert på brukermedvirkning.
- Metoden "Hva er viktig for deg?" skal prege tjenesteutøvelse, tverrfaglig arbeid og samhandling mellom fagområder og enheter.
- Informasjonsutveksling og samarbeid på tvers av enheter skal understøtte tjenestetilbudet.
- Eksisterende lokaler, ressurser og kompetanse skal prioriteres ved utvikling av tjenestetilbudet.
- Velferdsteknologi skal benyttes i større grad, både for å effektivisere tjenestetilbudet og for å oppnå trygghet og mestring for brukerne og deres pårørende.
- Økt samarbeid med frivillige og næringsliv skal gi økt mangfold og aktivitet for den enkelte.
- Kompetansenivået skal defineres og utvikles i tråd med nytt behov for kunnskap.
- E-læring skal prioriteres for å sikre oppdatering og intern opplæring blant ansatte.
- Ved utvikling av tjenestene skal nytenking og nye arbeidsmetoder være basert på forskning og "beste praksis".
- Planlegging, evaluering og korrigerende av tjenestene skal systematiseres, og baseres på lover og relevant datagrunnlag.
- Kvalitetsforbedring skal baseres på brukerundersøkelser, faglig vurdering, avvikshåndtering og "kvalitetsledelse".

I handlingsdelen til HO-planen er det beskrevet en rekke tiltak for å utvikle tjenestene. Noen av disse er det mulig å søke om tilskudd til for å gjennomføre, mens andre vil kreve frigjøring av ansattes tid for å dreie tjenestene i ønsket retning, noe som vil gå ut over de oppgavene som enhetene har. Enkelte tiltak krever også avsetning av midler for implementering. De økonomiske rammene fremover vil få betydning for hva som er mulig å oppnå. Det vil bli enda viktigere fremover å se de ulike tiltakene og tjenestene i en sammenheng, og å bedre

samhandlingen på tvers av fagområder, enheter og sektorer.

Satsingsområder

Narvik kommunes Helse- og omsorgsplan (2013-2020) ble revidert i 2017 og vedtatt av bystyret 31.08.2017. Den beskriver delmål, utfordringer og strategier som skal være førende for helse og omsorg fremover. Tiltak er beskrevet i handlingsplan som ligger vedlagt Helse og omsorgsplanen.

Hovedmålet er at befolkningen i Narvik skal få koordinerte, innovative og gode tjenester med respekt og verdighet for den enkelte.

Delmålene er:

- Folkehelsearbeid og forebygging skal bidra til bedre helse og redusert behov for tjenester i et livsløpsperspektiv.
- Samhandling og koordinering av tjenester skal bidra til høyere egenmestring og kontinuitet i tjenestene.
- Kapasitet på tjenestene skal tilpasses og effektiviseres for å gi lovpålagte tjenester til riktig tid og rett nivå.
- Kompetanseutvikling og rekruttering skal sikre at tjenestene utøves i tråd med lover og forskrifter.
- Systematisk kvalitetsutvikling og internkontroll skal bidra til forutsigbarhet og bruker/pasientsikkerhet.

Sammen med bruker, pasient og pårørende. Brukerne skal få større innflytelse over egen hverdag og tjenestene skal utvikles i samarbeid med dem. Spørsmål om hva som er viktig for den enkelte bruker, pasient og pårørende skal være grunnlag for valg av tiltak og tjenester og hvordan disse skal gjennomføres for å nå pasientens, brukerens og pårørendes egne mål. Dette vil styrke brukermedvirkningen og være i tråd med nasjonale føringer. Det er behov for økt bevisstgjøring og opplæring blant ansatte for å innføre "Hva er viktig for deg?".

En faglig sterk helse- og omsorgstjeneste. Det er behov for faglig omstilling med endret og høyere kompetanse, nye arbeidsmetoder og nye faglige tilnærminger. Fokus skal være mestring, rehabilitering, forebygging, tidlig innsats, aktivisering, nettverksarbeid, miljøarbeid, veiledning av pårørende og frivillige, og innføring av velferdsteknologi. Systematisk kvalitetsforbedringsarbeid, organisering og ledelse skal bedre planlegging og utvikling av tjenestene. Dette involverer alle enhetene i sektoren og må få større fokus fremover.

Moderne lokaler og boformer. Utforming skal skje ut fra morgendagens brukere. Regjeringen vil satse millioner på utbygging av nye og modernisering av gamle sykehjem og omsorgsboliger. Det vil være behov for å planlegge en økning kapasitet i heldøgns helse- og omsorgstjenester i planperioden, slik at økning kan iverksettes fra 2022-2023.

Den nye hjemmetjenesten. Hjemmetjenesten møter brukere og pårørende i en tidlig fase av sykdomsutviklingen, og må bidra til at de kan leve og bo selvstendig og ha en aktiv og meningsfull hverdag i fellesskap med andre. En sterkere hjemmetjeneste kan forebygge

ytterligere funksjonssvikt og sykdomsutvikling og utsette institusjonsopphold. Det er behov for å øke satsing på hjemmetjenester, tidlig innsats, og videreutvikle samarbeidet mellom den offentlige omsorgstjenesten, den frivillige og familiebaserte omsorgen og spesialisthelsetjenesten.

Fornyelse og innovasjon. For å bidra til gode og bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden er det behov for nye løsninger, ta i bruk ny teknologi, og nye faglige metoder og støtte lokalt innovasjonsarbeid. Dette må også ha mer fokus i Narvik kommune fremover. Det er etablert en gruppe som skal arbeide med velferdsteknologi. Det ble satt i gang et arbeid fra 2018 for å bedre nettilgang i enhetene slik at arbeidsverktøy og grunnlag for økt bruk av velferdsteknologi kan bli bedre.

Satsingsområder for 2019

- Implementere BTI (Bedre tverrfaglig innsats) som samhandlingsmodell
- Utvikle og etablere tiltak knyttet til handlingsplan i demensomsorg, habiliteten og rehabilitering og opptrappingsplan for rusfeltet
- God økonomistyring gjennom eierskap i enhetene
- Øke grad av gjennomføring økonomiplaniltak
- Heve kompetanse på arbeidsplaner/turnus
- Etablere generelle tiltak som sikrer større andel heltidsansatte
- Utvikle kompetanseplaner i enhetene
 - Videreutvikle e-læring for ansatte
- Dimensjonere og praktisere omsorgstrappa knyttet til ulike målgrupper
- Videreføre utviklingsarbeid i enhet hjemmesykepleie
- Sertifisere alle sykehjem som Livsgledehjem
- Planlegging Helsehus
- Stabilisere fastlegeordningen

Nøkkeltall og sammenligninger for pleie og omsorg

Kostra-indikator	Narvik 2016	Narvik 2017	Rana	Harstad	Nordland	Kostra- gruppe 11
Netto dr.utg. pr. innb. 234 Aktiv- og servicetjen eldre og pers. m/funk.nedsett. (B) **)	457	575	816	465	669	800
Netto dr.utg. pr. innb. 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon (B) **)	8 100	8 348	6 694	6 683	7 531	6 198
Netto dr.utg. pr. innb. 254 Helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B) **)	11 189	11 359	8 597	10 135	8 648	8 957
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter(B)	40,9 %	41,1 %	34,9 %	33,6 %	33,1 %	33,2 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B) **)	20 611	21 282	17 409	18 576	17 862	16 858
Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger 18 år og over (f234)(B)	659	826	1 124	596	1 008	1 194
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over(B)	141 809	142 779	113 854	112 729	124 311	115 676
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over(B)	436 050	445 231	383 755	411 338	431 346	394 512
Korr. Bto. dr.utg. , institusjon, pr. kommunal plass	1 162 310	1 195 333	1 046 460	1 052 172	1 169 179	1 102 978
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)(B)	288 954	286 182	310 942	229 356	251 081	261 428
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov(B)	37,2 %	36,8 %	41,1 %	31,4 %	33,8 %	31,4 %
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	9,5 %	9,8 %	9,0 %	4,6 %	5,9 %	5,9 %
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	35,7 %	37,1 %	28,2 %	38,2 %	33,5 %	36,4 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	13,6 %	13,7 %	13,7 %	13,4 %	13,5 %	12,3 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon(B)	13,6 %	13,7 %	13,7 %	13,4 %	13,7 %	12,3 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens(B)	26,2 %	25,4 %	36,0 %	30,8 %	35,0 %	30,2 %
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over(B)	18,6 %	19,1 %	19,1 %	19,3 %	20,4 %	18,0 %
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,74	0,76	0,72	0,49	0,60	0,56

Figur 1 (tidligere i dokumentet) viser et stort omstillingspotensiale i pleie og omsorg, både for institusjonsomsorg og hjemmebaserte tjenester. Hjemmebaserte tjenester omfatter hjemmesykepleie, praktisk bistand og brukerstyrt assistanse og som tilbys av enhet hjemmesykepleie, Bjerkvik omsorgsdistrikt, enhet FaBu, enhet UH, enhet ROP og bofellesskapene ved OBS, ABS og Villa Solborg.

Kostnad pr institusjonsplass er noe høyere enn sammenlignbare, det antas at det er korttidsplassene på REO som drar opp snittet. Kostnader knyttet til utskrivningsklare pasienter er ikke så høyt hittil i år 2018. Det betyr at vi har hatt en god balanse mellom behov og tilbud. Når det gjelder kostnader til aktivisering/støttetjenester pr innbygger ligger kommunen derimot relativt lavt.

Kostra viser at Narvik har høyere andel brukere med omfattende bistandsbehov, men samme andel av befolkningen over 80 år som er beboere på institusjon. Omtrent samme antall plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i forhold til antall over 80 år, men lavere andel plasser i skjermet enhet.

Ut fra Kommunebarometeret som angår kompetanse i pleie og omsorg er en av de største utfordringene at kommunen har lavere andel med fagutdanning enn gjennomsnittet av kommunene. Vi har store utfordringer med rekruttering av sykepleiere, spesielt til eldreomsorgen, samt at mange sykepleier og helsefagarbeidere nærmer seg pensjonsalder. Det har over år vært gjennomført fagarbeiderløft, startet fagskoleløft, samt søkt og mottatt tilskudd for opplæring, videreutdanning, bachelorutdanning og masterutdanning blant ansatte. Det ser ut til at vi "mister" mer enn det vi klarer å utvikle, samt at det fortsatt ansettes personer uten fagbakgrunn. Det er derfor behov for å utarbeide kompetanseplaner og en stabiliserings- og rekrutteringsstrategi for området. Kommunen har satset mye på e-læring i 2018. Dette har gitt ansatte god tilgjengelighet på fagutvikling fremover og økt kvalitet i tjenestene uten store kostnader.

Det forventes at andelen hjemmebaserte tjenester vil stige noe i planperioden og betydelig fra 2023. Det er en målsetting om at flest mulige skal kunne bo trygt og aktivt hjemme lengst mulig, samt at aktiviteter for å forebygge funksjonssvikt utvikles videre. Økt bruk av velferdsteknologi og tiltak knyttet til ny handlingsplan i rehabilitering og habilitering vil være sentralt for å få dette til. Tilskudd til gjennomføring av tiltak vil bli søkt fra ulike tilskuddsordninger.

7.11 Sektor hjemmetjeneste

Sektoren består av enhet Hjemmesykepleie, Villa Solborg, bofellesskapene ved ABS og OBS, Bjerkvik omsorgsdistrikt, samt enhet Funksjonshemmede og avlastning (FaBu).

Oversikt over vedtakstimer-utvikling 2016-2018

	2016	2017	2018								
Distrikt	1 - 52	1 - 52	4	8	12	16	21	25	27	34	38
ABS	511	493	450	501	486	416	398	402	402	408	408
Bjerkvik	271	268	275	261	261	267	297	270	286	277	283
OBS	356	329	302	370	443	447	449	483	470	514	511
Hjemmetjenesten	1 531	1 603	1 629	1 883	1 605	1 609	1 612	1 634	1 650	1 680	1 640
Villa Solborg	797	712	739	685	650	598	630	634	613	601	580
UH-tjenesten	3 515	4 134	4 027	3 989	3 957	4 027	4 027	4 027	4 189	4 257	4 257
Totalsum	6 981	7 539	7 422	7 689	7 402	7 364	7 413	7 449	7 610	7 736	7 679
Omsorgslønn	-	-	913	889	900	896	855	813	788	776	773
BPA	952	1 123	1 171	1 171	1 028	1 051	1 059	1 093	1 115	1 177	1 186

	2 016	2 017	2 018								
Distrikt	38 - 52	1 - 52	4	8	12	16	21	25	27	34	38
ROP Boligtjenesten	530	501	822	817	790	650	745	782	785	790	969
ROP Oppfølgingstjenesten	284	275	272	282	282	198	204	199	211	214	116

Antall innvilgede vedtakstimer har vært relativt stabilt det siste året. Det har vært en svak økning i hjemmesykepleie. Enhet FaBu erfarer en økning i antall barn/familier som søker avlastning. I tillegg er det en moderat endring i antall vedtakstimer BPA. Omfanget av vedtak hjemmesykepleie forventes å øke noe i planperioden og først og fremst på grunn av en svak økning i aldersgruppen 80-89 år. Utfordringen for kommunen er å ha et tilfredsstillende omfang av tjenester i alle trinn av omsorgstrappa som er tilpasset innbyggernes behov, og som gir effektiv utnyttelse av ressurser. Samtidig skal det arbeides mer med forebygging og håndtering av nye oppgaver. Hverdagsrehabilitering har vært et viktig tiltak for å bedre funksjonsnivået til personer som har behov for å bedre sin funksjon og derigjennom trenge mindre bistand.

Tiltak i planperioden for sektor Hjemmetjeneste

Sektor Hjemmetjeneste	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		7 543	7 773	7 773	7 773	30 860
Meldte nedtrekk		-	- 2 005	- 3 076	- 3 076	- 8 157
Netto, meldt		7 543	5 767	4 697	4 697	22 704
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		4 215	4 445	4 445	4 445	17 549
Valgte nedtrekk		-	- 2 005	- 3 076	- 3 076	- 8 157
Netto, valgte		4 215	2 439	1 369	1 369	9 392
Bevilget ramme	169 472	175 806	174 031	172 960	172 960	695 757

Tabellen viser oversikt over valgte og ikke valgte tiltak innen sektor Hjemmetjeneste. Meldte utfordringer gjelder tiltak nr 325-19-A: Økte behov barneavlastningen(ikke valgt), 325-19-B: Netto økning BPA-avtaler(ikke valgt) og 325-19-C: Flytting av tilbud fra enhet ROP til enhet FABU(ref. 394-19-A under sektor Helse, begge valgt). Nedtrekk gjelder tiltak 330-19-A: Øke AA-tid Hjemmesykepleien(valgt).

Meldte nedtrekk gjelder også en liten del av tiltak 113-19-B: Samlokalisering av korttidsfunksjoner Furumoen (valgt) og en liten del av 113-19-C: Kapasitetsendring institusjonsomsorg(ikke valgt). De 2 sistnevnte tiltakene berører både sektor institusjon, hjemmetjeneste og sektor Helse(REO) pga organisering. (Se lang liste valgte og ikke valgte tiltak for detaljer.)

Det skal gjennomføres en **gjennomgang av alle vedtakstimenene knyttet til beboere i bofellesskap**. Dette skal videre danne grunnlag for planlegging av bemanning. Bofellesskap er definert som en hjemmebasert tjeneste og ikke institusjon, slik at dagens praksis med å definere en pleiefaktor vurderes som uhensiktsmessig. Om en slik gjennomgang gir noen positiv økonomisk effekt, kan det gå inn som effekt i tiltak "113-18-K Generell effektivisering" som i 2018 var knyttet opp mot Furumoen sykehjem, Ellas Minne, OBS og ABS. Mot slutten av planperioden settes det av ressurser til planlegging av **bofellesskap ved Ellas Minne** som også inneholder base for hjemmesykepleie til innbyggere i Bjerkvik.

For enhet **hjemmesykepleie** er det gjort beregninger på ansikt-ansiktstid for å gjøre en beregning på dagens budsjettamme vs vedtaksportefølje. Det avdekkes et potensiale for å kunne fylle dagens portefølje og mulig noe mer, med dagens antall ansatte. Dette forutsetter at det gode endringsarbeidet som nå er iverksatt i enheten videreføres. Her kan nevnes: innføring primærsykepleie, etablering av fagteam, rolleavklaring og opplæring arbeidsledere, optimalisering logistikk/arbeidsruter, tettere sykefraværsoppfølging, hyppigere evaluering av vedtak, forbedret turnusplanlegging m.m. På lang sikt vil tiltak som samler flere hjelpetrengende eldre innen et begrenset geografisk område, for eksempel **tilvisningsavtaler** eller opprettelse av bofellesskap, øke mulighet for å gi tjenester til flere med samme ressursgrunnlag. Viser til bystyrets vedtak om Boligstrategi for 2018-2020 for

mer om dette tema.

Det er relativt mange eldre som bor i enebolig eller i leiligheter uten heis. Muligheter for tilpasning av boligen dersom funksjonsnivået reduseres er varierende. Dette er en av årsakene til at personer søker om omsorgsbolig eller bolig i bofellesskap. Dersom flere bodde i leiligheter med universell utforming kunne de antakelig bodd lenger hjemme. Differensierte og attraktive bomiljø med utearealer, tilpasset eldre, kan mulig bidra til at flere ønsker å flytte i privat regi mens funksjonsnivået fortsatt er på et godt nivå.

For **enhet FaBu** vil netto konsekvens av brukere inn og ut av tjenesten vurderes fortløpende inn i 2019. Rammene beholdes uendret inn i planperioden. Enheten har vært en del av læringsnettverk sammen med UH-tjenesten og flere felles utviklingstiltak innføres i 2019.

En forutsetning for å gjennomføre endringer i sektoren er ressurser til økt bruk av velferdsteknologi, investeringer i IKT-utstyr/bedre infrastruktur samt bistand fra organisasjonen for øvrig til nødvendig utviklingsprosesser i enhetene.

Økt egenandel ressurskrevende brukere, kr 50.000 pr bruker er lagt inn fra og med 2019.

7.12 Sektor omsorgsinstitusjon

Sektoren består av Ellas Minne, Furumoen sykehjem, Felleskjøkken Furumoen, Ankenes Bo- og servicesenter (ABS) og Oscarsborg Bo- og servicesenter (OBS). De to sistnevnte drives delvis som institusjon og delvis som bofellesskap.

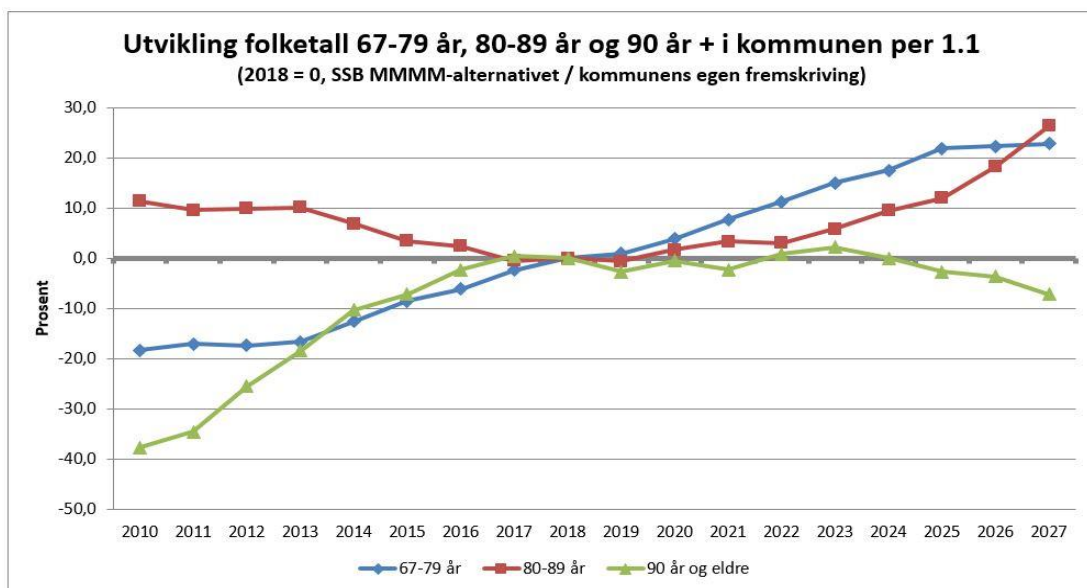
Plasser i institusjonsomsorgen

Oversikt over status på antall og type plasser i 2018:

Antall og type plasser 2018

Enhet	Bofellesskap		Langtidsplasser			Korttidsplasser					Sum plasser inst. inkl. overbelegg	Sum plasser inst. uten overbelegg	Dag-plasser	SUM institusjon	Bo-fellesskap
	Eldre UH	Bo-fellesskap	Somatisk	Evt overbelegg	Skjermet	Korttidsplasser	Demens	Lindrende	KAD	Rehab. plasser					
Furumoen			63	3	33	9	3	3			114	111	16	111	0
Ellas Minne			21	1	14	2		2			40	39	10	39	0
ABS	6	16	16	1							39	38		16	22
OBS		27	9	1							37	36		9	27
REO						8			3	4	15	15		15	0
Solborg		29									29	29	6	0	29
Sum	6	72	109	6	47	19	3	5	3	4	274	268	32	190	78

Med økende andel eldre vil det bli behov for større omfang av tjenester i hele omsorgstrappa, herunder også **institusjonsplasser** (lang/kort). For de fire neste årene er situasjonen derimot en stagnasjon i de eldste eldre og en svak økning for gruppen 80-89 år. Etter 2022 får vi en betydelig brattere økning. Kommunen må derfor benytte de fire neste årene til å planlegge de langsiktige løsningene. I den planleggingen må behov og tilbud i Tysfjord og Ballangen tas med.

Tiltak i planperioden for sektor Omsorgsinstitusjon

Sektor Institusjoner	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		14 342	5 589	5 589	5 589	31 108
Meldte nedtrekk		- 4 950	- 4 950	- 4 950	- 4 950	- 19 800
Netto, meldt		9 392	639	639	639	11 308
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		7 136	4 906	4 906	4 906	21 854
Valgte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, valgte		7 136	4 906	4 906	4 906	21 854
Bevilget ramme	171 732	185 060	182 830	182 830	182 830	733 550

Tabellen viser oversikt over valgte og ikke valgte tiltak innen sektor Hjemmetjeneste. Meldte utfordringer gjelder tiltak 320-19-A: (ikke valgt), 310-19-A: Økt personalbehov hjspl Bjerkvik (ikke valgt), 310-19-B: Nye ress.kr brukere (ikke valgt), og 310-19-D: Etablering av kveldssenter (ikke valgt). Meldte nedtrekk og utfordringer gjelder del av tiltak 113-19-B: Samlokalisering av korttidsfunksjoner Furumoen (valgt) og del av 113-19-C: Kapasitetsendring institusjonsomsorg (ikke valgt). De 2 sistnevnte tiltakene berører både sektor institusjon, hjemmetjeneste og sektor Helse (REO) pga organisering. (Se lang liste valgte og ikke valgte tiltak for detaljer.)

Videre beskrives tiltak som skal gjøre det mulig å redusere den økonomiske rammen for sektor institusjon i neste periode.

Samlokalisering korttidsfunksjoner Furumoen sykehjem

1. Flytting av REO til Furumoen (3c). Etablering av stor korttidsavdeling med 24 plasser med ØHD, rehabilitering, lindring, forsterket korttid og vanlig korttid
2. Avvikle 9 langtidsplasser ved avdeling 3C
3. Gjøre om 9 plasser bofellesskap til 9 plasser langtid ved OBS
4. Gjøre om 1 langtidsplass ved Ellas Minne til rullerende avlastning (korttid)

Ved å gjennomføre tiltaket får vi en større samling av ulike typer kommunale korttidsplasser på samme lokasjon (Furumoen sykehjem). Kommunen får et mer samlet fagmiljø for rehabilitering, demens, lindring, ØHD, forsterket korttid og vanlig korttid. Dette etter modell av Helsehuset i Tromsø. Vi får et samlet større miljø for helsefagarbeidere, sykepleiere,

leger, fysioterapeuter og ergoterapeuter. Vi får gjort erfaringer som blir viktige når vi nå setter i gang med planlegging av vårt nye helsehus.

Samlet gir dette følgende reduksjon i kapasitet; en langtids-, to korttids- og ni bofellesskapsplasser. Dette kan gi perioder med flere utskrivningsklare, men det er en bevisst skjerming av nedtrekk langtidsplasser og generell pleiefaktor. Foruten ulempen med noe lavere samlet kapasitet innen heldøgns omsorg (12 plasser) vil en flytting av korttidsplassene ved REO medføre noe mer transport av syke pasienter. Noe av dette kan kompenseres for med mer bruk av legekonsultasjon via videokonferanse (til legevakt eller sykehus). Det vil tilkomme noen utgifter til transport av ulike sendeprøver, samt redusert mulighet til lett tilgjengelig veiledning fra personell i spesialisthelsetjenesten. Det er en bekymring knyttet til fasiliteter for undersøkelse, behandling og trening ved betydelig økning av korttidsplasser ved Furumoen. Konsekvensene er ikke ferdig kartlagt, men det må forventes en mer trangbodd tilværelse før nytt helsehus står ferdig. Planleggingsarbeid med **nytt Helsehus** videreføres og med tanke på mulig etablering fra 2020.

Endring ved gjennomføring av tiltak Samlokalisering korttidsfunksjoner Furumoen sykehjem

Endring i forhold til dagens antall	Antall plasser i dag	Endring antall plasser ved Alternativ 1	Endring antall plasser ved Alternativ 2
Sum institusjon	190	-3	-
Langtidsplasser	156	0	3
Korttidsplasser	34	-3	-3
Bofellesskap	72	-9	-9
SUM	262	-12	-9

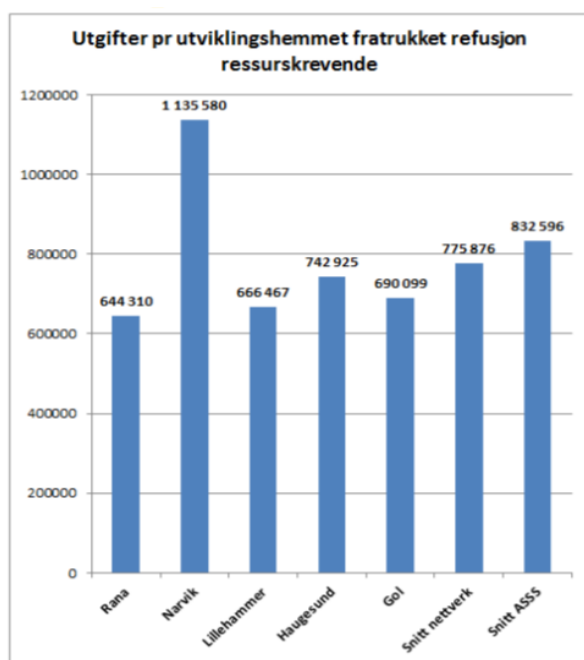
Det skal i 2019 gjøres en vurdering på å etablere **flere dagplasser** ved ABS og/eller det andre dagsentrene. Dette sees opp mot tilskuddsordningen for dagplasser demente. Implementering av **nye sykesignalanlegg** slutføres i 2019 og vi tar i bruk de velferdsteknologiske muligheter dette gir.

I 2019 skal alle institusjoner/sykehjem sertifiseres som **Livsgledehem**. Det blir noe av Narvik kommune sitt svar på kvalitetsreformen Leve hele livet (Meld. St. 15 (2017–2018)).

7.13 Sektor Utviklingshemmede

Sektoren/enheten gir hjemmebaserte tjenester etter vedtak og dagsentertilbud til voksne innbyggere med psykisk utviklingshemming. Enheten er geografisk spredt med flere boliger.

I 2017-2018 deltok UH og FaBu, samt ressurser fra sektor administrasjon, i nettverkssamarbeid i regi av KS "Tiltak-Tjenesteutvikling" (TTU). Arbeidet har resultert i en ståstedsanalyse (vedlegg til rådmannens budsjettgrunnlag) med mange interessante funn.

Figuren over viser at utgifter pr mottaker av er høy sammenlignet med de øvrige kommunene. TTU-nettverket har en oppfatning av at det henger sammen med både boligstruktur/organisering av tjenesten samt lav satsning på gruppebaserte aktivitetstilbud/dagtilbud.

I Narvik har vi mange brukere som får heldøgns tilbud. I UH-tjenesten ser man nå på hvordan man kan planlegge tjenestene på en annen måte. Med mer ambulante tjenester kombinert med mer gruppebasert dagaktivitet kan en opprettholde kvaliteten på tjenestene, og samtidig redusere kostnadsnivået. I dette arbeidet inngår en vurdering av ulike turnustyper og aktivitetsstyrte bemanningsplaner, kompetansekartlegging og kompetanseplan, samt definering av ledelsesstrukturer og roller.

Tiltak i planperioden for sektor Utviklingshemmede

Sektor UH-tjenesten	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		-	-	-	-	-
Meldte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, meldt		-	-	-	-	-
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		-	-	-	-	-
Valgte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, valgte		-	-	-	-	-
Bevilget ramme	82 272	79 178	79 178	79 178	79 178	316 714

Det er ikke registrert nye utfordringer og tiltak for sektor UH i økonomiplanperioden. Viser til vedtatte innsparingstiltak fra økonomiplan 2018-2021.

I planperioden videreføres tidligere vedtatte tiltak som oppsummeres til i underkant av 10 millioner fra 2019. Tiltakene var detaljert beskrevet i Rådmannens grunnlag for 2018-2021.

UH-tjenesten omorganiserer nå mellomledernivået fra mange småstillinger som "Terapeut1" med begrensede ledelsesoppgaver til færre avdelingsledere med et større ansvarsspenn, men med en tydeligere rolle. Disse vil sammen med enhetsleder utgjøre et lederteam med bedre muligheter for oversikt, gjennomføring og langsiktig planlegging. Som bistand til kraft i gjennomføringen av tiltakene, vil tjenesten få bistand fra BDO.

Rådmannen vil beslutte hvilke boliger som skal være heldøgnsbemannede boliger og hvilke som skal ha ambulante tjenester. Furugården dagsenter styrkes med 0,5 årsverk fra 010119. Formålet er å kunne gi et mer helhetlig aktivitetstilbud til flere brukere, slik at aktivitet/bemanning i boliger kan reduseres tilsvarende eller mer. Tiltaket finansieres gjennom intern omprioritering. På sikt må en ytterligere styrking av dagsenteraktivitet vurderes hvis dette tiltaket har ønsket effekt. *jfr Ståstedsanalysen*

Det må gjøres en gjennomgang av alle ikke-lovpålagte tjenester, og tydelig kommuniseres ut hvilke tilbud som ikke kommer til å bli videreført. Eksempelvis følge på fritidsreiser, følge på aktiviteter ettermiddag og kveld som utløser ekstra personalressurser. Arbeids- og sysselsettingstiltak som ikke er iverksatt i kommunal regi, og som utløser ekstra personalressurs. Det må utarbeides en tydeligere tjenestestandard i forhold til følgetjenester, hjemmehjelpstjenester, bistand til innkjøp og gjennomføring av fritidsaktiviteter.

7.14 Sektor Helse og miljø

Sektoren består i dag av enhet Barnevern og ressursteam, enhet Helsetjenester, enhet Rus og psykisk helse (RoP) og enhet Legetjenester og REO.

Enhet Barnevern og ressursteam består av to avdelinger. Den ene avdelingen (barnevern) jobber med saksbehandling i barnevernssaker og den andre (ressursteamet) arbeider med forebyggende hjelpetiltak. Narvik kommune er vertskommune for barnevernsamarbeidet mellom Narvik og Ballangen. Narvik kommune er også vertskommune for krisesentertilbudet for de nærliggende kommunene i regionen. **Enhet Helsetjenester** består helsesøstertjenesten, vaksinasjonskontor, jordmortjenesten, fysio- og ergoterapitjenesten, læring- og friskliv, hverdagsrehabilitering og hjelpemiddellageret. **Enhet legetjenester og REO** består av fastlegeordningen, interkommunal legevakt, kommunalt legesenter samt korttidsavdelingen REO med 15 plasser fordelt på øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD), rehabilitering, korttid og forsterket korttid (etterbehandling). **Enhet Rus og Psykiatri** består av lavterskeltilbudet Værket Værested, boligjeneste, særskilt botilbud og oppfølgingstjeneste inklusive kommunepsykolog. I tillegg kjøpes det behandlingstilbud fra private for to brukere. Enheten finansierer driften av Plattform1 (gjennom avtale med Agenda AS) og gir tilskudd til frivillige organisasjoner for drift av CafeExit. Værket Værested, Plattform1 og CafeExit er lavterskel arenaer for forebygging og rehabilitering.

Nøkkeltall for helse

Kostra-indikator	Narvik 2016	Narvik 2017	Rana	Harstad	Nordland	Kostra- gruppe 11
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger(B) **)	1 793	1 681	1 833	2 059	2 258	1 875
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år(B)	2 629	1 788	1 815	1 976	2 535	2 585
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år(B)	9 660	6 677	7 225	7 526	9 930	10 232
Netto driftsutgifter kommunehelse i prosent av samlede netto driftsutgifter	4,4 %	4,0 %	4,6 %	4,8 %	5,3 %	4,7 %
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger(B) **)	161	284	244	181	205	178
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn(B)	98,9 %	96,3 %	93,2 %	83,9 %	94,8 %	94,5 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder(B)	78,1 %	82,4 %	96,6 %	99,6 %	95,5 %	94,5 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder(B)	103,3 %	102,6 %	95,7 %	90,5 %	94,4 %	96,5 %
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst(B)	94,4 %	94,2 %	96,9 %	83,3 %	91,1 %	90,8 %
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innb. 0-5 år. Funksjon 232	13,7	1,4	3,3	16,0	5,3	7,0
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241(B)	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232(B)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241(B)	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Årsverk i alt pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	149,4	164,3	194,9	168,4	204,0	180,4
Utgiftsbehov - Kommunehelse	1,003	1,005	1,000	0,987	1,168	1,093

Utfordringer og satsningsområder

Sektor Helse og miljø inneholder mange fagområder og gir svært ulike tjenester til en rekke målgrupper. Ansatte i denne sektoren har en viktig funksjon i tverrfaglig samarbeid. Sektoren omfattes av en rekke ulike lover og forskrifter og nye nasjonale føringer. Det omhandler å avdekke og forebygge negative faktorer som har betydning for normal utvikling og helse, gi tjenester tidlig for å øke/bedre funksjonsnivået der uheldig utvikling allerede er startet eller oppstått ved sykdom/skade eller bidra til at personen som trenger hjelp overflyttes til et annet miljø. I de nasjonale føringene er det også et stort fokus på brukermedvirkning og at tjenestene skal ta utgangspunkt i det brukerne selv mener er viktig for sin situasjon. Det skal også fokuseres mer på å avdekke, forebygge og avverge vold og trusler. Mye av dette krever et nært samarbeid mellom ulike faggrupper og sektorer, og det er behov for å avklare ulike roller og funksjoner slik at arbeidet kan bli mest mulig effektivt.

Nasjonal opptrappingsplan for rusfeltet gir i utgangspunktet kommunen rom for økning i tiltak gjennom tilskuddsbaserte ordninger. En lokal opptrappingsplan er utformet, men mye av dette handlingsrommet har blitt benyttet til ressurskrevende individtiltak.

Den nasjonale opptrapping innenfor habilitering og rehabilitering har vært marginal med hensyn til rammeoverføringer. Tysfjord, Ballangen og Narvik kommune har utarbeidet en felles handlingsplan for fagområdet. Narvik kommune har fått endel tilskuddsmidler fra Fylkesmannen for å bedre kvalitet/system på fagområdet, men lite til reell kapasitetsvekst.

Staten har lagt til rette for styrket grunnbemanningen i helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Dette både gjennom økning i frie inntekter og prosjektmidler. Narvik kommune har søkt og fått betydelige midler til dette i 2017, 2018 og 2019. Helsedirektoratet som har bidratt med 3,6 millioner i prosjektmidler krever at man kan vise til en vekst i de kommunalt finansierte tjenestene gitt av helsestasjon, skolehelsetjenesten og HFU. Denne veksten er for oss mer i form av opprettholdelse av tjenestenivå med bakgrunn i reduksjon i barnetall.

Fastlegeordningen er i nasjonal krise. Det er utfordringer med rekruttering og stabilisering av

allmennleger. Listelengden er for lang og oppgavene for omfattende. Også lokal merkes dette da vi har mange eldre fastleger og står derfor ovenfor et generasjonsskifte, samt at det rapporteres om høyt arbeidspress.

Brukergruppen voksne er relativt stabil innenfor rus og psykisk helse. Imidlertid er det flere ressurskrevende brukere under 25 år som er kommet til, og der kommunen har kontrakter med private aktører. Planen er at kontraktene avsluttet ved inngangen til 2019, og at en ny bolig for disse brukerne skal etableres og driftes i egen regi. Det forventes at samkjørte tjenester i regi av kommunen vil redusere kostnadene. Lavterskeltilbudene Værket værested, Plattform 1 og Cafe exit økte i omfang i 2017 og er videreført i planperioden. Dette er viktige tiltak med hensyn til forebygging og rehabilitering, og er i tråd med Nasjonal opptrappingsplan

I forbindelse med bygging av nytt sykehus på Furumoen har kommunen plan om å bygge et Helsehus i umiddelbar nærhet til sykehuset og sykehjemmet. Innholdet i helsehuset er ikke avklart men det må fylles av tjenester som har særlig nytte av nærhet til UNN Narvik og kommunens største sykehjem. Det er blant annet kommunalt legekontor, legevakten, fysio- og ergoterapitjeneste og avansert korttidsavdeling. Det gir utnyttelse av lokalene hele døgnet, samt ved god planlegging bedre benyttelse av personalet. I de samme lokalene er det også mulig å utvikle et eget laboratorium for selv å analysere de vanligste prøvene. Dette vil kunne benyttes av både legevakt, REO og sykehjemmene i byen, gi raskere svar på prøvene, tidligere iverksetting av behandling og mulig redusere sykehusinnleggelser.

Kommunen rapporterer årlig til Fylkesmannen på antall årsverk ved barneverntjenesten (både saksbehandler og forebyggende stillinger). Det er klare nasjonale føringer på økt satsing på den kommunale barneverntjenesten, med midler har hittil uteblitt. Fra 1. januar 2019 har kommunene plikt til døgkontinuerlig akuttberedskap innen barnevern. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vurderer at kravet til forsvarlige tjenester i barnevernloven tilsier at alle kommuner må ha tilstrekkelig og riktig kompetanse tilgjengelig utenfor vanlig kontortid. Kompetansen kan være tilgjengelig i kraft av en bakvaksordning pr. telefon. Selv om håndtering av akutte situasjoner forutsetter et tett samarbeid med politiet og andre hjelpeinstanser, kan barneverntjenesten ikke overlate ansvaret for disse situasjonene til andre alene. En bakvaksordning må være formalisert slik at noen faktisk har ansvar for å bidra med barneverntjenestens kompetanse, og samarbeide med andre hjelpeinstanser dersom det oppstår en alvorlig situasjon utenfor kontortid. Narvik kommune samarbeider nå med kommunene i Ofoten og Vesterålen om formalisering av en slik ordning. De økonomiske konsekvensene er ikke kjent på nåværende tidspunkt.

Fra 1. januar 2019 tilfaller det kommunen et betalingsplikt for pasienter innen rus- og psykisk helse som er definert som utskrivningsklar fra spesialisthelsetjenesten og der kommunen ikke kan ta imot. Dette har ikke vært en reell problemstilling i Narvik kommune de siste årene, så det avsettes ikke spesifikke midler til dette i planperioden.

Tiltak i planperioden for sektor Helsetjenester og miljø

Sektor Helsetjenester og Miljø	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		4 630	4 028	4 028	4 028	16 713
Meldte nedtrekk		- 28 367	- 28 516	- 28 590	- 28 664	- 114 137
Netto, meldt		- 23 737	- 24 488	- 24 563	- 24 637	- 97 425
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		1 283	680	680	680	3 323
Valgte nedtrekk		- 22 942	- 23 091	- 23 165	- 23 239	- 92 437
Netto, valgte		- 21 659	- 22 411	- 22 485	- 22 559	- 89 114
Bevilget ramme	133 858	116 342	115 590	115 516	115 442	462 890

Meldte utfordringer i tabellen gjelder 380-19-D Takstoppgjør leger(valgt), 388-19-D Opptrapping rehabilitering(valgt), 394-19-C Samordning av tilbud -forsinket oppstart(valgt), 388-19-A Styrking av Hjelpemiddellageret(ikke valgt), 380-19-B Nødsamband(ikke valgt), 366-19-A Barn under omsorg(ikke valgt).

Meldte nedtrekk gjelder 366-19-C Ressursteam(valgt), 388-19-C Redusert integreringstilskudd(valgt), 394-19-A Flytte tilbud fra ROP til FABU(ref 325-19-C, begge valgt), 394-19-B Boligtjenesten(valgt).

Meldte nedtrekk og utfordringer gjelder også del av tiltak 113-19-B: Samlokalisering av korttidsfunksjoner Furumoen(valgt) og del av 113-19-C: Kapasitetsendring institusjonsomsorg(ikke valgt). De 2 sistnevnte tiltakene berører både sektor institusjon, hjemmetjeneste og sektor Helse(REO) pga organisering. (Se lang liste valgte og ikke valgte tiltak for detaljer.)

I planperioden beholdes omfang av **lavterskeltilbud for målgruppen rus- og psykisk syke**. Tidligere (budsjett 2018-2021) beskrevet samordning av ressurskrevende brukere innen RoP-området iverksettes i 2019. Interne omprioriteringer i enheten, i kombinasjon med tilskuddsmidler, gjør det mulig å etablere FACT team (fleksibel aktiv oppsøkende behandling) i samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Samlet gjør dette at vi samtidig anbefaler en effektiviseringseffekt i boligtjenesten tilsvarende et nedtrekk på 2,0 millioner pr. år i økonomiplanperioden. Dette gjennom en høyere ansikt/ansiktstid og/eller endring i tilbud til ressurskrevende bruker.

Barneverntjenesten ber om ytterligere styrking av midler for utgiftsdekning for barn under omsorg. Rådmannen har satt dette som ikke valgt tiltak, da vil vil avvente endelig avregning med vertskommunesamarbeidet med Ballangen. Rådmannen innstiller på en reduksjon i enhetens forebyggende arbeide med 0,5 årsverk ved ressursteamet. I dette er det hensyntatt å ikke redusere årsverk som ville gi mindre tilskudd fra Fylkesmannen.

Til videre **opptrapping habilitering og rehabilitering** settes det av de kr 340.000 som kom i frie inntekter. Det må prioriteres fra fagenhetene om dette skal benyttes til styrking av koordinerende enhet ved Tildelingskontoret eller ergoterapitjenester. Fagområdene vil søke tilskuddsmidler også for 2019.

Det er nasjonalt satt av tilskuddsmidler til styrking av **fastlegeordningen**. Kommunen vil søke disse og samtidig anbefales å legge inn det som kom av frie inntekter til økning basistilskudd for fastleger.

Rådmannen finner ikke midler til økning bemanning **helsestasjon- og skolehelsetjenesten** (helsesøstre, jordmødre, fysioterapeuter) i planperioden. Fagområdet utfordres til å benytte prosjektperioden (tom 2019) til å finne smarte og virkningsfulle måter å yte tjenestene på. Dette også sett i lys av **innføring BTI** (Bedre tverrfaglig innsats) og Sampro (skybasert

samhandling). På grunn i reduksjon i bosetting av flyktninger fra 40 til 25, reduseres integreringstilskuddet til kommunen. Deler av dette var tidligere benyttet til å øke omfanget av helsesøstertjenester. Rådmannen innstiller nå på å trekke ned 0,5 årsverk helsesøster i forbindelse med færre bosettinger.

Det er meldt behov for økning av kapasitet (årsverk) på **kommunens hjelpemiddellager** som betjener ut/innlevering samt service/reparasjon på tekniske hjelpemidler og trygghetsalarmer. Behovet begrunnes i hovedsak i økning i antall alarmer. Det legges ikke inn midler til en slik økning, men det skal gjennomføres en vurdering av økt egenbetaling i kombinasjon med samarbeid med Ballangen kommune som samlet kan gi rom for økt stilling.

7.15 Sektor Sosial og flyktning

Innledning og mål

Sosialtjenesten har som hovedoppgave å sørge for at alle søkere av sosiale tjenester får riktig oppfølging, tilbud og individuelle tilbud om arbeids- eller aktiviserende tiltak. Sosiale tjenester er sammensatt, men målet er å bidra til selvforsørgelse og en aktiv og meningsfylt tilværelse. Enheten har tiltaket "arbeid først" som videreføres i 2019 Tiltaket danner grunnlag for aktiv og meningsfull tilværelse for enkeltindividet. Det er etablert samhandling med kommunale enheter, frivillige lag/foreninger og øvrig næringsliv.

Flyktningetjenesten skal tilrettelegge introduksjonsprogram i tråd med lovens intensjoner og bestemmelser for nyankomne innvandrere med behov for grunnleggende kvalifisering. Dette omfatter:

- Sørge for at hver deltager har en kontaktperson (programrådgiver) i kommunen.
- Kartlegge kompetanse, samt sørge for at evt. dokumentasjon av medbrakt utdanning oversettes og sendes til godkjenning hos rette instanser.
- Tilby flyktninger og innvandrere med rett og plikt til norsk og samfunnskunnskap et kvalifiseringsprogram som er i tråd med Introduksjonslovens bestemmelser.
- Formålet med introduksjonsprogrammet er å kvalifisere flyktninger og innvandrere til arbeid eller utdanning for at de skal bli økonomisk uavhengig.

Nøkkeltall

KOSTRA-indikator	Narvik 2016	Narvik 2017	Rana 2017	Harstad 2017	Nordland 2017	KG11 2017
Andel netto driftsutg. til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid(B)	27,3 %	23,0 %	32,7 %	19,3 %	33,9 %	30,4 %
Andel netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp(B)	41,6 %	44,2 %	32,5 %	30,5 %	25,0 %	29,1 %
Gjennomsnittlig introduksjonsstønad pr. mottaker (kr)	106 348	91 756	130 283	117 555	0	0
Netto driftsutg. til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb. 20-66 år(B) **)	1 546	1 485	2 340	1 374	2 857	2 168
Netto driftsutg. til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter(B)	5,0 %	5,6 %	6,1 %	6,6 %	6,5 %	5,8 %
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år(B) **)	2 353	2 853	2 328	2 174	2 102	2 079
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år(B) **)	5 659	6 452	7 153	7 124	8 417	7 134
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger(B) **)	3 464	3 940	4 339	4 313	5 063	4 227
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker(B)	42 907	48 856	49 190	51 799	40 510	40 772
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde(B)	46,3 %	40,4 %	41,7 %	34,1 %	35,4 %	37,4 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år(B) **)	4,3 %	4,6 %	3,7 %	3,3 %	4,1 %	4,0 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år(B) **)	5,5 %	5,8 %	4,7 %	4,1 %	5,7 %	5,3 %

Status og utfordringer

Aktivitetsplikten ved tildeling av økonomisk sosialhjelp trådte i kraft juli 2016. Dette innebærer at det skal stilles vilkår om deltakelse i aktivitet for mottakere av sosiale stønader, med mindre tungtveiende grunner taler mot. I NAV er dette løst ved at man har etablert aktiviteten "Arbeid Først" som er en viktig del av arbeidet med å fange opp kandidater som trenger hjelp til komme over i arbeid/aktivitet. Tiltaket holder til i lokaler i sentrumsgården, og det er etablert samarbeidet mellom flere kommunale enheter og bedrifter som melder inn ulike arbeidsoppdrag. NAV Narvik matcher de ulike arbeidsoppdragene med kandidatene fra brukerporteføljen. Tilstrømmingen av nye kandidater har vært økende gjennom hele 2016, 2017 og hittil i 2018, og tiltaket vurderes som en meget viktig innsats i å få unge mottakere over fra sosialhjelp til annen aktivitet. Det er i tillegg et mål for enheten å avklare våre brukere til riktig ytelse, herunder også AAP (arbeidsavklaringspenger) og varige trygdeordninger for langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp. Det overordnede målet er uansett at i Narvik kommune skal ingen som er i stand til å bidra i arbeid/aktivitet få anledning til å gå på passive stønader over tid.

Satsingsområder Utviklingsarbeid 2019

- Aktiviserende tiltak for mottakere av sosialhjelp

Også i 2019 videreføres arbeidet med strategier og tiltak for reduksjon i utbetaling av sosialhjelp. Nav Narvik har arbeidet målrettet opp mot tiltak som også gir tilstrekkelig kvalitet i tjenestetilbudet og god internkontroll. Effekter av tiltakene er innarbeidet i økonomiplan i tråd med vedtak. På en rekke konkrete tiltak ser vi innsparingseffekter på den ordinære økonomiske sosialhjelpen (bl.a. tannbehandling, hjemmeboendetillegg til unge, midlertidig boliger m.v.). Dette er områder som har vist seg utfordrende, det arbeides derfor videre i 2019 med mål om å redusere utbetalingene på dette området.

Det er øremerket en stillingsressurs til spesiell oppfølging av denne gruppen som inngår i Kvalifiseringsprogrammet, noe som har vist god effekt. Deltakerantallet bør komme opp på et nivå på 30--40 men det betinger tett oppfølging for deltakere og enda flere tilpassede utprøvningsplasser i kommunal og privat regi. NAV ønsker innen gjeldende ramme å omdisponere midler til ansettelse av ytterligere en veileder.

Gjennom vedtak i partnerskapsmøtet mellom Nav Nordland og kommunene i Ofoten er man enige om interkommunalt samarbeid knyttet til gjeldsrådgivning. I en periode på ca 9 måneder har bemanningen på området vært redusert, noe som har medført økning i ventetidene. Høsten 2018 er NAV bemannet fullt ut på området, og det er startet et arbeide med å få ned ventetidene.

I løpet av 2016 var ventelistene på rundt 100 personer og 2,5 års ventetid for tyngre gjeldsrådgivning avviklet, men ventetiden i slutten av 2017 var nede i vedtatte norm. Ventetiden har de siste månedene økt pga redusert bemanning, men etter at området nå er fullt bemannet er det et mål å nå en ventetid på tjenesten som er innen vedtatt tidsnorm, dvs. 8 uker.

Det er et mål for enheten å til enhver tid ha full utnyttelse av statlige tiltaksplasser og å tilby kvalifisering/kurs til deltakere i målgruppen unge, langtidsledige og fremmedspråklige.

- NAV-reformen

NAV i Ofoten er inne i en periode hvor det arbeides med sammenslåing av kontorene i Ofoten til ett kontor med flere tjenestesteder.

Prosessen startet høsten 2017 etter vedtak i partnerskapet mellom NAV Nordland og kommunene i Ofoten, med mål om å følge i kommunereformen med å slå sammen NAV-kontorene i Narvik, Ballangen og Østre Tysfjord til ett kontor, med virkning fra og med 1 januar 2020. Etter at prosjektet startet meldte Evenes og Gratangen kommune i fra om at de ønsket å være med på et interkommunalt samarbeid med Narvik som vertskommune i et felles NAV-kontor. Høsten 2018 har kommunene vedtatt og signert avtale om administrativt vertskommunesamarbeid om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor for nevnte 3 kommuner. Avtalen har virkning fra 1 januar 2019. Samarbeidsordningen er hjemlet i kommunelovens kapittel 5. Budsjettet for 2019 er satt opp med forutsetning om at det ikke påløper netto kostnader i forbindelse med vertskommuneavtalen.

I 2019 vil det arbeides videre med sammenslåing av NAV-kontorene i Narvik, Ballangen og Østre Tysfjord. Det legges til grunn at det innen 1 januar 2020 skal være ett NAV-kontor som tar hand om kommunale sosialfaglige tjenester og statlige NAV-tjenester for hele arbeidsmarkedsregionen som i dag består av Østre Tysfjord, Ballangen, Narvik, Evenes og Gratangen.

Enheten jobber med kontinuerlig forbedring og har som mål å bli litt bedre hver dag. Metodikk knyttet til kontinuerlig forbedring ligger til grunn i den daglige arbeidsmetodikk, og videreføres også i 2019.

Bosetting og integrering av flyktninger

Bystyret vedtok bosettingstallet for 2017 til 40 nybosatte i tillegg til familiegjenforening. Dette bosettingstallet ønsket bystyre å videreføre i 2018 og videre en økning til 100 i løpet av økonomiplanperioden. Bystyre vedtok samtidig å slå sammen Nav flyktning og NVO til en integreringsenhet (Integreringsenheten). Det for å målrette integreringsarbeidet for den enkelte flyktning/innvandrere i større grad mot arbeid eller utdanning tilpasset arbeids- og utdanningstilbudet i kommunen.

Narvik kommune er deltaker som pilotkommune i Tilflytterprosjektet, initiert av Nordland Fylkeskommune. En av tiltakene i prosjektet er å kartlegge behovet for kompetanse og arbeidskraft til næringslivet i Ofoten regionen. Integreringsenheten vil da ha et bedre grunnlag for å inngå partnerskapsavtaler med bedrifter for språk- og arbeidspraksisplasser. Det vil gi oss grunnlag for arbeids/utdannings rette introduksjonsprogrammet mot de behov næringslivet har for fremtidig kompetanse og arbeidskraft. Realiteten er at jo flere bedrifter og frivillige organisasjoner som deltar i dette arbeidet, jo større sjanser er det at

integreringsarbeidet lykkes i kommunen. Dermed vil færre måtte søke hjelp til livets opphold hos NAV sosial etter endt introduksjonsprogram.

Måleparametrene er derfor enkle: Hvor mange er i jobb eller utdanning etter endt introprogram? Hvor mange består samfunnskunnskapsprøven? Hvor mange består norskprøven? Suksesskriterier er å gi den nybosatte et introduksjonsprogram som bygger på den kompetansen den enkelte har og det mulighetsrommet det gir til arbeid og utdanning. Det betinger god kartlegging og oppfølging i løpet av introduksjonsprogrammet som er individuelt tilpasset.

Nav arbeids- og velferdsdirektoratet har i rundskriv G27/2017 beskrevet arbeidsfordeling og intensjonene i integreringsarbeidet. Det gir retningslinjer for samarbeid mellom Nav stat, Nav flyktning og Voksenopplæringen. Det er laget en avtale lokalt på bakgrunn av rundskrivet. Denne avtalen krever samarbeidsfora og struktur på samarbeidet som må på plass for å lykkes i integreringsarbeidet.

Det er videre ønskelig med en samlokalisering av tjenestene i Integreringsenheten for å få utnyttet ressursene og samhandlingen. Det gjelder internt samarbeid i å tilrettelegge tilpasset individuelt introduksjonsprogram og tydeliggjøre samarbeidet med eksterne samarbeidspartnere.

IMDI's årlige anmodning om bosettinger er ikke avklart pt. Årsaken er usikkerhet rundt neste års ankomsttall til Norge. Det er heller ikke avklart i forbindelse med statsbudsjettet et endelig antall flyktninger Norge skal forplikte seg og ta imot i 2019. Flere undersøkelser viser at vi vil ha stort behov for arbeidskraft i Nord Norge. Fram mot 2030 er det behov for 25000 nye arbeidstakere for å få samfunnsmaskineriet til å gå rundt. Dagens kartlegging av arbeid og kompetansebehov underbygger dette. Tar vi disse signalene på alvor må Narvik kommune også ha fokus på arbeidsinnvandrere sine behov for språkopplæring, samfunnskunnskap og integrering. Integreringsenheten vil være en naturlig del av det tilbudet arbeidsinnvandrere møter i Narvik.

Språk- og arbeidspraksisplasser er viktige for integreringsarbeidet. Det skal derfor utredes om integreringsenheten sammen med felleskjøkkenet kan drive kantinen i rådhuset. Dette må være avklart til årsskiftet. Integreringsenheten er positiv og ser gjennom dette et utstillingsvindu og arena for integreringstiltak av enhetens programdeltakere. Målsetningen med integreringsarbeidet må være at Narvik kommune blir "dritgod" på å rekruttere internasjonal arbeidskraft som finner seg til rette og blir boende i et flerkulturelt Narvik.

Mål og tiltak i planperioden for sektor Sosial og flyktning

Sektor sosial- og integreringstjenesten	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		866	1 516	1 516	1 516	5 415
Meldte nedtrekk		- 6 779	- 9 810	- 11 005	- 12 201	- 39 795
Netto, meldt		- 5 913	- 8 294	- 9 489	- 10 685	- 34 380
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		866	1 516	1 516	1 516	5 415
Valgte nedtrekk		- 6 779	- 9 810	- 11 005	- 12 201	- 39 795
Netto, valgte		- 5 913	- 8 294	- 9 489	- 10 685	- 34 380
Bevilget ramme	57 871	52 995	50 614	49 419	48 223	201 252

Sektor Sosial og flyktning reduseres med bakgrunn i reduserte kommunale inntekter for antallet bosatte (intro). Det er tatt utgangspunkt i en bosetting på 25 personer (som i 2018) for alle år i økonomiplanperioden, noe som gir krav til nedtrekk i tjenesteproduksjon og utgifter til sosialhjelp og -støtte (360-19-A og 363-19-C/D). Når antallet bosatte reduseres vil også norsktilskuddet reduseres fra staten, noe som medfører ytterligere krav om tilpassing av drift. Også her er det tatt utgangspunkt i en bosetting på 25 personer (se 363-19-A/B). Tilpassingen må sees i sammenheng med utfordringer 113-19-A.

Det er samtidig nødvendig med fokus på tiltak som kan dempe veksten i utbetalinger av økonomisk stønad. Dette kan f.eks. være samarbeid med boligstiftelsen, boligscole, bostøtte, nivå tannlegebehandling, strammere skjønnsutøvelse i utmåling av ytelser, bedre tiltaksarbeid m.v. Det er også viktig at integreringsarbeidet, språkopplæring og arbeidspraksis, gir gode resultat.

7.16 Sektor Areal og samfunnsutvikling

Innledning og mål

Sektoren har ansvar for byggesak, oppmåling, eiendomsskatt, kommunens grunneiendommer, miljø, forurensning, folkehelse, kart og plan. Sektoren er en viktig bidragsyter i kommunens rolle som samfunnsaktør. Sektoren bidrar også i større prosjektarbeid og analysearbeid. Sektoren har flere tjenester som er gebyrbelagt.

Status og utfordringer

Utarbeidelse og rullering av planverket har vært et av Narvik kommunes viktigste mål de 3 siste årene. Målet i bystyrets planstrategi om antall planer som skulle fornyes/utarbeides var ambisiøst og er med få unntak gjennomført. Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i februar 2017, og etter dette jobbes det og varslet om private reguleringsforslag.

Digitalisering av arkiver, verktøy og arbeidsprosesser er viktige for mer effektiv saksbehandling og bedre service til innbyggere og næringsliv. Det er innført døgnåpen bestilling av timeavtale fra høsten 2016. I 2019 er dette tilbudet utvidet med at man også kan bestille telefonveiledning/møte med saksbehandlere. Digitalisering av gårds- og bruksnummerarkivet har pågått siden 2017 og i 2018 ble planarkivet digitalisert.

Mål og tiltak i planperioden for sektor Areal og samfunnsutvikling

Sektor Areal og samfunnsutvikling	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		-	-	-	-	-
Meldte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, meldt		-	-	-	-	-
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		-	-	-	-	-
Valgte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, valgte		-	-	-	-	-
Bevilget ramme	8 000	6 879	6 879	6 879	6 879	27 516

Sektoren får styrket budsjett 2020 og 2021 med 1,5 mill. kr årlig som følge av utfordring vedtatt i økonomiplan 2018-2021.

7.17 Sektor Veg og park

Innledning og mål

- Forvaltning/drift/vedlikehold av kommunale veier og trafikkarealer
- Forvaltning/drift/vedlikehold av offentlige parker, lekeplasser, minnesmerker
- 20 årsverk – 20 ansatte
- Stor andel kjøp av tjenester med anbud

Drift- og vedlikehold av offentlige, kommunale veier er lovpålagt for kommunen, jfr. Veglovens bestemmelser.

Noen driftstall

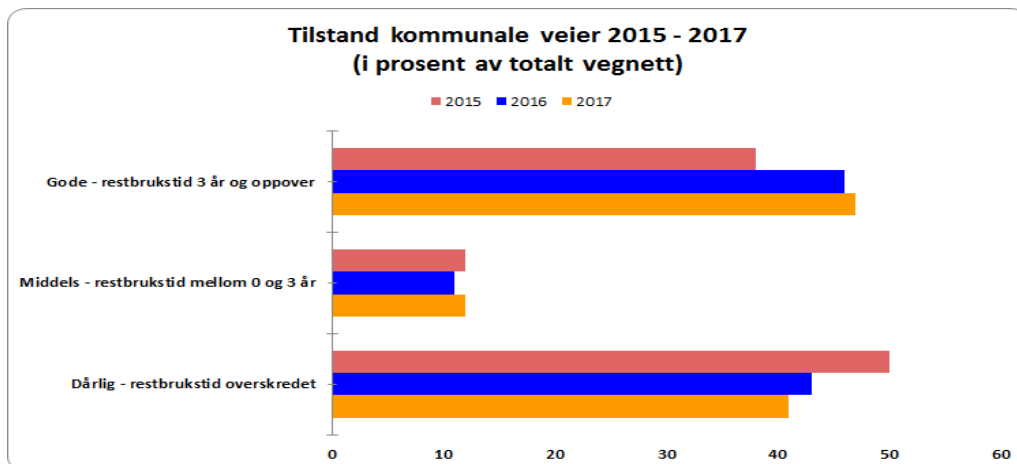
1000 sluker, 500 stikkrenner, 14 bruer, 27 km rekkverk, 24 km kantstein, 25 km fortau, 210 km vegskråning, 9 km forstøtningsmur, 140 fartshumper, 45000m2 parkeringsplasser, 1500 skilt, 35 stk offentlig parkanlegg, 14 offentlig lekeplasser, 30 minnesmerker.

Status og utfordringer

Noen viktige tall i forhold til utvikling kommunale veger i Narvik 2017: (Kilde: Sweco Rosy 2017).

- Etterslepet på vedlikehold er på 60,9 millioner.
- Andelen veier med dårlig tilstand er redusert fra 50% i 2015 til 41% i 2017, samt at andelen gode veier er økt fra 38% til 47% i samme periode. Dette som en konsekvens av iverksetting vedtatt investeringsstrategi og vedtatt opptrapping vedlikehold.
- Uten denne vedtatte opptrappingen ville andelen lavstandardveier være hurtig akselererende og ville i 2027 omfatte 74% av vegnettet med 2017 driftsramme og uten opptrapping vedlikehold og tilstrekkelig investeringer fram til 2022.
- Nødvendige sikkerhetstiltak for akuttutbedring på kun asfalt p.g.a. manglende

vedlikehold akselererer årlig fortsatt relativt hurtig.

Kilde: Sweco Rosy (2017)

Satsningsområder

Bevilgning til vegnett er styrket gjennom vedtatt investering for perioden 2017–2020 med totalt kr 32 mill. for oppstart innhenting etterslep på eksisterende veinett (8 + 8 + 8 +8). Arbeidene pågår for fullt i henhold til denne planen.

Det er meget viktig at en slik investering for innhenting av etterslep følges opp med tilsvarende tilstrekkelig bevilgning i driftsrammen til vedlikehold, slik at ikke forfallet starter opp på nytt på investert vegkapital.

Sektoren er vedtatt styrket i økonomiplan 2017-2020 med vedlikeholdsmidler som følger opp slik investering, slik at forfall ikke starter opp. Det bør være en ytterligere styrking for både vedlikehold og investering i 2021 og 2022 for å oppnå målsettingen med strategien. Fullfører man den påbegynte modellen, vil måloppnåelsen være som følger i 2022:

Et godt funksjonelt nivå med følgende målbare mål:

- Alle samleveger skal være i tilstandsklasse «gode» (grønn)
- Maksimalt 20% av boligveier skal være i tilstandsklassene «rød» (svært dårlig)
- Forfallet på vegnettet øker ikke

Sektoren vil både i 2019 og 2020 få tilført nye oppgaver og vegnett som vil kreve en større økonomisk driftsramme. Her nevnes overtakelse av nye offentlige veier og grøntanlegg i på Frydenlundforbindelsen og boligfeltene som bygges i Narvikfjellet. Sektoren har fått betydelig økte driftskostnader til støv og støvdemping i Narvik sentrum i.f.m. pågående prosjekt.

Mål og tiltak i planperioden for sektor Veg og park

Sektor Veg & park	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		451	1 344	2 344	3 344	7 483
Meldte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, meldt		451	1 344	2 344	3 344	7 483
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		-	-	-	-	-
Valgte nedtrekk		-	-	-	-	-
Netto, valgte		-	-	-	-	-
Bevilget ramme	21 075	23 273	23 773	23 773	23 773	94 592

Det er meldt utfordringer med oppstart 2019 for drift nybygde veier Narvikfjellet samt kostnader konsekvens økt satsing vegstøvforebygging Narvik på tilsammen kr 450 00, med økning til kr 570 000 i 2022.

Økt vedlikeholdsmidler 2020-2022 er meldt med kr 500 000 i 2020 med økning til 2,5 mill i 2022. Avtalt overtakelse, drift av nybygd Frydenlundforbindelse vil gi kostnader på kr 220 000 fra 2020. I tillegg er det meldt behov for økte investering fra 2021-2022 med årlig bevilgning kr 4 mill.

I Økonomiplanen 2017-2020 øker sektorens vedlikeholdsbudsjett økt med kr 1 mill kr i 2019 og 0,5 mill kr i 2020. Det ble bevilget 300 000 kr årlig til drift Frydenlundsforbindelsen.

Kommunalt vegnett ble i investeringsbudsjett for 2017-2020 tilgodesett med 32 mill. kr fordelt likt på 2017, 2018, 2019 og 2020.

Det er i rådmannens budsjettgrunnlag ikke funnet rom for nye bevilgninger i 2019-2022.

7.18 Sektor Eiendom

Innledning og mål

Byggforvaltning

Enheten utfører driftsoppfølging, brukertjenester, vedlikehold, oppgraderinger, nybygg og forvaltning på alle kommunale formålsbygg. Dette omfatter også oppfølging av leieforhold opp mot eksterne leietakere og utleiere.

Enhetens fagområder er:

- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale formålsbygg og andre kommunale eiendommer.
- Utvikling og tilpasning av bygg og tjenesteproduksjon.

Renhold

Enheten utfører renhold i alle kommunale bygg foruten institusjonene og UH-tjenesten. I tillegg utføres renhold for Narvik VAR KF, Narvik Havn KF, Kirkevergen og Ofoten Brann IKS.

Satsingsområdet

Narvik kommune opplever negativ befolkningsvekst. Kommuneøkonomien er under press og kravene til velferdstjenestene er i rask endring. Etterslepet knyttet til vedlikehold på kommunens formålsbygg er betydelig og øker i stadig raskere i omfang.

Eiendomsvirksomheten er sentral i Narvik kommunens produksjon av velferdstjenester og i samfunnsutviklingen. Det vil gjennom å skaffe riktige og effektive lokaler gjennom forvaltning og utvikling av fast eiendom være mulig å bidra til verdiskapning.

Narvik kommune har vedtatt at eiendommer som skal benyttes langsiktig av kommunens kjernevirksomheter/ formålsbygg skal eies av kommunen.

For liten innsats til drift og vedlikehold

Som følge av for liten innsats til drift og vedlikehold over tid, har Narvik kommune akkumulert et vedlikeholdsetterslep som har ført til behov for innsats for å løfte bygningsmassens tilstand. Det må snarest mulig besluttes et kvalitets- og ambisjonsnivå for dette løftet ved at riktige prosjekter prioriteres og gode langsiktige oppgraderingsplaner legges.

Areal er en direkte driver av kostnader til investering, forvaltning, drift og vedlikehold, og den største energi- og klima-faktoren. Redusert bruk av bygningsareal vil gi mulighet for å redusere driftsutgifter eller å dreie bruken av midler til andre formål.

Arealeffektivitet

Arealeffektivisering er tiltak som fører til bedre utnyttelse av eksisterende arealer og dermed lavere arealforbruk pr. ansatt og bruker (elev, klient, kunde). Sambruk av arealer for flere virksomheter, bedring av logistikk eller samhandel mellom flere forvaltere gir effektivisering. Narvik kommune har gjennom de senere år gjort flere forsøk på å bli mer arealeffektiv. Dette har ikke lyktes. Det skyldes blant annet at en har anskaffet nye selveide og innleide arealer uten at det i tilstrekkelig grad er blitt tatt ut arealer fra bygningsporteføljen. Narvik kommune hadde i 2010 ca. 100000 kvm bygningsmasse til disposisjon og det er i 2018 ca. det samme antall kvm som er til disposisjon. Hele eller deler av bygg i dag står tomme, og dette gir ikke en langsiktig, varig og fullverdig effekt på kommuneøkonomien. Når dette kobles opp mot en stadig trangere kommuneøkonomi og et stadig større etterslep på vedlikehold blir situasjonen fort dramatisk og uoversiktlig.

Skolebygg

Narvik kommune har i dag ca. 1950 elever i den kommunale delen av skoledriften. Det har vært en betydelig reduksjon av elever i Narvikskolen de siste 15 år. Narvik kommune eier i dag ca. 41000 kvm skolebygg. Dette er inkludert de to modulbygg som er anskaffet den senere tid. Dette betyr at Narvik kommune per i dag har en arealbruk som gir et forbruk på ca. 21 kvm per elev i grunnskolen. Noen av disse arealer er tatt ut av den daglige drift/ ikke tilgjengelig for bruk, men krever strøm og tilsyn.

Det er rimelig å anta en redusert arealbruk på ca. 10-12000 kvm bygningsmasse innenfor området skolebygg som gir ca. 30000 kvm skolebygg og en bruk av areal på ca. 15 kvm per elev. Dette vil kunne gi betydelige økonomiske besparelser innen bygningsdrift, samt et økonomisk potensial knyttet til bemanning i tjenesten.

En ny ungdomsskole i Narvik kommunen lokalisert til Parken kan dimensjoneres for 600 elever inkludert gymsaler, base og arealer til innføringsklasse og gi en arealbruk på ca. 13 kvm per elev.

Barnehagebygg

Narvik kommune har i dag ingen store overskuddsarealer knyttet til barnehager i daglig drift. Dette med unntak av Bjerkvik barnehage som per tid har noe ledig kapasitet med hensyn til arealutnyttelse. Villaveien barnehage er tatt ut av drift og har stått tom grunnet et etterslep på vedlikehold som ikke gjorde det forsvarlig å holde bygningen i drift uten vesentlig og meget omfattende rehabilitering. Bygningsmassen er i sin helhet tilstandsanalysert. Disse analyser viser et relativt stort behov for vedlikehold, mens det er en av barnehagene som har et presserende og relativt akutt behov for rehabilitering.

Helse- og omsorgsbygg

Det er også avdekket at det er et potensial for arealeffektivisering også innenfor denne delen av bygningsporteføljen. Narvik gamle sykehjem var delvis tatt ut av drift og lå lenge ute for salg uten at bygget ble solgt og kunne realiseres. Bygget er nå delvis i bruk, men det står store arealer ledige som ikke er benyttet. Bygget har en relativt lav bygningsteknisk standard og det er brukt betydelige midler de senere år for å kunne sikre driften ved bygget.

Administrasjonsbygg

Narvik kommune har flere administrasjonsbygg i sin portefølje. Narvik rådhus er nylig rehabilitert og fremstår som moderne og tidsriktig i sin form. Det knyttes imidlertid store etterslep på vedlikehold til E-verksbygget og Teknisk rådhus. Disse byggene er heller ikke i dag arealeffektivt utnyttet og byggene har per i dag en utnyttelsesgrad på ca. 50%.

Idrettsbygg

Narvik kommune har i dag to svømmehaller, idrettshall på Ankenes, Idrettens hus-gymsal og Narvik stadion i sin portefølje. Idrettens hus er under ferdigstillelse etter en større, men dog begrenset rehabilitering. Det er påkrevd med ytterligere rehabilitering de nærmeste årene for å kunne sikre driften ved bygget. Svømmehallen i Bjerkvik er delvis rehabilitert siste år, men det er også her påkrevd med ytterligere rehabilitering de neste årene, hvis driften skal fortsette. Taket på idrettshallen på Ankenes er nylig rehabilitert. Narvik stadion - hovedbane og friidrettsbane er rehabilitert siste år.

Innleide bygg

Narvik kommune leier i dag 33 ulike bygningsobjekter av ulik størrelse. Til sammen utgjør dette ca. 7300 kvm areal og en leiekostnad på ca. 7 mill. Av det totale leide arealet leier Narvik kommune 1227 kvm hos Narvik boligstiftelse til en pris av 2,8 mill.

Potensial for besparelser i drift av kommunale formålsbygg

Med bakgrunn i en demografisk framskriving som viser gradvis nedgang i antallet unge og en oppgang i antallet eldre må kommunen dreie økonomiske ressursene over til hvor behovet fremkommer. Bygningsmassen i stort blir ikke utnyttet på en arealeffektiv måte, og formålsbyggenes tekniske tilstand forverres stadig.

Følgende tiltak må gjennomført de neste 4-5 år for å kunne skape vilkår for forsvarlig drift i kommunens enheter.

- Det etableres en standard for klassifisering av kommunale formålsbygg
 - **A-bygninger:** de som skal fungere i lang tid for det formålet de har nå, og som skal ha en god teknisk og funksjonell tilstand
 - **B-bygninger:** de som skal endre bruk, avhendes eller utvikles/bygges om i et slikt omfang at det ikke skal benyttes full vedlikeholdsinnsett frem til ny løsning
- Alle **A-bygninger** skal ha en langsiktig forvaltnings- og utviklingsplan

Dette innebærer at kommunen kan redusere antall bygg fra ca. 40 som i dag til ned mot 25 bygg.

- Areal knyttet til skoledrift kan reduseres med 10-12000 kvm
- Arealer knyttet til administrative tjenester reduseres med ca. 4000 kvm
- Ubenyttede arealer i helse og omsorgsbygg tas i bruk ved tilpassing og ombygging. Overskuddsarealer avhendes snarest mulig. Arealer knyttet til helse-og omsorgsbygg reduseres med ca. 2000 kvm
- Små bygg med begrensede arealer selges og arealene reetableres i eksisterende bygg eller i nye planlagte bygg.
 - Bjerkvik svømmehall stenges (Tiltaket foreslås gjennomført i 2019)
 - E- verksbygget selges til NGAS - 4800 kvm (Tiltaket gjennomføres i 2019)
 - Bjerkvik Barnehage selges og virksomheten reetableres i Bjerkvik skole. (Tiltaket foreslås gjennomført i 2019)
 - Villaveien Barnehage selges. (Tiltaket gjennomføres i 2019)

Gevinstrealisering - Bygningsdrift

En arealreduksjon på 15-17000 kvm og en nedgang i antall bygninger i størrelsesorden 10-15 bygg vil kunne gi en rekke positive gevinster for økonomi knyttet til drift av formålsbygg. Det vil bety reduksjon i etterslep på vedlikehold, redusert behov for løpende vedlikehold, reduserte kostnader til energi, renhold og administrasjon, redusert behov for bemanning og driftsmidler knyttet til den tekniske driften av byggene. I tillegg vil tjenesteområdene gjennom arealeffektivisering sikres en bærekraftig økonomisk effektivisering samtidig som at kvaliteten kan opprettholdes. Handlingsrom for nye investeringer etableres.

Mål og tiltak i planperioden for sektor Eiendom

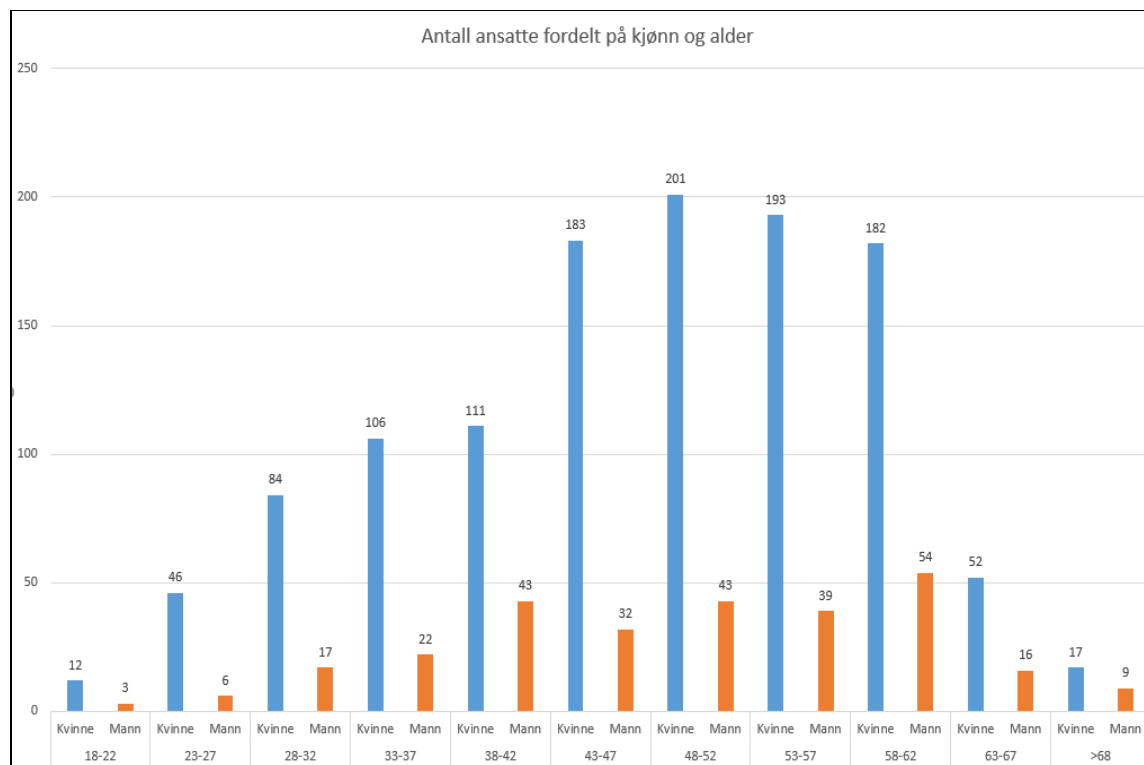
Sektor Eiendom	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-22
Meldte utfordringer		24 071	24 071	24 071	24 071	96 284
Meldte nedtrekk		- 2 298	- 1 848	- 1 848	- 1 848	- 7 842
Netto, meldt		21 773	22 223	22 223	22 223	88 442
Rådmannens grunnlag						
Valgte utfordringer		1 954	1 954	1 954	1 954	7 816
Valgte nedtrekk		- 1 648	- 1 848	- 1 848	- 1 848	- 7 192
Netto, valgte		306	106	106	106	624
Bevilget ramme	61 639	64 087	64 387	64 387	64 387	257 248

Den største strategiske utfordringen for eiendomssektoren er å tilpasse kommunens bygningsmasse/areal til de behov tjenesteproduksjonen vil ha behov for på lang sikt. Arbeidet med dette fortsetter i kommende planperiode. Opptappingsplanen for drift og vedlikehold som ble vedtatt for 2017-2020 er inkludert i bevilget ramme med 0,5 Mill kr for 2018 med opptapping til 1,5 mill. kr i 2019 og 2 mill. kr i 2020 - 2022.

8 Målområde - Organisasjon

Innledning og mål

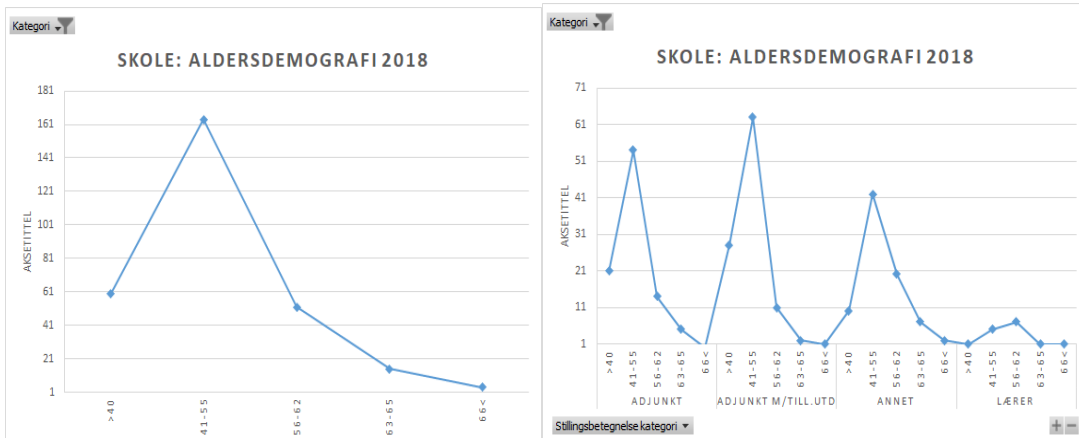
Nøkkeltall

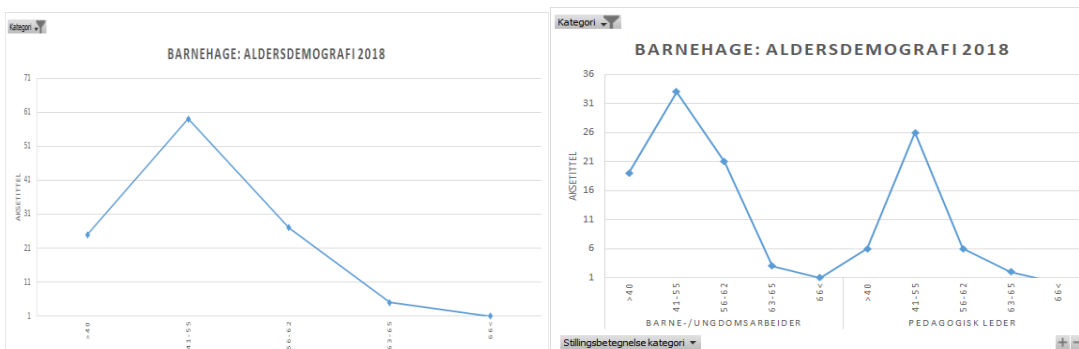
Antall ansatte: 1471, hvorav 284 menn og 1187 kvinner.

Grafen viser at det er stor overvekt av kvinner i Narvik kommune. Det bemerkes også en nedgang av ansatte i gruppen mellom 63-67 år sammenlignet med 58-62 år.

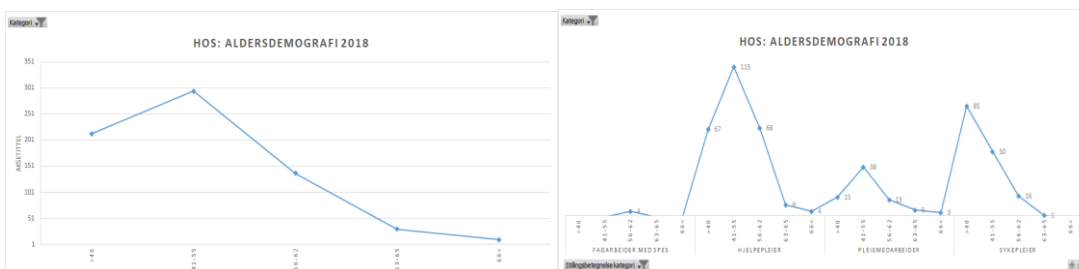
Grafene under viser aldersdemografien til aktive, faste ansatte i ulike tjenesteområder i Narvik kommune. I tillegg er kompetansedemografien vedlagt for grunnskolen, barnehagetjenesten, institusjonsomsorg og hjemmetjenesten. Gjennomsnittsalderen til undervisningspersonell i grunnskolen er 47 år.

Gjennomsnittsalderen til barnehagepersonalet er nærmere 49 år.

Gjennomsnittsalderen til bruker/tjenesterettet personalet i helse og omsorgstjenesten er 46 år.

Dette viser at flere sektorer har en aldrende ansattgruppe og vil oppleve stor andel av naturlige avganger i kommende år.

Status og utfordringer

Gode arbeidsmiljø skaper helsefremmende arbeidsplasser og godt omdømme. Ledelse må se fremtidige utfordringer og iverksette nødvendige tiltak.

Den vedtatte arbeidsgiverstrategien er utgangspunktet.

Fokusområder vil i 2019 være:

- Kommunesammenslåingen
- Sykefraværsoppfølging
- Heltidskultur
- Lederopplæring arbeidsledernivået innen ulike administrative oppgaver, spesielt rettet mot sykefravær og økonomistyring.
- LEAN/kontinuerlig forbedringsarbeid
- Kompetansestrategi- og rekrutteringsstrategi
- Fagområdet HR generelt i drift i alle ledd i hele organisasjonen.

Satsningsområdene innen måleområdet organisasjon i økonomiplanperioden.

Arbeidsgiverstrategi med ledelse og medarbeiderskap (LEAN, MDI = medarbeiderdrevet innovasjon)

Narvik kommune har utviklet en moderne og framtidsrettet arbeidsgiverpolitikk, med et tydelig verdifokus. Ambisjonene for arbeidsgiverpolitikken er å bidra til at ledere og medarbeidere motiveres og trives samtidig som de utfordres og stilles krav til. Dette skal føre til at tjenester og service utvikles og ytes med den ønskede kvalitet og effektivitet. Politikken utgjør et felles verdigrunnlag for folkevalgte, ledere, medarbeidere og tillitsvalgte. Den planlagte revisjonen av arbeidsgiverpolitikken vil bli gjennomført som utarbeidelsen av arbeidsgiverpolitikken for Nye Narvik kommune.

Utviklingen av LEAN som driftsstrategi i Narvik kommune har pågått siden 2016. Den helhetlige driftsstrategien ble videreutviklet og implementert i første omgang i sektor barnehage og utvalgte enheter innen helse og omsorg gjennom 2017. Arbeidet vil fortsette i 2019 og helse- og omsorgssektorene vil bli prioritert. Enheter som har innført driftsstrategien i 2017, vil bli fulgt opp for å sikre kontinuiteten i utviklingen.

Medarbeiderundersøkelsen 10-FAKTOR

10-FAKTOR er en utviklingsorientert medarbeiderundersøkelse, og de ti faktorene er valgt ut basert på flere kriterier. Sist gang undersøkelsen ble gjennomført var i januar/februar 2017. Det er ønskelig å gjennomføre en slik annethvert år. Ny undersøkelse planlegges januar 2019, men om undersøkelsen skal gjennomføres må vurderes sett i lys av det svært krevende arbeidet med kommunesammenslåingen.

Reduksjon i sykefravær

Narvik kommune vil i planperioden består av helsefremmende arbeidsplasser gjennom fokus på:

- et systematisk og målrettet forebyggende arbeid (HMS) i alle ledd og nivåer
- å ha et helsefremmende fokus i utvikling av organisasjonen
- å ha kvalitet i, og gode rutiner for oppfølging av den sykmeldte

Til grunn for arbeidet med å redusere sykefraværet ligger Strategisk Handlingsplan.

Handlingsplanen er basert på kunnskap om årsaker til sykefravær og hva som fører til reduksjon. Handlingsplanen gir grunnlag for en helhetlig tankegang bak arbeidet med sykefravær. Gjennom innovasjoner innen teknologi har Narvik kommune effektivisert prosesser og administrasjon, som igjen skal gi rom for økt kvalitet i relasjonen mellom arbeidstakere og nærmeste leder. Dette i tråd med arbeidsgiverpolitikken. Gjennom et godt HMS arbeid skal Narvik kommune unngå at sykefravær oppstår, og med tett oppfølging skal sykefravær være gradert og/eller så kort som mulig. Det er utfordrende å beregne innsparinger eksakt ved redusert sykefravær. Like viktig for mottakere av tjenester er at kvaliteten blir betydelig bedre når våre dyktige ansatte er friskere og vi ikke må benytte vikarer.

Arbeidet vil følges opp tett i 2019 basert på de nye sykefraværsrutinene og med klare krav til ledere med personalansvar. Det skal også utarbeides enhetsvise handlingsplaner for reduksjon i sykefravær som lederen vil følges opp på gjennom 2019.

Heltidskultur

Flest mulig ansatte skal ha hele stillinger i Narvik kommune, jf. bystyrevedtak 105/17. Heltidskultur skal utvikles og ytterligere innarbeides i Narvik kommune i økonomiplanperioden. Det er nødvendig å få på plass en heltidserklæring, (ref den nye Hovedtariffavtalen som stiller krav om det) med konkrete tiltak til hvordan nå målet om flere heltidsstillinger. Denne vil ytterligere støtte og bistå enheters arbeid for heltidskultur. Arbeidet med heltidskultur følger Narvik kommunes arbeidsgiverpolitikk og verdigrunnlag og har et sterkt fokus på medarbeiderdrevet innovasjon og medarbeiderskap. Enheter har ansvar for utvikling og forsterking av egen heltidskultur. Støtteenheter gir støtte til prosesshjelp og rådgivning.

Narvik kommune vil legge til rette for at flere enheter med turnus tar i bruk heltidsmodellen. Den synliggjør gevinster og kostnader ved å etablere en heltidskultur. Den skal brukes til å beregne effekten av å endre turnus og være et verktøy for å synliggjøre handlefriheten som ligger innenfor tildelte rammer. Modellen er et meget godt ledelsesverktøy som kombinerer styringsdata fra eksempelvis økonomi, sykefravær og arbeidstidsordning for å identifisere spenn og utviklingsrommet mellom dagens drift og en mer optimal drift. Det er varierende grad av mulig forbedring av gjennomsnittlig stillingsstørrelse i de enkelte enheter. Måltall for heltidskultur blir i økonomiplanperioden satt lokalt i samarbeid med den enkelte enhet og rådmann. Dette med bakgrunn i at flest mulig ansatte skal ha hele stillinger i Narvik kommune. Utvikling av heltidskultur blir rapportert årlig til bystyret i Narvik kommune.

Kompetanse - og rekrutteringsstrategi

Kompetanse erverves delvis gjennom rekruttering der det stilles relevante kompetansekrav ved ansettelse. Vel så viktig er det å sikre at de ansatte vi allerede har opprettholder og videreutvikler sin kompetanse. Tendensen er at alle sektorer har spesifikke og utfordrende kompetansekrav rettet mot seg. Parallelt kjøres det ulike intervensjoner fra statlig hold for å matche disse. Kommunen ser at utfordringer, både nå og i fremtiden, krever at vi har behov for flere ansatte med formell kompetanse, bl.a. flere med fagbrev med videreutdanning. Fagskoleutdanning har fått høyere status og anses som en sentral utdanning for å videreutvikle fagarbeidernes kompetanse.

Det er lagt til rette for å imøtekomme de nasjonale føringer som stiller krav til økt

kompetanse på flere sektorer. Her kan nevnes pedagognormen i barnehagene og nye krav til videreutdanning av lærere. Alle lærere i grunnskolen som underviser i matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk må ha fordypning i faget (minst 60 studiepoeng på ungdomstrinnet og 30 studiepoeng på barnetrinnet. Nødvendig videreutdanning er delfinansiert av Utdanningsdirektoratet.

Helse- og omsorgssektoren søker årlig midler fra Fylkesmannen for å kunne legge til rette for relevante videre- og etterutdanninger gjennom ordningen Kompetanse- og innovasjonstilskudd. Fylkesmannen har også særskilt finansiering for videreutdanninger innen barnevern og rus- og psykiatri som kommunen benytter seg av. I barnehagesektoren kan ansatte med bachelor-nivå søke om videreutdanning innen språkutvikling, språklæring, læringsmiljø, pedagogisk ledelse, naturfag, matematikk og barnehagepedagogikk. Utdanningen er delfinansiert av Utdanningsdirektoratet.

Samarbeid er inngått mellom kommunene i Ofoten regionen, bestående av Tysfjord kommune, Ballangen kommune, Narvik kommune og Evenes kommune og skal arbeide målrettet og strategisk for å bidra til at man oppfyller kravene i de nasjonale føringer og kommunenes fremtidige behov for kompetanseutvikling. Skolebasert og barnehagebasert kompetanseutvikling er foreløpig de mest konkrete samarbeidsområdene. En styringsgruppe bestående av rådmann-/kommunalsjef fra alle samarbeidskommuner, og med medvirkning fra fagforeningene, har overordnet ansvar og godkjenning av planer, prosjekter innenfor kompetanseutvikling. Et strategisk kompetanseutviklingsteam bestående av fagrådgivere og HR forvalter og utvikler strategisk kompetanseplan og koordinerer derigjennom kompetanseutvikling i Narvik kommune. Operativt vil det bli etablert arbeidsgrupper/nettverk for hvert fagområde bestående av relevante enhetsledere/ressurspersoner som sikre gjennomføring av tiltak.

En kompetanse- og rekrutteringsstrategi utarbeides som ledd i arbeidet med kommunesammenslåingen. Ny rekrutteringsstrategi må omhandle det totale, fremtidige behovet for tjenesteproduksjon, naturlig avgang og andre endringer som vil komme, i henhold til Nye Narvik kommune. Strategien beskriver hva som skal gjøres for å treffe behovet. Det kan være personalpolitiske tiltak, personlig utvikling eller mestringsklima.

Lønnspolitikk

Lønn utgjør en betydelig andel av kommunens økonomi (90%). Med bakgrunn i arbeidsgiverstrategien skal det i løpet av første kvartal 2019 arbeides med en styrt lønnsstrategi. Lønnsfastsetting og vurderingskriterier skal skje etter tydelige og kjente betingelser. Målet er at ansatte, leder og tillitsvalgte er omforent om kriteriene og har en felles forståelse for mål og lønnsdannelse. Lønnspolitikken gir forutsigbarhet i lønnsforhandlinger. Alle ansatte i et fast arbeidsforhold i Nye Narvik kommune omfattes av lønnspolitikken. Lønnspolitikken har som hensikt å bidra til at alle ansatte forstår hva som virker inn på lønnsdannelse, gi forutsigbarhet og mulighet til å innrette seg etter lønnspolitikken og derav hvem som fastsetter lønn og hvordan ansatte kan påvirke sin egen lønnsutvikling. Ny lønnspolitikk må utarbeides med utgangspunkt i nåværende lønnspolitikk i dagens tre eksisterende kommuner.

Utvikling av fagområdet HR

Kompetanseheving og opplæring fra støtteenheter innen administrative arbeidsoppgaver vil ha fortsatt prioritet i 2019.

Digitalisering

Vi må sikre en enhetlig datafangst i personalforvaltningen for å sikre kvalitet og effektivitet. Data skal og i størst mulig grad legges inn kun ett sted og gjenbrukes på en forsvarlig måte.

Målet er videre at data er valid og med god kvalitet, blant annet som grunnlag for analyser innen fagfeltet, og at reglementer/rutiner er nedskrevet, oppdatert og tatt i bruk. Digitalisering og videreutvikling av digitale verktøy i arbeidsoperasjoner er en forutsetning for å lykkes med dette arbeidet.

Virksomhetsstyring

Målområdet Organisasjon i vårt BMS-system, corporater, videreutvikles. Måleindikatorer, spesielt her for å måle tiltak innen sykefravær skal innarbeides med virkning fom 2019. Disse skal både gi verdifull informasjon i kvartalsvis rapportering til bystyret, men også benyttes som styringsverktøy for enhetsledere og rådmann. Det opprettes en HR-controllerstilling som følger opp gjennomføring av vedtak og tiltak for blant annet oppfølging av sykemeldte. Controlleren gir bistand og støtte til enhetsledere i gjennomføringsarbeidet der det er avvik fra ønsket måloppnåelse.

Vedlegg

- 1 Valgte tiltak- rådmannens budsjettgrunnlag 2019-2022
- 2 Ikke valgte tiltak- rådmannens budsjettgrunnlag 2019-2022
- 3 KOSTRA regnskapsdata 2017
- 4 Kommunebarometeret regnskapsdata 2017
- 5 Presentasjon Narvik bystyre 18. oktober 2018- rådmannens budsjettgrunnlag 2019-2022